National Library
Bibliothèque Nationale
1979
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

LATVIJA AMERIKĀ

NR. 43 SESTDIENA, 1979. GADA 3. NOVEMBRIS 29. GADS

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 70 centu

LATVIAN LANGUAGE NEWSPAPER
Published weekly by the
Latvija Amerika Publishing Limited
Business Office: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9. Editor-in-Chief KRISS SIDARS. Phone 465-7902. United States Editorial Offices: New York; Editor V. IRBE, 4635 Rombouts Ave., Bronx, N.Y. 10466; V. Jaunkalnietis, 1305 Taylor Ave, Racina, Wis. 53403; — California — Editor KARLIS KALEJS, 3623 Markridge, La Crescenta, Ca. 91214

SATURDAY, NOVEMBER 3, 1979

Kinas mandarina Eiropas misija

ALEKSANDRA ĶEGUMNIEKA
SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ

Rudens mainīgie un skarbie vēji skāruši arī dažādo problēmu pilno starptautisko notikumu skatuvi. Protams, te pirmā vietā jāmin aizvadītajā piektdienā notikušais atentāts Dienvidkorejā, kur daudzu pretrunu pilnā informācija vēl nav devusi skaidrību, kādēļ īsti Dienvidkorejas slepenā dienesta vadītājs Kims noslepkavoja 61 g. veco Dienvidkorejas valsts galvu prezidentu Parku.

Parks bija tas vīrs, kas patiesībā apturēja komūnistiskās Ziemeļkorejas draudus pakļaut komūnismam visu Koreju. Ar dzelzs dūri viņš likvidēja politisko pretinieku aktīvitāti un nežēloja arī tos, kas iedrošinājās kritizēt viņa valdīšanas metodes. Parka 19 gadu ilgās faktiskās diktātūras laikā Dienvidkoreja piedzīvoja neticamu saimniecisku uzplaukumu. Parks bija viens no uzticamākiem ASV sabiedrotiem Tālajos austrumos. Domā, ka atentātā pret Parku bez Kima iejaukti arī citi sazvērnieki. Tuvākā nākotnē droši vien atklās šīs asiņainās politiskās traģēdijas aizkulises.

Tanī pašā laikā jākonstatē, ka Dienvidkorejas politiskā ainā arī pēc Parka nāves nav sagaidāmas nekādas radikālas pārmaiņas. Domājams, ka atentātā nogalinātā diktātora pēctecis paturēs līdzšinējo Dienvidkorejas iekš un ārpolitisko līniju. Te jānorāda, ka baidoties no pēkšņas Ziemeļkorejas invāzijas, ASV karaflotes vienības vēl tagad atrodas Korejas piekrastes stratēģiskos ūdeņos. Tā ir laba un jauna zīme, kas liecina, ka Vašingtona nav norakstījusi Dienvidkoreju zaudējumu kontā.

Eiropā patlaban viesojas Ķīnas komūnistu partijas pirmais sekretārs — formālais augstākais tagadējais valdības mandarīns Huā. Francija, kas jau 1964. gadā ģenerāļa De Gola ierosmē nodibināja diplomātiskās attieksmes ar Pekingu, tālo viesi uzņēma ar gandrīz karalisku godu. Francijas valdība piešķīrusi jau vairāku biljonu dolaru lielu kreditu Ķīnas rūpniecības modernizēšanai. Nav noslēpums, ka Ķīna ir ļoti ieinteresēta arī moderno franču ieroču iegādē. Ļoti zīmīgi, ka Huā Parīzē vairāk vērības veltīja pretpadomju propagandai nekā saimniecisku darījumu slēgšanai. Sarunās ar prezidentu Žiskaru Huā vairākkārt brīdināja no padomju hegemonijas, kas apdraudot ne vien Franciju, bet visu Rietumeiropu.

Bonnā sarkanais mandarīns darīja to pašu, bet kanclers Helmūts Šmits mēģināja izvairīties no pievienošanās Huā doktrīnai. Tas arī saprotams, jo vācu sociāldemokrati savā politiskā plāksnē vēl turas pie Vilija Branta austrumpolitikas pamatprincipiem — tirgoties un sadzīvot ar lielo un bīstamo austrumu milzi — Pad. savienību.

Daudz dzirdīgākas ausis Huā atrada Lielbritanijā, kur premjēre Margareta Tačere, pareizi novērtējot britu saimnieciskās ekspansijas izredzes Ķīnā, vēlīgi noklausījās Huā brīdinājumos par briesmām, kas draud no Kremļa hegemonijas. Te jāpiezīmē, ka Tačere pilnīgi piekrīt Huā uzskatiem, ka Pad. savienība ir vienīgais reālais drauds brīvo demokratiju eksistencei Vecajā kontinentā. Vai tā nav likteņa ironija, ka Sarkanās Ķīnas augstā mandarīna tagadējā Eiropas misija nāk par labu NATO aliansei, kas nākamā mēneša sākumā pieņems izšķirīgus lēmumus par jaunu ātomieroču uzstādīšanu Kremļa eventuālās ekspansijas atvairīšanai. Te jānorāda, ka pats Brežņevs nupat nosūtījis vēstījumu visiem Rietumeiropas vadītājiem politiķiem, kuŗā izteikts brīdinājums nepieņemt amerikāņu piedāvātos ātomaizsardzības ieročus.

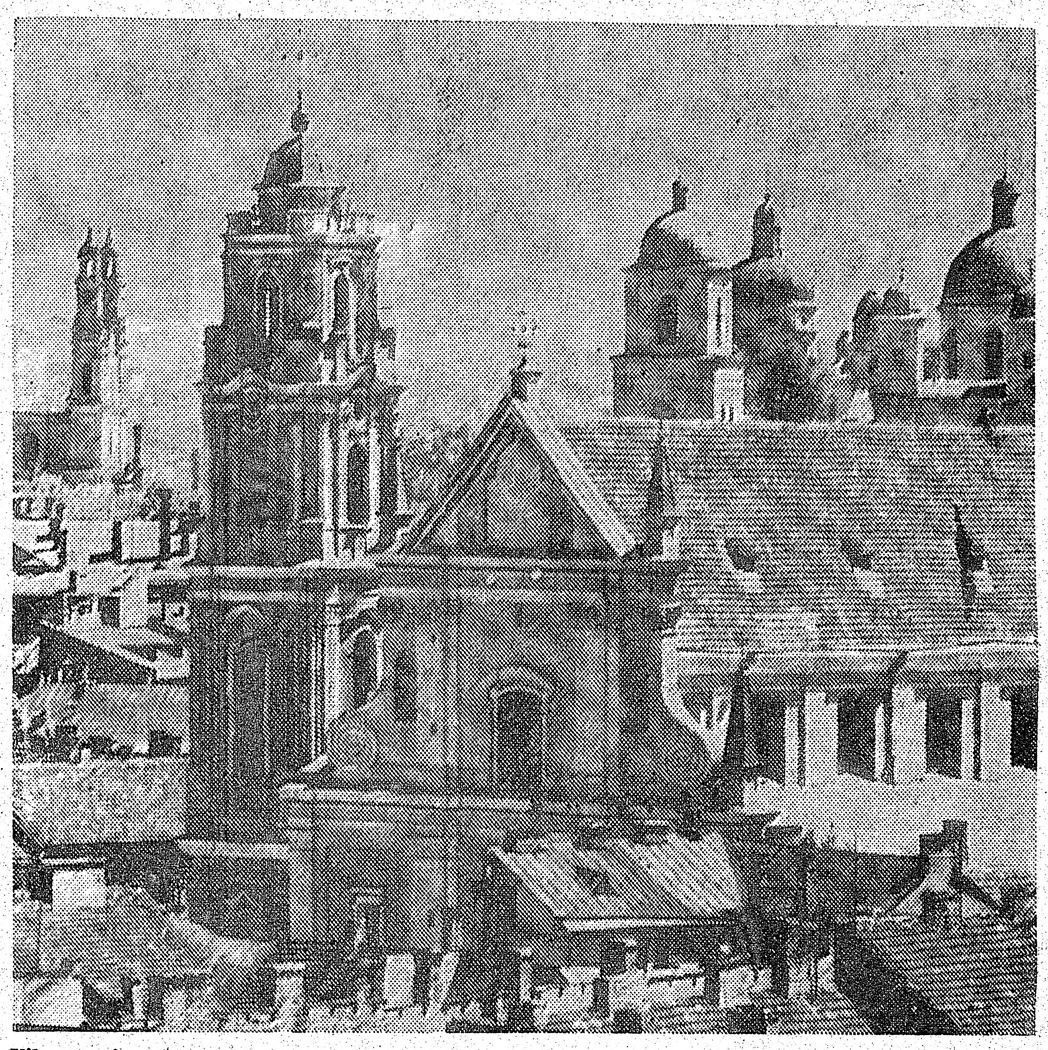

Viļņas universitāte Lietuvā nule atzīmējusi 400 pastāvēšanas gadus. Lietuviešu trimdas laikraksti šai ievērojamai atcerei veltījuši plašus aprakstus. Kā zināms, Viļņa visus Lietuvas neatkarības gadus pēc Pirmā pasaules kaŗa bija piedalīta Polijai, bet atgūta ar Pad. savienības okupāciju, pēdējai paņemot visu Lietuvu un uzspiežot savu režīmu reizē arī pārējām Baltijas valstīm. Baltijas tautas tagad neatlaidīgi cīnās par savas brīvības atgūšanu.

Pieminot Brežņevu, jānorāda, ka viņš vēl nebūt nav kapitulējis savu daudzo fizisko kaišu priekšā, kā to nesen ziņoja daži sensāciju kāri rietumu preses izdevumi. Vecīgais sarkanais cars zīmīgā kārtā Maskavā nupat sagaidīja Dienvidjemenas delegāciju. Kā zināms, šī arabu pussalas pundurvalstiņa uzbruka rietumiem draudzīgai Ziemeļjemenai un tā patiesībā ir tiešs drauds pasaules bagātākiem eļļas laukiem Saudi Arabijā. Ar to lieku reizi apliecināts, ka Kremlis savas ekspansijas mērķiem nekavējas izlietot jebkuŗu viņam paklausīgu vasaļvalsti.

Tieši pēdējo nedēļu laikā pēc Maskavā akreditēto rietumvalstu diplomātu informācijas jautājums par Brežņeva pēcteci ir kļuvis par politbiroja galveno problēmu. Taisnība tiem, kas apgalvo, ka uz katru Brežņeva nošķaudīšanos gandrīz pāniski reaģē arī rietumi. Vašingtonā zināmas aprindas ņem vērā to, ka līdzšinējās Pad. savienības un ASV attieksmes var radikāli mainīties.

Ārlietu ministrs Vēnss vēlētos paturēt „roka roku mazgā, un abas melnas" diplomātiju. Prezidenta padomdevējs valsts drpšības jautājumos Brzežinskis turpretī ir par amerikāņu politiskā, diplomātiskā un militārā potenciāļa likšanu svaru kausos, lai Vašingtona reiz atgūtu pēdējo gadu laikā zaudēto prestižu globālā apjomā. Vēnsa politika balstās uz ārlietu resora birokratu pieņēmumu, ka pašreiz ASV nav spējīgas reaģēt eventuālas izšķirīgas konfrontācijas gadījumā. Viņi apšauba Brzežinska doktrīnu, norādot, ka ja Pad. savienība kaut kādu iemeslu dēļ sāktu kaut vai ierobežotu militāru akciju pret Ķīnu, amerikāņi nevarētu steigties Pekingai palīgā. No otras puses, ja Kremlis sāktu kādas militāras dēkas Eiropā, jāšaubās, vai Ķīna no savas puses radītu otru fronti Tālajos austrumos. To, ka Brzežinskis savu Ķīnas kārts doktrīnu balsta uz tālāku skatu nākotnē, ārlietu resora birokrati ignorē.

Iekšpolitiskā krize Izraēlā vēl nav pārvarēta. Šķelšanās Begina valdībā var eventuāli beigties ar sociālistu partijas atgriešanos pie varas. Ārlietu minista Moišes Dajena atteikšanās no amata nav uzskatāma par Bruta dunci Izraēlas Begina mugurā. Begins pats pagaidām uzņēmies arī ārlietu resora vadību.

ASV arvien skaļākas top balsis par palestīniešu jautājuma atrisināšanu. Beginu palestīniešu lietā uzskatīja par ietiepīgu un stūrgalvīgu reakcionāru.

(Turpinājums 20. lp.)

Pulcēsimies Latvijas valsts 61 gada jubilejas atceres svinībās Toronto.

Svētdien, 18. novembrī, pl. 15 SVĒTKU DIEVKALPOJUMS Sv. Andreja baznīcā, 383 Jarvis St.

ATCERES AKTS plkst. 17

TORONTO UNIVERSITĀTES AULĀ (Convocation Hall)., 31 King's College Circle (College St. un Mc Caul St.).

Svētku runa — archibīskaps ARNOLDS LŪSIS. Koncerta daļā — Toronto vanadžu koris Zīle un Stīgu kvintets. Diriģents Arvīds Purvs.

Ieeja: $4.-, pensionāriem un studentiem $2.-, invalidiem, strēlniekiem un bērniem līdz 14 g. bez maksas.

Laipni ielūdz: 18. novembŗa valstssvētku rīcības komiteja

LATVIJA AMERIKĀ

SESTDIENA, 1979. G. 3. NOVEMBRIS, 43. NR.

Latviešu nedēļas laikraksts, iznāk sestdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Atbildīgais redaktors Krišs SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9; tālr. 465-7902. Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N. Y. 10466, U.S.A. Tālr. 994-7917. — Čikagas redakcijas vad. V. Jaunkalnietis, 1305 Taylor Ave., Racine, Wis. 53403. Redaktors Austrālijā Ed. Smugajs, 28, Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Nepiešķirtos manuskriptus neuzglabā, bet pēc vēlēšanās sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītos rakstos izteiktā doma ir rakstītāja personisks uzskats un ne katrā gadījumā atbilst red. viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV: par vienu gadu — 30 dol., 6 mēnešiem — 16 dol., 3 mēnešiem — 8.50 dol. Atsevišķa numura cena 70 centi.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $3.50, tekstā $5.75, pirmajā vai pēdējā lp. $10.00 par 1 collas teļpu. Sarīkojumu kalendārā $1 par rindiņu, atkārtojot atlaide.

Laikraksta abonēšana un sludinājumi — tālrunis 466-1514

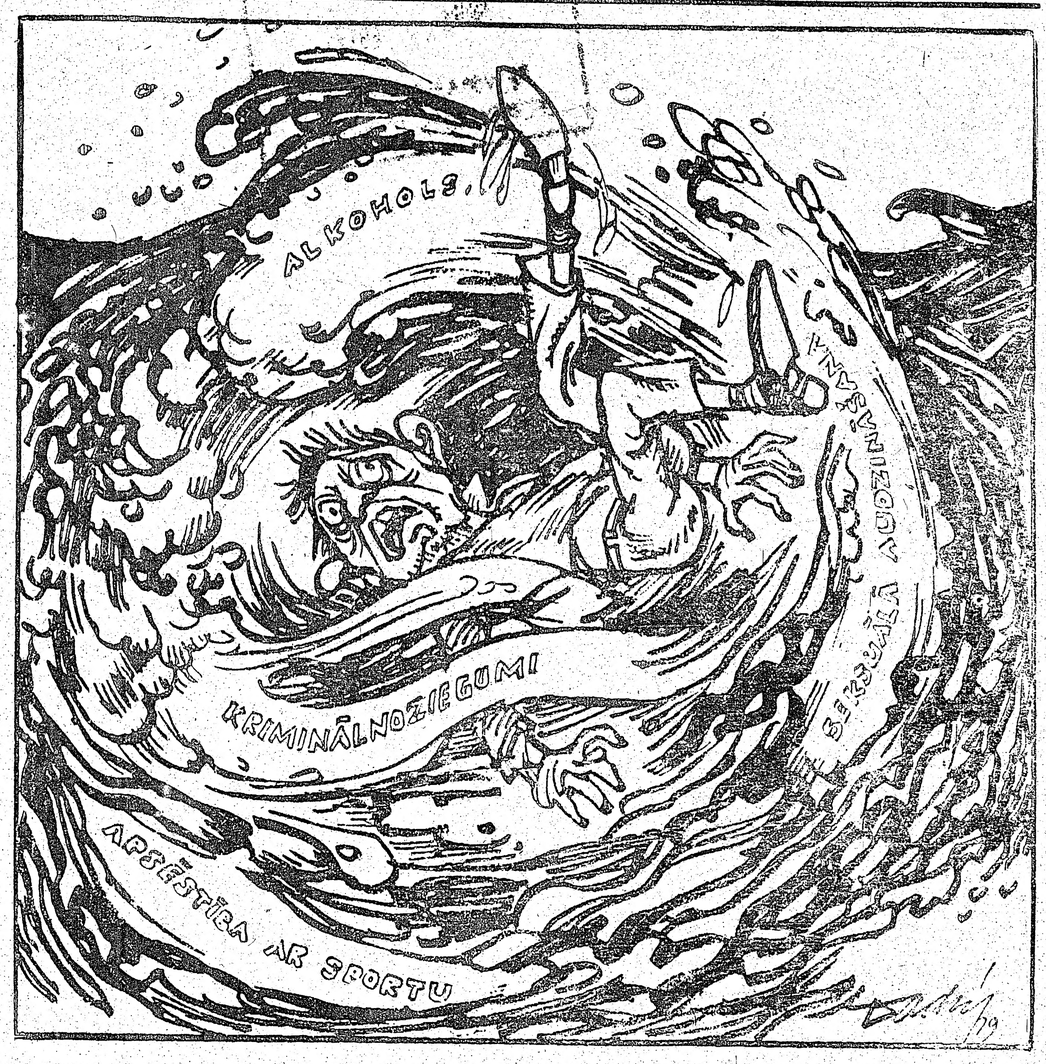

Viktors Kalniņš

Remdens atbalsts

DAŽI VĀRDI SAKARĀ AR DISIDENTU PAVADVĒSTULI

Kopā ar 45 baltiešu parakstītu protestu pret Molotova-Ribentropa paktā noteikto Igaunijas, Latvijas un Lietuvas okupāciju un aicinājumu atbrīvot Baltijas zemes, rietumus sasniedza akadēmiķa Andreja Saharova, Viktora Ņekipelova un vēl dažu krievu disidentu parakstītā pavadvēstule, kurā tās autori iesaka Lietuvā, Latvijā un Igaunijā sarīkot tautas nobalsošanu pašnoteikšanās jautājumā. Tādā veidā akūtās padomju nacionālās problēmas izkārtošana ir visai raksturīga krievu pozicijas vienībai, pie tam ne lielākai, daļai. (Cita daļa, līdzīgi komūnistu valdniekiem, vispār negrib dzirdēt par kaut kādām paverdzināto tautu pašnoteikšanās tiesībām resp. suverēnu valstu izveidošanu Pad. savienības territorijā.)

Juridiski Baltijas valstis ir okupētas kopš 1940. g. jūnija. Pat tajos terrora laikos tā saucamo „tautas" saeimu vēlēšanās Latvijā un Lietuvā un „tautas" valsts domes vēlēšanās Igaunijā netika pielaisti nekādi opozicijas saraksti. Pretēji neatkarīgo valstu satversmēm, jautājums par suverēnitāti netika izlemts tautas nobalsošanā.

Kad Hitlers okupēja Sudetijas apgabalu, vēlāk Čechoslovakiju, visa demokratiskā pasaule uzskatīja to par varmācību. Nevienam neienāca prātā prasīt, lai Čechoslovakijā pēc Vācijas sagrāves 1945. g. liek nobalsošanā jautājumu, vai tauta vēlas atgūt neatkarību. Minchenes vienošanās, šis kaunu traips dažu rietumu zemju vēsturē, tika atzīts par neesošu no tā parakstīšanas momenta.

To pašu — pasludināt Molotova un Ribetropa paktu par neesošu no tā parakstīšanas momenta un likvidēt šī pakta sekas, tas ir, izvākt padomju karaspēku no Baltijas valstīm — prasa arī 45 baltiešu vēstules autori.

Vairums brīvās pasaules valstu neatzīst de jure Igaunijas, Latvijas un Lietuvas inkorporāciju Pad. savienībā resp. uzskata šo aktu par okupāciju un neatkarīgo valstu aneksiju. Pieņemot krievu disidentu viedokli, loģiski būtu jāatzīst Baltijas valstu iekļaušan Pad. savienībā, bet katrai tautai ir tiesības uz pašnoteikšanos. Tātad Baltijas tautu nepārprotamā griba atjaunot valstisku suverēnitāti (es pasvītroju vārdu „atjaunot") nav beznosacījuma reālitāte: to vēl jāapstiprina referendumā.

Es personiski pazīstu daudzus no tiem, kas parakstījuši baltiešu protestu, zinu viņu viedokli: mūsu tautas nākotne būs nodrošināta vienīgi neatkarīgajā valstī, par visiem citiem jautājumiem. politisko iekārtu, vai vajadzētu apvienoties ar kādām citām valstīm, par visu to varēs izteikt savu viedokli suverēnās Baltijas tautas. Es nepazīstu nevienu latvieti, igauni vai lietuvieti, kas būtu pret savas tautas neatkarību. (Šajā gadījumā nav runa par komūnistu režīma funkcionāriem un svešas varas līdzskrējējiem, kas tā notraipījušies ar pastrādātajiem noziegumiem un nelietībām, ka vienkārši trīc par savu ādu.)

Nav neviena vārda pateikts par to, kas izvedīs tautas nobalsošanu Baltijas valstīs. Ir gan teikts, ka tai jānotiek katrā no šīm valstīm apstākļos, kuŗos garantēta tautas brīvās gribas izpausme. Bet ne ar vienu vārdu nav pieminēta padomju karaspēka izvākšana no Igaunijas, Latvijas un Lietuvas. Visi referenduma piekritēji starp krievu disidentiem kā pašā Krievijā, tā arī rietumos, visādi izvairās dot skaidru atbildi, kā viņi iedomājās pašnoteikšanās tiesību realizēšanu plašajā Maskavas imperijā. Un vēl viens jautājums, ks tad tādā gadījumā varēs pie-

dalities krievu disidentu ieteiktajā referendumā? Nevienam, arī viņiem pašiem, nav noslēpums, ka Baltijas valstīs (visvairāk Latvijā) varmācīgi tika mainīts nacionālais sastāvs, ka sakarā ar milzīgo sveštautiešu organizēto iepludināšanu, sākot ar pirmajiem pēckaŗa gadiem, Baltijā ir ļoti liels tur jau dzimušo krievu procents. Jāatceras arī citu krievu disidentu, piemēram, Igora Šafareviča, iebildumi pret tā saucamo lielvalsts saskaldīšanu līdz „nacionālajiem atomiem".

Apzinoties lielo nozīmi, kāda neapšaubāmi pieder krievu disidentiem cīņā par demokratiju un cilvēka tiesībām, nacionālās pretestības dalībnieki nevar un nedrīkst aizmirst, ka politiskais liberālisms vēl negarantē nacionālo problēmu izprašanu — dažreiz pat vēlēšanos izprast.

ATBALSTĪSIM LATVIJAS BRĪVĪBAS FONDU

L. Kokle lasītāju vēstulē 14. jūlija numurā raksta: „Mēs daudz darām trimdā — ceļam namus, dziedam, dejojam. Skopi jau neesam savām sabiedrīs-

Lasītāju vēstules

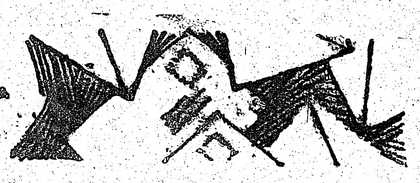

LASĪTĀJU VĒSTUĻU RAKSTĪTĀJIEM

Lai redakcijai iesūtītās vēstules nevajadzētu īsināt, rakstītāji lūgti savas domas izteikt iespējami īsi un koncentrēti, neizplūstot liekvārdībā un izvairīties no citu personu apvainošanas, pat neliterāru un piedauzīgu vārdu lietošanas. Bijuši gadījumi, kad redakcijai iesūtīti piecu un vairāk lappušu gaŗas „vēstules" mašīnrakstā, ar piebildi: „neko nesaīsināt un neizlaist". Vēstuļu rakstītājiem jābūt drosmei savus publiski izteiktos uzskatus un domas atklāti aizstāvēt, ko vairums arī dara. Anonimi iesūtītas vēstules, kuŗu rakstītāji redakcijai nav zināmi, netiek ievietotas.

Redakcija

ATBILDE SĒLIM

Sēlis (LA 13. oktobŗa 40. numurā) savas vēstules gala vārdā uzsveŗ jau sen nodilušo un bankrotējušo greizās politikas domu, ka mūsdienu latgaliešu izruna izveidojusies ilgā un diezgan nosļēgtajā atšķirtībā no pārējās Latvijas. Patiesība gan ir tāda, ka ilgajā atšķirtībā no pārējās Latgales izveidojās tagadējā izruna Vidzemē, kad Mancels kopā ar luterāmismu uzspieda latgaļiem svešu runas veidu.

Nezinu, ko Sēlis domā par savu pusi, bet es latgaļus un latgaļu valodu uzskatu par neizmērojami vecāku nekā visi Ernesti Gliki kopā. Kas būtu noticis, ja Gliks bībeļi nebūtu tulkojis? Vai tādēļ latviešu valodas nebūtu? Vai, ja bībele latviešu valodā būtu tulkota pirmo reizi šodien, vai tad latviešu valodas dzīvottiesības būtu mazinātas? Šinī sakarībā Glika bībeles pieminēšana kalpo tikai greizā spoguļa politikas bīdīšanai kām vajadzībām. Bet vai ar to pietiek, ka paši labi dzīvojam brīvībā?? Kā ir ar mūsu zemi Latviju?"

Ādolfs Kēlers savukārt (28. jūl. nr.), starp citu, rakstīja: „Es jūtu, ka mēs dibinām labklājību trimdā, bet ne dzimtenes brīvībai."

Abi šie tautieši ir sašutuši, ka mēs esam aizmirsuši mūsu primāro likteņa sūtību: cīnīties par Latvijas brīvību. Viņi ir pārsteigti, ka tik maz līdzekļu ietecējis Latvijas Brīvības fondā. Šo abu tautiešu vārdi man dziļi iespiedušies sirdī.

Tuvojas atkal 18. novembris. Pļūdīs runas, skanēs asprātības, nobirs viena otra asariņa, bet viss tas paliks tikai „starp četrām sienām", ienaidnieku pat neievainojot ne mazākā mērā.

Pievienosimies minēto tautiešu domām un atbalstīsim Latvijas Brīvības fondu, gan ar iestāšanos tajā, gan ar ziedojumiem un sarīkojumu atlikumiem. Tā būsim cēluši savas cīņas potenciāli un iespējas.

A. M. Šteins Boltonā, Ont.

GRŪTS UZDEVUMS

Kamēr brīvajā pasaulē pastāvēs tagadējās politiskās iekārtas, tur iebēgs un tiks iesūtīti cilvēki no Pad. savienības. Kuŗš ir bēglis un kuŗš ir iesūtīts, grūti pateikt. Kultūrālās zemēs, kur apsūdzētā vainu izšķiŗ vairāki tiesneši, ja balsis daļās līdzīgās daļās, apsūdzētajam, protams, izņemot Pad. savienībā, piespriež mazāko soda mēru.

Mag. iur. E. Lapiņš, ASV

LAIKMETĪGS JOKS

Ja prezidents Kārters krievu kaŗavīriem Kubā piedāvātu azūltiesības, Brežņevs nobītos vairāk nekā no atombumbas, un jau otrā dienā Kubā nebūtu vairs neviena krievu kaŗavīra, jo visi būs aiztransportēti uz „plašo dzimteni".

Voldemars Augusts Čikagā

Tagadējā latgaļu valoda ir tiešs seno latgaļu valodas turpinājums, saka Miķelis Bukšs. Latgaļi ir senās Latvijas pamats un daudzu Krievijas novadu pirmiedzīvotāji. Jau kopš 1. gadu tūkstoša pirms Kristus, latgaļi ir apdzīvojuši tagadējo Latgali, lielāko daļu tagadējās Vidzemes, Augškurzemi resp. Sēliju un plašus apgabalus austrumos no tagadējās Latvijas robežas.

Šī plašā latgaļu izplatība savukārt liecina, ka tālā senatnē latgaļi ir sastādījuši lielu tautu. Protams, tai bija arī sava valoda. Seno latgaļu valoda ir tāda pati, kādu latgaļi runā šodien. To apliecina tūkstošiem vietvārdu Krievijā, saka mag. M. Bukšs.

Temats par valodu ir par plašu, lai to apskatītu un iztirzātu laikraksta lasītāju vēstulēs.

Ja kāds grib tuvāk iepazīties ar latgaļu valodu un tās vēsturi, ieteicu rūpīgi paļasīt M. Bukša Latgaļu volūdas gramatiku. Tur jūs atradīsit arī savas valodas sākumu.

O. Zvīdris Toronto

Prof. Burkards Dzenis

MĀKSLAI UN TĒVZEMEI VELTĪTS MŪŽS

Šogad pagāja simt gadu kopš Burkarda Dzeņa, mūsu izcilā tēlniecības vecmeistara, dzimšanas. (1879.11.VII.) Tiem līdz aizgājis kāds ļoti nozīmīgs Latvijas kultūrvēstures posms, kas ietver sapni par brīvu Latviju, tā īstenošanos un iziršanu. Tauta nedrīkst aizmirst savus cīnītājus — ne tos, kas cīnās kaŗa laukā, ne tos, kuŗi cīnās kultūras, politiskā vai sabiedriskā laukā. Laiks skrien, un daudz kas paliek nereģistrēts.

Šai īsajā rakstā nemēģināšu aprakstīt un izvērtēt sava meistara skulptūras. Viņam ir vairāk nekā 100 izcilu portretu, pāri pa 20 lielu kaŗa pieminekļu, daudzi tēli granītā, marmorā, bronzā, kokā un vesela rinda vērtīgu lietiskās tēlniecības darbu un architektonisku veidojumu. Var tikai pabrīnīties, kā cilvēks vienā mūžā varējis to veikt. Īsumā pakavēsimies pie Dzeņa sabiedriskās darbības un nopelniem latviešu tēlotājas mākslas nodibināšanā un pacelšanā līdz citu tautu līmenim.

Dzeņa sabiedriskā darbība un cīņa par neatkarīgas Latvijas sapni sākās drīz pēc iestāšanās Štiglica mākslas skolā Pēterpilī, kad viņš pievienojās Ādama Alkšņa nodibinātajam latviešu mākslinieku pulciņam Rūķis. Dzenis aktīvizē apsikušo Rūķa darbību. Atkal bieži sanāk kopa Štiglica un Pēterpils akadēmijas studenti un diskutē jautājumus par mākslu un neatkarīgas Latvijas ideju. Uz sanāksmēm bieži vien ierodas viesi no konservātorijas un universitātes. Tad debates un domu izmaiņa turpinās pāri pusnakts stundai. Dzenis rosīgi darbojās līdz arī Pēterpils latviešu sabiedrības pasākumos un sarīkojumos.

Štiglica skolu Dzenis beidza 1905.gadā ar mākslinieka tēlnieka gradu, kaut arī bez diplomdarba. Tas aiziet bojā, Dzenim nesot tīgeli ar izkausēto bronzu, lai to ielietu formā, kas arī sakarsēta līdz zināmai temperātūrai, lai bronza labāk plūstu. Nesot smago trauku ar šķidro bronzu, Dzeņa bārda sāk svilt un rokas degt. Steigā lejot, formas apgāžas un saplīst. Diplomdarba vietā formas šķembas un izkausētās bronzas pelces...

Saņēmis diplomu un piešķirto stipendiju, jaunais tēlnieks aizbrauc uz Parīzi un papildinās vienā no 14 Rodēna darbnīcām, ko vada Rodēna asistents Domineks. Arī Parīzē netrūkst latviešu inteliģences sabiedrības, arī šeit gaisotne brīvības ideju pilna. Dzenis Parīzes posmā rada vairākus izcilus darbus un varbūt pat pašu labāko — sievas portretu.

Atgriezies Pēterpilī, Dzenis ierosina Rūķu sanāksmē ideju par Mākslas veicināšanas biedrības dibināšanu, jo latviešu mākslinieciem pienācis laiks sevi parādīt. Šo ideju Rūķi realizē 1909. gadā Rīgā. Dzenis; kas bieži sevi dēvēja par Rūķi, uzskatīja šo organizāciju par Rūķa turpinājumu Rīgā, tikai ar lileākiem tālejošākiem mērķiem. Rūķi nolemj, ka latviešu tēlotājas mākslas izstādē jāaicina piedalīties Rūķi un pārejie mākslinieki, vienalga, kādā zemē viņi mākslu studējuši. Ja latviešu mūziķi sev vārdu bija iekaŗojuši jau četros dziesmu svētkos, tad latviešu gleznotājus un tēlniekus pieskaitīja krieviem vai vāciešiem.

Dzenis aizsūtīja uzaicinājumu arī Zaļkalnam uz Italiju, lai viņš piedalās plānotajā izstādē, bet Zaļkalns ieteica izstādi atlikt, beidzot tomēr atsūtīja dažus darbus. Izstādi sarīkoja 1910. gada 5. vispārējos dziesmu svētku laikā. To atklāja rūķi B. Dzenis un Tilbergs pēc svētku koncerta, Svinīgumu un sajūsmu rada goda viesu ierašanās. Tie ir visi četri virsdiriģenti — frakās, ar lielajām virsdiriģentu nozīmēm. Izstādei necerēti panākumi materiālā ziņā, arī necerēti labas atsauksmes presē. No šī brīža latviešu tēlotāja māksla bija atzīta un nostājusies blakus Rīgas vācu mākslai.

Rūķi zem Mākslas veicināšanas biedrības karoga nākošo sešu gadu laikā sarīko 5 izstādes. Ceturto izstādi apmeklējuši 11.000 skatītāju. Biedrība pērk un uzkrāj latviešu mākslinieku labākos darbus. Tie domāti turpmāk dibināmām latviešu nacionālās mākslas mūzejam. Burkards Dzenis ir šīs krātuves pārzinis.

1916. gadā Dzenis dodas latviešu bēgļu straumei līdz uz Pēterpili. Šeit viņam rodas daudz jaunu darbu. Starp citu, šeit kalts pirmais latviešu tēls granitā — rakstnieka A. Sauliešа krūšu tēls. Dzenis aktīvi darbojās līdz arī bēgļu komitejā. Par neatkarīgas Latvijas ideju plāno un spriež arī pārējie komitejas locekļi — Olavs, Čakste, Zariņš, Bīlmanis, Bergs un Meierovics.

Idejas labā Dzenis uzņemas vēsturiski ļoti svarīgu uzdevumu — ar roku uzzīmēt divos eksemplāros Latvijas ģeografisko karti un sastādīt divus latviešu mākslas albumus. Dzenis šo uzdevumu veic maza istabiņā, pusbadā un salā.

Meierovics pirms kādas sēdes apskatījis Dzeņa atnestās kartes un albumus kā lielāko dārgumu. Kad sēdē kāds runātājs teicis, ka Latvijas neatkarības izcīņai nepieciešami ložmetēji, Meierovics atbildējis: „Mans ložmetējs ir tas, ko man atnesa mākslinieks Dzenis," rādīdams savu portfeli, kuŗā bijuši Dzeņa sakārtotie albumi un Latvijas kartes. Meierovics slepeni šos materiālus kā kuģa stuarts izvedis no Pēterpils, lai Latvijas pagaidu nacionālās padomes vārdā iesniegtu Anglijas un Francijas valdībām pie padomes deklarācijām par neatkarīgas Latvijas republikas dibināšanas nepieciešamību. Atzinums bijis — tauta, kuŗai tādi mākslinieki, ir cienīga uz savu valsti. Daudzi vēlējušies kādu fotografiju piemiņai — Zigfrids Meierovics atgriezies mājās gandrīz tukšiem albumiem. Latvijas pirmās geografiskās kartes ar iesniegtajiem dokumentiem varbūt glabājas archīvos.

Atgriežoties no Pēterpils 1918. gadā, Dzenis riskē visu — savos izdobtos gipša tēlos pārved Latvijā vairākus svarīgus dokumentus. Rīgā Dzenis aktīvi piedalās jaunās valsts izveidošanas darbā. Komponē un izveido pirmo Latvijas valsts ģerboni — austošu sauli, ko vēlāk nomaina tradicionālais heraldiski darinātais Zariņa vapenis. Nekavējoties apzina un savāc kaŗa laikā bez īpašnieka palikušos mākslas priekšmetus. 1919. gadā noorganizē retrospektīvo latvju mākslas izstādi, darbojas Kultūras Fonda, Zelta fonda lietpratēju un daudzās citās komitejās. 1920.g. noorganizē Valsts mākslas mūzeju. Izglītības ministrs Dzeni ieceļ par mūzeja direktoru, un šai amatā viņš paliek līdz 1944. gadam. Latvijas Mākslas akadēmijā Dzenis uzņemas lietiskās tēlniecības darbnīcas vadību, kuŗā izauga vairāki redzami tēlnieki.

Prof. B. Dzenis bija Sadarba biedrs, aktīvi piedalījās visās Sadarba, K!F! u.c. izstādēs kopš 1910. gada, gan Latvijā, gan ārzemēs. Par viņa izcilajiem darbiem un darbību liecina saņemtie apbalvojumi: Latvijas trīszvaigžņu ordeņa trešā šķira, Francijas akadēmijas Palmas, Zviedrijas Vāzas ordenis, Norvēģijas Sv. Olafa ordenis, Beļģijas Kroņa ordenis, Latvijas Atzinības krusts, Polijas Polonia Restitūta un Lietuvas Ģedimina ordenis. 1936. g. par Antona Austriņa portretu granitā prof. B. Dzenis saņēma Latvijas Kultūras Fondu prēmiju.

Arī trimdā, Giftenes nometnē Vācijā un savā mājiņā Gētisburgā, Amerika, Dzenis atkal rīkoja kursus un izstādes, kala, veidoja, atlēja un skicēja līdz 1966.g. 17. augustam, kad likteņa dzenis viņam kala krustu sausā eglē...

Vairāki Dzeņa darbi palika ģipsī un malā. To saglabāšana būtu mūsu visu pienākums, bet kā lai to izdara un kur lai tos novieto? Žīdi savam tēlniekam Lipšicam atlēja bronzā it visus darbus — pabeigtos un nepabeigtos. Cerēsim, ka ar laiku arī mums radīsies iespēja saglabāt mūsu mākslas un kulturvēsturiskās vertības.

Miķelis Geistauts

Prof. Burkards Dzenis studiju laikā Parīzē, Francijā 1906. g.

Kārlis Skalbe stāsta...

SIMTAJAI DZIMŠANAS DIENAI VELTĪTS IZDEVUMS

Dzejnieka Kārļa Skalbes simtās dzimšanas dienas atcerei apgāds Atauga Zviedrijā izdevis piemiņas grāmatu Kārlis Skalbe stāsta. Dzejnieka dzejoļus, pasakas un citus rakstus izvēlējusies un chronoloģiski sakārtojusi meita Ilze Skalbe-Legzdiņa, sniedzot arī īsas ziņas par savu tēvu pa gadu posmiem no dzimšanas līdz pat nāvei 1945. gada 15. aprīlī Stokholmā, Zviedrijā. Šajā sīkajā chronoloģijā atrodami dzejoļu, pasaku un citu rakstu iespiešanas un grāmatu iznākšanas laiki.

Pēdējā Skalbes dzejoļu grāmata Klusuma meldijas iznāca 1943. gadā Rīgā. Pirms tam, šķiet, iznāca Kārļa Skalbes īsās prozas grāmata Namiņš zem vītoliem, taču tā, nezin kāpēc, nav pieminēta.

Paša Kārļa Skalbes stāstījums sākas ar 1879. gadu, notēlojot agrās bērnības atmiņas. Blakus pār visu lappusi Incēnu kalējmājiņa, kur dzejnieks piedzima. Otrā lapā redzam dzejnieka māti, bet trešajā — tēvu. Turpmāk 1895. un 1897. gads un daži tanī laikā uzrakstītie dzejoļi. Atmiņu stāstījums turpinās arī 1898. gadā, blakus pār visu lapu redzams Kārlis Skalbe kopā ar Rūdolfu Blaumani. 1903. gadā līgavai Lizetei veltīts dzejolis, blakus viņas uzņēmums. 1904. g. atmiņu turpinājums, blakus Piebalgas studentu biedrības biedri, to vidū Kārlis Skalbe un Antons Austriņš. Tanī pašā gadā sākas pasaka Kā es braucu ziemeļmeitas lūkoties, blakus dzejnieka uzņēmums. 1906. gadā dzejnieks Norvēģijā, atmiņas par fjordiem un divi uzņēmumi.

Pārlēkts četru gadu dzīves posms, jo stāsts turpinās 1910. gadā ar dzejnieka vēstulēm sievai Lizetei. Blakus uzņēmums Burtnieku pilī, kur redzams Skalbe, Jaunsudrabiņš un Krišjānis Barons ar ģimenēm. Arī dēlam veltīts dzejolis Ģiģis brauc uz miega muižu. 1911. g. vēstule sievai, blakus sieva ar dēlu. Tālākās lappu-

(Turpinājums 5. lp.)

Toronto Koncertapvienības 21. koncertsezonas sākums ar koncertu

ALFREDA KALNIŅA

100 gadu gadskārtas atcerei

sestdien, 3. novembrī, pl. 20 Rayerson teātrī, 43 Gerrard Str. E., Toronto.

Piedalās: Arturs Ozoliņš — klavieres, Skaidrīte Hildebrante — koprāns, Rimas Strimaitis — tenors, Alberts Vītols — baritons, Apvienotais koris un Sv. Katrīnu simfoniskais orķestris. Diriģ. Arvīds Purvs.

Biļetes iepriekšpārdošanā pie valdes locekļiem.

Jūlija Popeļa

GLEZNU IZSTĀDE

Sv. Jāņa baznīcas izstāžu telpās, 200 Balmoral Ave.

piektdien, 9. nov. no pl. 19—21,
sestdien, 10. nov. no pl. 15—21
svētdien, 11. nov. no pl. 14—21

— *Visi laipni ielūgti*

Jaungaitnieki un vecgaitnieki

JAUNĀS GAITAS VAKARS AR JAUNSUDRABIŅA BALVAS PASNIEGŠANU

Apgāds Ceļinieks, kas izdod arī žurnālu Jaunā Gaita, pie kuŗa pastāv Jāņa Jaunsudrabiņa fonds, bija rīkojis literāru vakaru jaunajā Latviešu centrā Toronto, kur pulcējās ap 80 klausītāju. Sarīkojuma vadītājs Dr P. Vasariņš iepazīstināja ar Jaunās Gaitas redaktoriem L. Žandbergu un J. Bieriņu, kuŗu vadībā jau iznākuši 125 numuri, bet atzīmēja 100. jubilejas izdevumu. Jaunsudrabiņa fonds sekmē jaunu prozas darbu rašanos. Fonds ik divi gadus piešķir prozas balvu, ko šogad ieguvusi Indra Gubiņa. Saņemot šo literāro balvu, fonda laureāte izteicās:

„Ir jauki kaut ko saņemt, jauki būt novērtētai, un jauki apzināties, ka neraksta tikai tukšumam. Šāds apbalvojums uzliek arī pienākumus un atbildību. Pateicība pienākas arī lasītājiem un kollēgām, kas sekmējuši literāro augšanu un veidošanos."

Indra Gubiņa latviešu literātūrā ienākusi 1950-tos gados, ispirms ar publicējumiem Londonas Avīzē. Kopš tā laika viņai iznākušas jau vienpadsmit grāmatas. Sagatavošanā jauns dzejoļu krājums. Indra Gubiņa apbalvota arī ar LPB Kanadas kopas literāro balvu par romānu Ar diviem punktiem teikums nebeidzas. Jaunsudrabiņa balva piešķirta par 1976. gadā izdoto romānu Iztiksim bez mēness. Viņa nodarbojas ar sadzīves problēmu risināšanu, rakstot raitā un viegli saprotamā stāstījumā. Viņa ir laba dzīves vērtētāja un analizētāja, ko liecināja arī rakstnieku vakarā nolasītais stāsts par trim māsām.

Prozas darbu lasīja arī Lalita Muižniece, kas vairāk pazīstama kā dzejniece kopš 1955. gada. Viņas pirmais dzejoļu krājums iznācis 1970., otrs 1975. gadā. Nolasīto prozas darbu autore apzīmēja par „avenģelisku stāstu". Klausītāji ar interesi sekoja Melitas piedzīvojumiem un vērojumiem okupētajā Latvijā, kas varētu būt arī identisks stāsts, ar vadmotīvu — vairāk klausīties un vērot nekā pašai runāt. To Melita arī dara kā Rīgā, tā arī Ainažos un citās mums pazīstamās vietās.

Aina Zemdega, kas daudz ceļojusi, skandēja astoņus pēdējā laikā dažādās vietās rakstītus dzejoļus, arī vairākus Gotlandē sacerētos, starp tiem arī dzejoli Atgriešanās, jo šī sala Baltijas jūŗā īadreiz pavēra ceļu uz brīvību. Autorei paredzams arī plašāks prozas darbs.

Rakstnieku cēliena ievadītājs Oļģerts Cakars pārsteidza ar paskaidrojumu, ka pēc viņa domām „nevajadzīgi saceltai kņadai" — par nu jau aizmirsto Anerauda un Petera viesošanos Kalamazū — viņš veltījis atsevišķu dzejoli, lai gan literārā sarīkojumā tas varēja nebūt, bet daļa klausītāju to uzņēma ar aplausiem. . . Pirmais dzejoļu krājums Oļģertam Cakaram iznācis 1965. gadā. Kā parasti, arī šoreiz viens no pieciem nolasītiem dzejoļiem bija tikai neilgi pirms sarīkojuma uzrakstīts, vismaz kā autors pats to paskaidroja.

Ar vairākiem talantiem apveltītais Tālivaldis Ķiķauka šoreiz savam humoristiskam sniegumam Drimda dimd, bija pievienojis arī labu aktiera prasmi. Izvēlētais temats bija izteikti mērķtiecīgs — pazoboties par mūsu ikdienas notikumiem un vadošām personām.

Jānis Kļaviņš savu asprātīgi domāto dzejoli bija rakstījis ar preudonimu Edvīns Muldoņa. Vienīgais attaisnojums šādam dzejolim — ja tas rakstīts ar nolūku, pieskaņot to prseudonīmam. Jānis Kļaviņš atzīstams par vienu no talantīgākiem mūsu jaunās paaudzes dzejniekiem Pats autors nebija ieradies, bet viņu veiksmīgi aizstāja dzīvesbiedre Māra.

Arī Juris Zommers pieder pie mūsu jaunās dzejnieku audzes, kas sācis publicēties pirms apmēram desmit gadiem. Viņš savu talantu apliecināja ar četriem dzejoļiem.

Ar interesi varēja klausīties divas visjaunākās dzejnieces— Anitu Dzirni un Sarmu Muižnieci. Abas sākušas publicēties tikai iepriekšējā gadā, bet rakstnieku cēlienā dzirdētais liecināja par domu bagātību, dzejas izjūtu un teicamām latviešu valodas zināšanām.

Visi izvēlētie autori vairāk vai mazāk publicējušies Jaunajā Gaitā, tādēļ rakstnieku cēliens zināmā mērā bija it kā šķērsgriezums no „vecgaitniekiem" līdz „jaungaitniekiem."

R. Norītis

Attēli no pāvesta Jāņa Paula II viesošanās Čikagā. Pa kreisi — pāvests, labajā pusē latviešu koŗa plakāts, kuŗu tur J. Valainis (pa kreisi) un A. Ešmits. Aizmugurē ar krustveida plakātu T. Zieriņš un dzejniece Janīna Babre. Apakšējā attēlā Čikagas latviešu Ciānas draudzes koris ar diriģentu R. Kalnmali. Foto: V. Jaunkalnietis

LKOK Aleksandram Rāceņim 80

Architektam Aleksandram Rācenim 18. oktobrī Bafalo apritēja 80 mūža gadi. Dzimis Valmierā, 1916. gadā bēgļu gaitās devies uz Pēterpili, kur pārdzīvojis Krievijas revolūciju, bet 1918. gadā atgriezies dzimtenē, kur beidzis Valmieras reālskolu, un 1919. gadā brīvprātīgi iestājies Ziemeļlatvijas jātnieku eskadronā, vēlāk pārvietojoties uz 5. Cēsu. k. p., no kurienes pieteicies Latvijas Kaŗa skolā, tās sastāvā piedaloties cīņās pret Bermontu. 1920. gadā beidzis kaŗa skolu kā pirmā izlaiduma virsnieks. Piedalījies cīņās Latgales frontē, kur apbalvots ar Lāčplēša kaŗa ordeni. Pēc demobilizēšanās uzsācis architektūras studijas Latvijas universitātē. Pēc A. Rāceņa projekta celts arī Armijas ekonomiskā veikala Liepājas nodaļas nams. Viņš ir studentu korporācijas Fraternitas Livonica filistrs un dibinātājs. ASV ieceļojis 1950. gadā, strādādams savā speciālitātē līdz aiziešanai atpūtā. Ir viens no Bafalo latviešu draudzes dibinātājiem, ilgus gadus darbojies tās valdē un revīzijas komisijā.

A. Sed.

Okupētajā Latvijā

CETURTĀ DAĻA NO PIEMĀJU ZEMĒM

Cik nozīmīgas piena un gaļas sagādē ir mazās pushektara laukstrādnieku un kalpotāju individuālās saimniecības, to apjēdzis arī pats Brežņevs, tāpēc pagājušā gadā komūnistu partijas centrālkomitejas sēdē mudināja kopsaimniecību un valsts muižu vadītājus rūpēties par to, lai strādnieki un kalpotāji šīs savas zemītes vieglāk un ērtāk varētu apstrādāt un apkopt.

Ar šo Brežņeva runu „apbrunojušies" Latvijas komūnisti no individuālo zemīšu kopējiem grib izspiest vairāk nekā tie spēj dot. Tā Valkas rajonā šī gada pirmajā pusgadā ceturtā daļa piena un gaļas, ko rajons pārdevis valstij, nākusi no strādnieku saimniecībām. Citos rajonos līdzīgs stāvoklis.

Lai sagādātu vēļ vairāk, Valkas rajonā diviem ciemiem — Zvārtavai un Blomei (vecos laikos gan tie bija pagasti) uzdots kopējs plāns gaļas pārdošanā valstij. Plāns izpildīts ar uzviju, jo par lopu iepirkšanu rūpējies atsevišķs cilvēks.

Dažos ciemos gan nav izdevies plānu izpildīt, jo Trikātas saimniecība izmanīgi un veikli iepirkusi no privātajiem lopus un nodevusi valstij kā savus, lai izpildītu gaļas plānu.

Rajona lauksaimniecības komisijas sēdē, kur apsprieda lauksaimniecības plānu izpildīšanu, Trikātas kopsaimniecības vadība saņēmusi pārmetumu. Tai vajadzējis vairāk paļauties uz pašu ražoto, nevis censties robus plānā aizpildīt ar iepirkumiem no iedzīvotājiem.

Rajona saimnieciskās dzīves vadītāji uztraukušies par strādnieku personīgo lopu skaita samazināšanos. Pārceļoties no viensētām uz ciematu jaunajām mājām, daļa ģimeņu negribot lopus vairs turēt. Vainīgas arī esot dzīvnieku turēšanai nepieciešamo saimniecības ēku trūkums, tālās ganības un sliktās pļavas.

Rajona lauksaimniecības komisijas locekļi tad nu solās

(Turpinājums 17. lp.)

Pāvests pie čikagiešiem

Pāvests Jānis Pauls II pirmo reizi čikagiešus uzrunāja Svētā vārda katedrālē. Vislielāko interesi bija radījis brīvdabas dievkalpojums Granta parkā. Pirms dievkalpojuma bija paredzēti priekšnesumi astoņpadsmit dažādu tautību grupām. Latviešu piedalīšanos organizēja Čikagas latviešu katoļu draudzes prāvests B. Baginskis, dziedāja Ciānas ev. lut. draudzes koris, kuŗu no draudzes dievnama izvadīja draudzes mācītājs V. Vārsbergs.

Tautību programma parkā jau bija sākusies. Latviešu koris diriģenta R. Kalnmaļa vadībā nodziedāja trīs garīgas dziesmas, sākot ar E. Melngaiļa 119. Dāvida dziesmu.

Pāvests līdz ar astoņiem kardināļiem un 350 bīskapiem devās uz speciāli šim gadījumam uzbūvēto altāri, kas bija izveidots trijās pakāpēs: apakšējā sēdēja bīskapi, vidējā kardināļi un augšējā bija pāvesta tronis. Prāvests svētīja dievlūdzējus vairākās valodās. To skaitu bija grūti noteikt, lēšot līdz pusotram miljonam, jo arī iekšpilsētas augstceltņu logi un balkoni bija cilvēku pilni.

Pāvests no Čikagas izlidoja uz Vašingtonu.

V. Jaunkalnietis.

Radusies labi sakari

Tā sauktās Latvijas kultūras sakaru komitejas izdevums tautiešiem „klaidā" Dzimtenes Balss, par kuru un pašu sakaru komiteju Toronto nesen tik plaši stāstīja Imants Lešinskis, savā 3. oktobra izdevumā veltījis pus lappusi intervijai ar Sanchozē valsts universitātes profesoru vēsturnieku Edgaru Andersonu ASV, kas uzturējies Rīgā vairāk nekā divas nedēļas. Pirmo reizi viņš okupēto dzimteni apmeklējis 1977. gadā. Rakstā „Labas sadarbības vizītē" Dz. B. atstāsta sarunu ar prof. E. Andersonu. Viņš apmeklējis arī „kultūras sakaru" komiteju, kas sekmējusi šo Rīgas apciemojumu, lai padziļinātu sadarbības straumes".

Intervija ievietota jautājumu un atbilžu veidā, uzrunā nelietojot vārdu „kungs", kā komūnistiskā režīma pārstāvji mēdz uzrunāt prominentus apmeklētājus no brīvajām valstīm, tā liekot nomanīt distancēšanos, bet intimo uzrunas veidu — „profesor". Jautāts arī, kā paticis Rīgā? Atbildēt, ka Rīgā daudz krievu un uz katra stūŗa dzird krievu valodu, ka pie veikaliem gaŗas rindas, ka nami nolaisti un neapkopti, ka tālāk par Rīgu iebraucējs no brīvās pasaules netiek un tamlīdzīgas lietas, protams, no viesa nebūtu pieklājīgi. Profesors gribējis būt pieklājīgs, kā jau viesim pienākas, kaut vai viesojoties pašam savā zemē. . . Un tā nu bija jāparunājas par tīrību Rīgas ielās un bulvāŗos, salīdzinājumā ar Amerikas pilsētām, skaistajiem apstādījumiem un parkiem, protams, neredzot konservu kārbas un tukšās vodkas pudeles; jaunajiem dzīvokļu namiem, bet atkal neredzot, ka tie mudž no krieviem. Rīgā satiksmes līdzekļi esot ērti un ātri, ar kuŗiem aizokeana pilsētas nevarot sacensties. (Paši rīdzinieki tajos gan stumjas iekšā ar cīnīšanos un lamājoties ar krieviem, kā to zina stāstīt citi Rīgas apmeklētāji).

Kaut kas intervētājam pasprucis arī no patiesības profesora stāstījumā, proti, ka Viļņas saimnieki par savas pilsētas namu ārējo izskatu gan rūpējoties vairāk un gaumīgāk. (Profesors ciemojies arī Lietuvā un Maskavā).

Dr. Ed. Andersons plaši pastāstījis par saviem zinātniskajiem nolūkiem šajos apciemojumos. Pirmos zinātniskos sakarus nodibinājis jau pirmajā Rīgas apciemojumā, bet šoreiz tie bijuši ievērojami plašāki, veltīti apmaiņas programmai, plašāku zinātnisko sakaru un sadarbības izveidošanai. Nolasījis arī divas lekcijas, vienu par Baltijas studijām rietumzemēs (AABS?), īpaši pēc Otra pasaules kaŗa. Viņš izkārtojis arī vēsturnieka Teodora Zeida pretvizīti ASV, lai no krasta līdz krastam kontaktētos ar amerikāņu vēsturniekiem, kas ieinteresēti Baltijas vēstures studijās un lai runātu amerikāņu universitātēs un kolledžās (kur jau tā ir daudz kreiso radikāļu). Ja zinām, ka Pad. savienībā nekas nenotiek bez politikas un ka tur vēstures sagrozīšana ir parasta lieta, nav grūti saprast šādu apmeklējumu mērķus kultūras un zinātnes sakaru vārdā.

No Rīgas profesors devies uz Taļinu un Ļeņingradu. Šķiroties no Rīgas, viņš intervētājam atbildējis: „Aizvedu sev līdz. daudz gaišu iespaidu. . ."

— xy —

ALA PĀRBAUDĪJUMOS SAVOS SKOLU APGABALOS LABĀKIE VIDUSSKOLU GRUPĀ

Aija Buka — Linda Platā — Anita Beiniķe — Viesturs Lenšs — Anita Nāgele

Anita Vārsberga — Krista Vārsberga — Armands McMurry — Jana Lutkovska — Māra Zommere — Anda Jurševska

Kārlis Skalbe . . .

(Turpinājums no 3. lp.)

sēs tēlojums Ceriņa krūms. 1912. g. Virzas recenzija par dzejoļu grāmatu Sapņi un teikas, blakus Skalbes portrets. Dzejoļi Lauma un Barka ar sienu. 1913. gadu reprezentē pasaka Nabaga bramins, un atkal redzams Skalbes portrets. 1914. g. sākas Mazo piezīmju fragmenti, un pats autors rādīts strēlnieka tērpā Niklava Strunkes zīmējumā.

Atkal pārlēkti daži gadi. 1917. g. ievietotas dzejiskās Latvijas tapšanas laika piezīmes. Šajā laikā uzrakstīts uzsaukums — Visiem latviešiem, kas grāmatā ievietots nesaīsināts. 1918. g. Latvijas dibināšanas akts, uzņēmums un Skalbes atmiņas par to Latvija rītausmā. 1922. g. rakstnieka uzņēmums un rītausmas turpinājums. 1926. gadu reprezentē dzejolis Egles, dzejnieka māja Saulrieti un pasaka Kalna gars un milzis. Blakus N. Strunkes šīs pasakas ilustrācija. Tālāk dzejoļi Kalnos un Zaļais autobuss, kā arī Saulrietu dzejnieka darba istabas logs un Piebalgas ainava.

1929. gadā parādījies rakstiņš Grāmatu burvība, uzņēmumā dzejnieks ģimenes vidū. Otrā lapā Saulrietu pirtiņa un tās dzejisks apraksts, dzejnieka darba istaba Saulrietos, pieci citi uzņēmumi, kā arī dzejoļi Draugam un Zivtiņa. Tanī pašā gadā Skalbe teicis runu Blaumaņa pieminekli atklājot, tēlojums Bērzu baznīcā, dzejolis Jaunās egles un uzņēmums, kuŗā dzejnieks kopā ar mazdēlu Andreju. 1939. g. dzejolis rokrakstā Sapnī, blakus dzejnieks pie rakstāmgalda, pie atjaunotās kalējmājiņas Incēnos un pati atjaunotā mājiņa.

1944. gada uzņēmumos Kārlis Skalbe parādīts bēgļu ceļā: vezumā Piebalgas robežas atstājot, kopā ar dzejnieku Jāni Medeni brokastis ēdot kādā ceļa malā, kopā ar citiem bēgļiem pie Igatas skolas, ceļā uz Rīgu, Rīgai braucot cauri un Kurzemē ceļā uz jūrmalu. Šini bēgļu ceļu posma lappusēs ievietoti trīs dzejoļi: Ceļā, Aizvestais un Slīdot ar bēgļu nastu. Šie pēdējie Skalbes dzejoļi deklamēti daudzos trimdas latviešu sarīkojumos, tāpat kā dzejolis Mocekļi, kas ievietots Kurzemes laika lappusēs. Uzņēmumos dzejnieks redzams Kurzemes jūrmalā un uzturēšanās vietā Grīniekos.

Pēdējais 1944. g. uzņēmums Latvijā dzejnieka 65. dzimšanas dienā kopā ar ģen. J. Tepferu un redaktoru J. Grīnu. Ievietota arī Nikļāva Strunkes zīmētā adrese, ko ar daudzu likteņa līdzinieku parakstiem pasniedza dzejniekam Jūrkalnes Laukgaļos. 1944. g. beidzas ar pasakas Jūrnieka Gaigala piedzīvojumi un dzejoli Dzejolis. Šinī laikā dzejnieks jau atrodas Zviedrijā un uzņēmumos redzams kopa ar mazdēlu. 1945. g. ir dzejnieka nāves gads. Ievietots dzejolis Par katru stundu Dievam pateicos, divi uzņēmumi, pēdējie. Gaŗāks dzejolis Rudeņa dziesma, dzejnieka pēcnāves maska un beigās Meža kremātorija Stokholmā, kur dzejnieku pārpelnoja. Kārļa Skalbes stāstījums beidzas ar dzejoli Pie jūŗas loga, ko dzejnieks uzrakstīja vācu okupācijas laikā un nokļuva nepatikšanās.

Grāmatā ievietota arī Latvijas karte ar iezīmētu dzejnieka bēgļa ceļu no Piebalgas līdz Ventspilij un tālāk līdz Jūrkalnei, no kurienes dzejnieks bēgļu laivā nokļuva Gotlandē. Pievienotajā parakstā pastāstīts, kur un cik ilgi katrā vietā dzejnieks uzturējies. Beigās komponētās dziesmas ar Skalbes tekstiem koŗiem, solo un duetiem. To skaits ir pāri par simts. Komponējuši daudzi mūsu komponisti, bet visvairāk Alfrēds Kalniņš.

Grāmata ir viscienīgākais godinājums dzejnieka simtajā dzimšanas dienā, jo ar attēliem, darbu paraugiem un īsajām piebildēm parāda Kārli Skalbi mūža gājumā. Grāmatai ir 130 lappuses, melna kartona vākā, ko rotā dzejnieka jaunības attēls.

Ojārs Alks

18. NOVEMBRI HAMILTONĀ

šogad atzīmēs

sestdien, 17. nov., pl. 18.30

FIRST PLACE 2. stāva auditorijā,

350 King St. E.

Akts. Svētku runu teiks Latv. skautu pilnvarnieku pad. priekšsēdis F. SĪPOLS no Detroitas par tematu „Dzīvē Latvija — jaunatne".

Koncerta daļā dziedās vīru dubultkvartets KALVIS no Torontto J. Dzeguzes vadībā.

Saviesīgs vakars. RUNČU deju kapella. Pilna bufete.

Ieeja uz aktu un koncertu pret labprātīgiem ziedojumiem, uz saviesīgo vakaru $7.00.

Apmeklēt lūdz:

HLB, HLJP Rota un Hamiltonas DV

Lasītāju vēstules

KUR DIVI STRĪDAS TUR VISIEM JĀIEJAUCAS . . .

Mans tēvs gan teica: „Kur divi jaucas, tur tu, puika, nemaisies!" — Izlasot O. Zvīdra un Dr. J. Karola vēstules, bija sagaidāma asa polemika, taču lasītāji abus šovinistus nav ņēmuši vērā, ne latgaļi, nedz arī vidus izloksnes runātāji.

Bez naida gribu Dr. J. Karolam iebilst, ka esmu dzimis, audzis un Latgaļi izceļojis krustām un šķērsām, dzirdējis latgaļu izloksni ar visām tās niansēm, bet tādus vārdus kā „do" (izņemot, kad mācīja dziedāšanu), biškopeiba, Lotgola, božnīca un citus tamlīdzīgus visā Latgalē neesmu dzirdējis. Šādus vārdus gan esmu dzirdējis pārnovadā.

Vecās krievu ģeografijas grāmatās bija minēts, ka Baltijas apgabalu apdzīvo ziemeļos — igauņi, austrumos no Pededzes, Lubānas un Aiviekstes — latvieši un rietumos no šīs līnijas, līdz Daugavai un Rīgas jūŗas līcim — čuchņi. No šī vārda būs cēlies vārds „čivļi". Aiz Daugavas kreisā krasta līdz Baltijas jūŗai — kurzemnieki.

Dr. J. Karols izņemtu vārdus no visām izloksnēm, kas sastopami kaimiņu izloksnēs, latgaļu un tāmnieku, tāpat vārdus, ko lieto citas tautas, tad nevienā mūsu izloksnē laikam nekas daudz pāri nepaliks . . .

Neaizmirsīsim, ka žanglaļi, kuŗši un čivļi veido latviešu valodu!

O. Zvīdrim: Ko uztraucies, nomierinies! Gandrīz mūžu esi nodzīvojis, bet vēl neesi iemācījies, ka likumus izdod un atsauc, tāpat līgumus paraksta un neievēro, ja tie vēlāk liekas neizdevīgi. Ja vajadzēs, latgaļiem atļaus runāt kaut vai piecās mēlēs! Kas tev liedz? — Runā, es klausīšos.

Zvīdri, Karoli un citi, neizšķiediet velti spēkus izlokšņu dēļ, bet kopīgi apkaŗojiet mūsu vidū „sarkanos prusakus", kas latvju svētumus mīda kājām. Ievērojiet, ka Eiropā un visā pasaulē briest notikumi ar mūsu prātam neaptveŗamām sekām . . .

S. Vasarājs Toronto

Latvijas armijas jubilejas svinību narise Toronto

Latvijas armijas 60 gadu atceres svinību rīcības komitejas sēdē 25. oktobrī DV namā piedalījās 15 veterānu organizācijas un Latvijas brīvības laika armijas pulku pārstāvji. Tie komitejas priekšsēža vietnieka E. Krūkas vadībā galvenokārt apsprieda Lielās jundas un tai sekojošā koncerta izkārtojumu. Šis sarīkojums notiks 10. novembrī pl. 18.30 Bickford Park vidusskolas zālē, 777 Bloor St. W. Svētbrīdi vadīs archibīskaps Arnolds Lūsis.

Jundu pieņems vienīgais brīvajā pasaulē vēl esošais neatkarīgās Latvijas laika armijas pulka (1. Jātnieku pulks) komandieris plkv. LKOK A. Liepiņš. Jundas ziņojumu nodos vakara dežūrvirsnieks vltn. E. Krūka. Jundā un sekojošā koncertā dziedās DV vīru koris Kanadā diriģenta Dr. A. Pērkona vadībā. Deklamēs aktieris un režisors V. Pukats. Jundā izsauks Latvijas brīvības laika (līdz 1940. g. 17. jūnijam) pēdējo armijas pulku komandieru vārdus, pasakot arī viņu likteņus. Uz ekrāna būs redzamas mākslinieces Veltas Dzirnes sakārtotās pulku devīzes.

Armijas svētku svinības un ziedu nolikšanu ievadīs pl. 11 ar svētbrīdi pie Kritušo karavīru pieminekļa Saulainē. Piedalīsies arī skolu jaunatne. Svētbrīdi vadīs māc. E. Ķerģis no Hamiltonas. Uzrunu teiks virsnieku apvienības valdes priekšsēdis vltn. E. Ziplāns. Programmas norisi vadīs skautu organizācijas darbinieks vad. S. Leimanis.

Pēc Lielās jundas un tai sekojošā koncerta DV namā Toronto būs kopējas vakariņas. Braucienam ar kopēju autobusu uz Saulaini, tāpat arī vakariņām, pieteikšanās pie rīcības komitejas informācijas daļas vadītāja Edmunda Ozola, tālr. 231-9618.

Sakarā ar Latvijas armijas 60 gadu atceri, rīcības komiteja izdevusi mākslinieka E. Dzeņa darinātās latviešu karavīru saulītes (pie cepures) krāsu kartītes. Tās izplatīs brīvās pasaules latviešu centros. Šajos atceres svētkos pirmo reizi tik kuplā skaitā piedalīsies veterānu organizāciju un Latvijas armijas pulku pārstāvji. **O. K.**

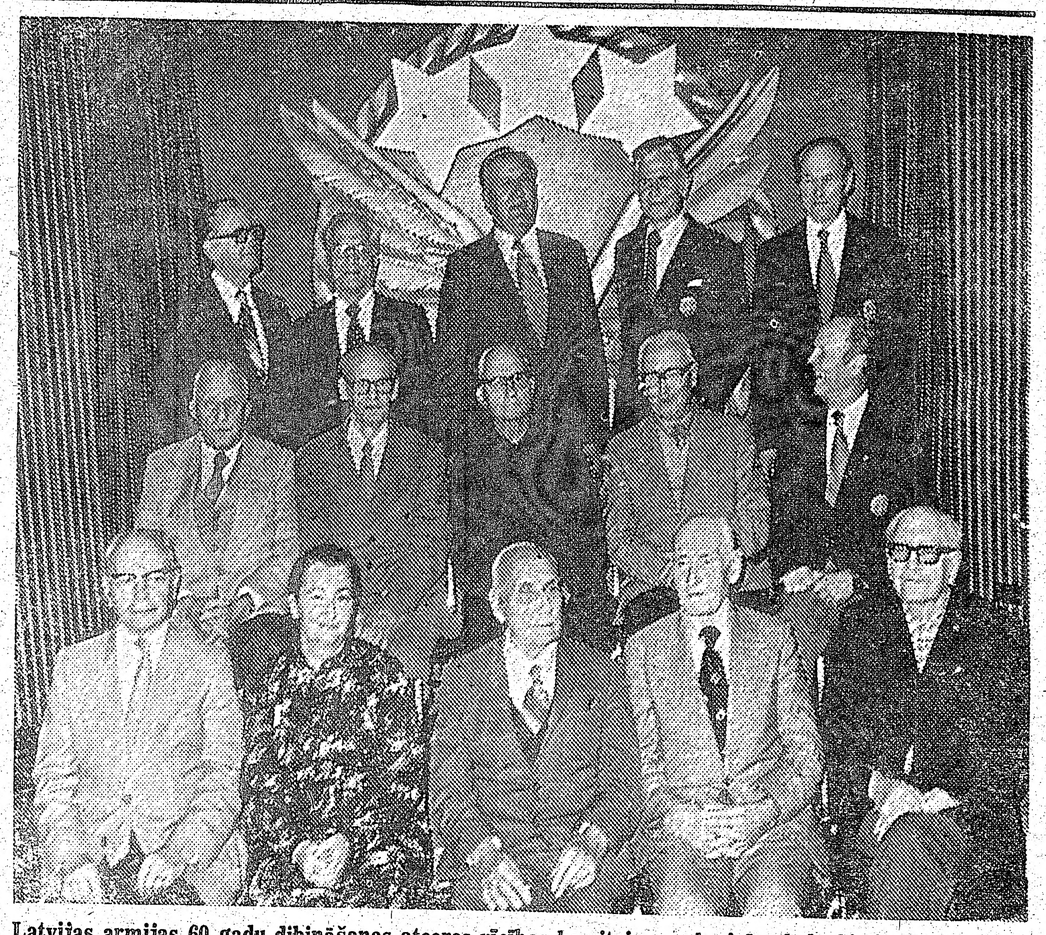

Latvijas armijas 60 gadu dibināšanas atceres rīcības komiteja, no kreisās: kalpakietis K. Tanmis, DV Toronto nodaļas vanadžu kopas priekšniece Silvija Ozola, LKOK plkv. A. Liepiņš (rīcības komitejas priekšsēdis), maj. A. Ameriks (ziemeļnieki), A. Tirzītis (strēlnieki); otrā rindā: Virsnieku apvienības valdes priekšsēdis E. Ziplāns, K. Purmals (3. Jelgavas kājn. p.), T. Miezītis (7. Siguldas kājn. p.), K. Bencons (komitejas kasieris), E. Krūka (rīcības komitejas priekšsēža vietnieks); aizmugurē: E. Ozoliņš (Kara invalidu apvienība), N. V. Brasliņš (rīcības komitejas sekretārs), V. Tikiņš (Krituošo karavīru pieminekļa pārvalde), Edm. Ozols (rīcības komitejas informācijas daļas vadītājs) un K. Markitants (DV Toronto nodaļa). Nav klāt: R. Roze, V. Cinis un M. Lorbergs. Foto: V. Plampe

Latvijas vārda daudzinātāja

Latviešu sabiedriskās darbinieces un literātes Birutas Senkēvičas — Ziemanes 75 mūža gadu atceri 11. novembrī Toronto latviešu namā rīkos Latviešu preses biedrības Kanadas kopa. Pieteikšanās jubilejas svinībām pie L. Lidekas — Norītes, tālr. 252-6515.

Biruta Senkēviča dzimusi 1904. g. 11. novembrī Aizputes apriņķa Jūrkalnes pagasta Lanceniekos. Vēlāk dzīvojusi un darbojusies Rīgā un arī savās lauku mājās Tērvetes Zelmeņos. Viņa ir vairāku grāmatu autore, gan daiļliterātūrā, gan etnografijā. Latviskās ģimenes. svinību paražas aprakstītas viņas grāmatā Ģimenes godi. Līdzīga tematika Senkēvičas grāmatai Godi Viduskursā, ko 1939. gadā, vēl neatkarīgās Latvijas laikā, godalgoja Kultūras Fonds. Arī trimdas posmā viņa turpina rakstīt apceres par latviskajām tradicijām, kas apvienotas grāmatā Vasaras saulgriezi — Jāņi, kas saņēma Krišjāņa Barona balvu. Jāmin vēl stāstu un noveļu grāmata Ziedošais ērkšķis, kā arī divi dzejoļu krājumi: Zeme un Jūs un Baltie bērzi, kas sarakstīti un izdoti Kanadā pavadītā laikā. Dzimtenē manuskriptā palicis plašāks etnografisks pētījums — Ganu dzīve un Jelgavas spiestuvē stāstu grāmata Samaksātā dzīve.

Biruta Senkēviča

B. Senkēviča savā laikā piedalījusies prof. L. Bērziņa vadītos semināros Rīgā, turpinot saraksti ar profesoru par folkloras jautājumiem arī pēc dzimtenes atstāšanas. Latviskā gara mantu krāšana tā kļuvusi par nozīmīgu viņas mūža darba daļu.

Latviešu sabiedrībā Biruta Senkēviča pazīstama kā kvēla patriote, it sevišķi rūpējoties par mūsu jaunatnes nacionālo ievirzi un audzināšanu. Kopš 1962. gada, kad nodibināts B. Senkēvičas fonds, tas apbalvo par izcilām sekmēm un labāko latviešu valodas prasmi sekmīgākos latviešu skolu absolventus visas Kanadas mērogā. Ar savu noguldījumu Latviešu kredītsabiedrībā, fondā pie LNAK, B. Senkēviča nodrošinājusi apbalvojuma tradicijas turpinājumu arī pēc savas nāves.

Mēģinot uzskaitīt organizācijas un biedrības, pie kurām Biruta Senkēviča pieder, atzīmējamas plašāk pazīstamās. Viņa ir goda priekšsēde Latviešu preses biedrības Kanadas kopā, goda biedre centrālā LPB ASV, Strēlnieku un kara veterānu globālā apvienībā, Toronto latviešu biedrībā un akadēmiskā organizācijā Konkordija Zintniece, arī ilggadēja LNAK padomes locekle. Bijusi latviešu laikrakstu redaktrise Tēvzemē, Hanavā (Vācijā) un Brīvā Balsī, Toronto (Kanadā).

Izšķirīgs brīdis viņas dzīvē bijis, kad frontei tuvojoties, nepilnas stundas laikā vajadzējis atstāt savas lauku mājas Zelmeņus, lai kopā ar vīru, agronomu Voldemāru Ziemani, dotos trimdā. Dzimtenē dzejniecei palikušas daudzas vērtīgas latviešu mākslinieku gleznas, mīļas grāmatas un citas vērtības. Taču Birutas dabā nav zūdīties par zaudēto pagājību, bet gan pilnā sparā darboties — aizvien ko rakstot, runājot un apcerot. Viņa mudina arī citus nepagurt censties un strādāt Latvijas brīvības atgūšanas labā.

Lai atzīmējam šīs latviešu darbones mūža gadskārtu, svinot to sirsnībā mūsu Latviešu namā! **Guna Ikona**

Sporta darbinieku Kongress Priedainē

Latviešu sporta padome apvieno brīvajā pasaulē izkaisītos latviešu sportistus, sporta darbiniekus un organizācijas. Tās vadītājs T. Aldzeris 20. oktobrī bija aicinājis prezidiju gadskārtējai sanāksmei Priedainē, kur 20. oktobrī piedalījās prezidija locekļi T. Aldzeris, J. Ērglis, E. Groskops, J. Robiņš, K. Štegers, vadošie ASV sporta darbinieki V. Baumanis, I. Dumpis, V. Tums un V. Neimanis. No Kanadas bija ieradušies LSAK valdes priekšsēdis A. Tīcmanis, Ž. Zentiņš un G. Gubiņš. Par kongresa vadītāju ievēlēja A. Tīcmani, par sekretāru G. Gubiņu.

T. Aldzera ziņojums rādīja, ka pagājušā gadā paredzētais darba plāns īstenojies. Sekmīga bijusi sporta darbinieku apspriede šovasar Gotlandē, kur nodibināta Eiropas latv. sporta komiteja. Sanāksmē piedalījušies sportisti un sporta darbinieki no Zviedrijas, Vācijas, Anglijas, Francijas, ASV un Kanadas. G. Gubiņš jau veicis visus priekšdarbus trimdas sporta vēstures otrās grāmatas izdošanai. Laboti arī Tautas balvas laureāta J. Dāliņa piemiņas fonda statūti, pieminot viņu arī kā sportistu.

(Turpinājums 10. lp.)

UZMANĪBU! UZMANĪBU!

GAIDĀMAI (1980. G.)

MADRIDES KONFERENCEI

VAJADZĪGAS LIECĪBAS UN DOKUMENTI, KAS PIERĀDA PĀRKĀPUMUS PRET CILVĒKU UN TAUTU TIESĪBĀM OKUPĒTAJĀ LATVIJA HELSINKU LĪGUMA IETVAROS.

Noder liecības un dokumenti:

1) par nesaņemtām uz Latviju nosūtītām grāmatām, skaņu platēm un citiem kultūras materiāliem vai to atsavināšanu, iebraucot Latvijā.

2) par ierobežojumiem ceļošanā, piem. Intūrista instrukcijas tūristiem par aizliegtām pilsētām vai apgabaliem Latvijā.

3) par aizliegumiem apmeklēt piederīgos šeit vai Latvijā.

4) par ārkārtīgi augstām muitām vai nepatikšanām ar muitu, apciemojot Latviju.

5) liecības, kas apstiprina pārkrievināšanu Latvijā.

6) par personu vajāšanu vai apcietināšanu okupētajā Latvijā politiskas pārliecības vai reliģisku iemeslu dēļ.

Nepieciešams liecības devēja vārds un adrese, bet saprotamu iemeslu dēļ iespējams nokārtojums ar advokāta starpniecību, ar kuŗa palīdzību šīs ziņas netiks izdotas. Tomēr, ja iespējams, būtu vēlamas liecības arī ar atļauju vārdu un adresi lietot.

Dokumentus vai viņu norakstus un liecības vai vēstules lūdzu sūtīt: P. Vāsariņam, DV KV Ārējās informācijas daļas vadītājam, 102 — 35 Towering Heights Blvd., St. Catharines, Ont. L2T 3G8. Turpat arī var pieprasīt tuvāku informāciju.

DV KV Ārējās informācijas daļa

Jūlijs Celmiņš

DZĒRVJU TAURES

. . . Un tad — iedegas kļavas,
bērzi, ozoli
zeltā, karmīna, rubīna
liesmās,
kad dzērvju kāsis vasarai
kliedz atvadu dziesmu.
. . . Un tad es dzirdu,
trompetes pūš —
šis pamalē ņirbošais
bēgļu pulks.
. . . Un mūzikā šajā skan kāzu
maršs šāds:
— kad sniegpārslas griezīsies
vērpetēs,
kas mirdzēs sidraba lāstekās,
tad kāzas būs līgavai ziemai
ar sarmoto vecpuisi lauski.

Alberts Eglītis

MANA DZIESMA

Zem ziediņa, zem lapiņas,
zem putniņa spārniņiem —
mēness sapņi pusnaktī
dainu kalnus grīslī ceļ.

Zaļā krastā, baltā gaismā,
stāstīdami pasaciņas,
rotaļājas
bārenīši.

Tek upīte,
dzied vilnītis,
met zivtiņa
kūlenīti.

Edvarts Tūters

. . . ES ESMU
VALDNIEKS LIELS

No ikdienības gausās
Kad esmu piekusis
Pa sapņu kāpnēm augstām
Tad atkal pakāpjos . . .
Tur reti putni lido,
Skauj elpu žirgts tur gaiss.

Tur atspiežos pret klinti,
Starp ziediem dīvainiem
Un bezgalību skatu —
Aiz saules klajumiem.
Tur šaubas nostāj tirdīt,
Gaišs ienāk krūtīs prieks.

Ar saulstariem, kas šķērsot
Mēdz manu Vidzemi,
Es sveicu savu ģinti
Un brīves jausmas sūtu —
Ir mirušajiem kapos,
Ir dzīvajiem ap tiem.

Uz sava sapņu kalna
Es esmu valdnieks liels:
Krīt zeme man pie kājām,
Man zvaigznes paklanās . . .
Un mani kara pulki —
Ir mākoņi un vējš!

Marija Urnežus

KLUSUMA KOKLE

Durvis uz āru kad aizveŗas,
Atdots parāds šai dienai,
Klusuma kokle ieskanas
Draugos dvēselei vienai.

Savijas domas un lūgšanas,
Sapņi, atmiņas grūtas,
Neteiktu vārdu meldijās,
Dvēsele augšup ko sūta.

Šalcošiem ūdeņiem pārslīdot
Atplūst vēl ziedu dvesma.
Degošos tiltus pārejot
Sevī tvērusies esmu.

Brīnišķā spožumā spīguļo
Mierinot, stiprinot labā,
Pēdējo dziesmu, vismaigāko,
Klusuma kokle glabā.

(123. turpinājums)

Nedēļas izdevumi toreiz nevarēja dot gaidīto, Artūru vilka atpakaļ uz „lielo presi". Pirmās Saeimas vēlēšanu laikā redzam viņu Jaunāko Ziņu redakcijā. Taisni vēlēšanu priekšvakarā avīzes pirmajā lappusē parādās sensācionāls raksts, vērsts pret Arvēdu Bergu un tā Latvja grupu (šis organs bija sācis iznākt kopš 1921. gada). Benjaminš uzskatīja par izdevīgu vājināt labo spārnu, jo apsvēra, ka viņa intereses vairāk aizstāvēs un cels centra partijas. No tā laika Berga partija sāka rukt un nekad vairs īsti neuzplauka, līdz pēdējā Saeimā bija zaudējusi itin visus deputātus. Bergs dusmās nosauca Kroderu par „samaksātu bulvāŗa lapas šmoku". Tas bija ļoti stipri teikts, pamatā neattaisnots, jo Kroders ievēroja korrektu, kaut arī tendenciozu stilu. Lieta saistījās ar vēsturisko faktu, ka Berga vārds bija minēts fon Strika sazvērestības prospektīvo ministru sarakstā, kas nāca valdības rokās 1919. gadā, kaut nebija datu, ka tas būtu darīts ar Berga ziņu. Toreiz latvieši vēl bija nesen notikušu cīņu iebiedēti, un Krodera rakstu uzņēma bez vajadzīgās kritikas un objektīvitātes. Pagāja gadi, un Latvis tomēr pieņēma savā paspārnē A. Kroderu kā galveno politisko vērtētāju. Veco konfliktu atceroties gan likās, ka toreiz Bergs ar piedošanu bija pārāk mīksts.

Kad Artūrs tik labi bija sapraties ar tā sauktās sludinājumu lapas naudas bazi, tad varēja domāt, ka pie Jaunākām Ziņām paliks, bet arī no turienes viņš šķīrās. Cēlonis — izdevējs Benjaminš aizliedzis apkaŗot sociāldemokratus. Vēlēšanās kreisais spārns saņēma apmēram trešo daļu no visām balsīm. Lasītājiem vajadzēja gaidīt līdz Aspazijas konfliktam, kuŗai citā situācijā partija aizliedza atbildēt Jaunākām Ziņām. Tad lielā avīze atriebdamās sāka publicēt sociāldemokratu vadoņu vasarnīcu un lauku saimniecību uzņēmumus, it nekādi vairs nesaistoties draudzībā ar tiem.

Līkločains, ne bez trokšņa ir bijis Krodera ceļš šinīs mūsu, kā tagad liekas, ne pārāk svarīgajās iekšpolitiskajās attieksmēs. Jūs domājat, varbūt viņš cīnījās par centra vīru, pret keisajiem un labajiem reizē? Nekādā ziņā. Arī centristi dabūja smagi ciest. Vienlaik Jānis Vesmanis (delegācijas loceklis miera sarunām ar Krieviju) un pof. Arvīds Kalniņš (vēlāk negants bolševiku funkcionārs, tuvinātājs krievu biedrībai) bija svarīgi demokratiskā centra noteicēji, pēdējais divreiz ministsts. Kroders apsūdzēja Kalniņu, ka tas kā valdības loceklis saņēmis pretēji valsts interesēm lielāku „kukuli" no spirta rūpniekiem. Tā bija sensācionāla prāva.

Uz Latvijas beigu posmu, kad jau šur tur pamalēs sāka plaiksnīties gaidāmā autoritārā laika rūsa, Kroders tuvojās — Kārlim Ulmanim un ar 1934. gadu rediģēja privilēģētu laikrakstu Tēvijas Sargs. Vai nebūtu labāk, ja Artūrs būtu palicis pie Ulmaņa jau ar 1920. gada Latvijas Sargu? Tad viņam nebūtu vajadzējis labo vietu atstāt. Nekāda vadītāja spalva viņam netika iedota pēc 15. maija. Darbs bija tīri technisks — ievadrakstu rediģēšana Sabiedrisko lietu ministrijā, ko pa lielākai daļai izsūtīja provinces laikrakstiņiem. Vairāk vienības saukļu izkliedza Brastiņu Ernests Tēvijas Sargā un Jānis Lapiņš Sējējā. „Cilvēki grib būt sasieti," teica Valdis Grēviņš. Par Artūru Kroderu tā laika beigu posmā ir pavisam „trakas" ziņas, ka viņš gribējis nobīdīt pie malas Vadoni un viņa vietā nostiprināt ģenerāli Balodi. Bet visās nemiera pilnajās gaitās viņš palika „kultūrpublicists", kā kādreiz bija sevi saucis. Viņa rakstu kvalitāte bija par augstu toreiz.

Kā mūsu varonis pārlaida Baigo gadu, patiešām nezinu. Lielās aizvešanas naktī esot slēpies brāļa dzīvoklī. Kā jau dvīnis — arī Roberts bijis uz listes, bet paredzēts citā čekas „drūzīnā". Tā Robets aizvests, Artūrs palicis.. Roberta lielākais „grēks" laikam bija Atdzimšanas dziesmas sacerēšana, ko izrādīja 15. maijam par godu. Salauzts viņš atgriezās no krievu trimdas un mira 1956. gadā. Viņa dēlam Olģertam, kas bija mantojis teātrālo instinktu, boļševiki ļāva vadīt režiju, bet ne galvaspilsētā.

Ārīgi visu Latvijas laiku brāļi Kroderi pārstāvēja mūsu žurnālistikas labākās neilgās tradicijas: vienmēr rūpīgi skūti, skaistās svītru biksēs, tauriņu kravatēm pie labi gludinātiem virskrekliem. Bet naudas gan dvīņiem vienmēr vajadzēja, kaut pelnīja solidi.

Kad 1941. gadā ienāca vācieši, Artūram Kroderam pavērās darba lauks gan Brīvās Zemes redakcijā, gan kalpakiešu stābā (pulkveža Kreišmaņa stāsts) Rīgas Latviešu biedrībā. Pirmo dienu laikā viņš varēja jebkuŗu iecelt gandrīz katrā amatā, kas bija brīvs. Tā es kļuvu par joprojām pastāvošā Vapp (valsts poligrafiskā pārvalde), vēlāk Ernesta Kreišmaņa apgāda redaktoru. Drīz Kroders sanāca konfliktā ar okupācijas kungiem, un viņam vajadzēja pāriet privātā laukā, nodibinot grāmatu veikalu uz pusēm ar plkv. Kreišmani. Vācu laikā no grāmatniecības dzīvot varēja.

Vai jaunas cerības pamodās, kad vācieši sāka taisīties ārā, krievi nāca atkal iekšā, un patriotiem vajadzēja atiet uz Liepāju kā 1919. gadā? Citi devās tālāk uz Vāciju, bet Kroders palika šai krastā visu Kurzemes cietokšņa laiku. Sievas nebrauca līdz, jo Herta gaidīja aizvesto vīru un dēlu no krieviem (sagaidīja), bet Zelmai laikam dēls bija Leģionā. Artūrs Kroders vienu īsu laiku Liepājā bija pulkveža Oša valdības ministrs.

Pārcēlies uz Zviedriju, viņš sirsnīgi un grūti nostrādāja latviskas propagandas darbu gandrīz 30 gadu.

Blakus Krodera konservātīvajam Latvju Vārdam liberāļi un sociālisti bija atvēruši savas Latvju Ziņas, kaut Zviedrijas latviešu kolonija izrādījās samērā neliela. Kreisā virziena iedvesmotāja bija aizvestā LTA direktora Richarda Bērziņa meita Dagnija Šleiere, kuŗas vīrs izdeva grāmatas. Man stāsta, ka Kroders varējis pastāvēt, bet viņu pievīluši „jaunieši", kas it kā solījuši Latvju Vārdu labi nostabilizēt. Arī Dagnijas lapa vēlāk apstājās.

ILZE KALNĀRE UN IMANTS LEŠINSKIS

Un, ja piemini šo zemi,
Sals kur lapas šķin un šķin,
Un, ja piemini to pusi,
Kas aiz jūŗām satumsusi —
Kā lai Tevi nepiemin.

Kaut ar' sašķelts vaŗa gredzens,
Reiz pats Dievs to kopā lies,
Un ar saucienu jo spalgu
Siliem pār' uz Vecpiebalgu
Brīvs Tavs vēja vanags skries!

Valda Mora (Ilzes Kalnāres piemiņai).

(Turpinājums seko)

TORONTO ZIŅAS

● Latviešu biedrības sestdienas skola 27. oktobrī atzīmēja Kārļa Skalmes simtgadi. Piemiņas brīdi ar lūgšanu ievadīja māc. I. Gaide. Skolas pārzine M. Matīsa iepazīstināja ar referentu skolotāju H. Miķelsonu, kas vada TLTA ģimnazijas drāmas pulciņu, izpelnoties 1970. g. Ziemeļamerikas kultūras fonda atzinības balvu par iestudēto R. Blaumaņa lugas No saldenās pudeles izrādi, 1975. g. Kr. Barona balvu par izciliem teātra uzvedumiem, 1976. g. diplomu par līdzdalību J. Raiņa Rīgas ragana uzvedumā un tā paša gada daudzkultūru teātra atzinības rakstu kā labākais palīglomu aktieris, kā ar. DV atzinības rakstu un L. Tīcmanes-Auzānes fonda balvu. Pēc referāta H. Miķelsons skolēniem izdalīja K. Skalbes foto attēlus. Programmu kuplināja skolēnu grupu deklamācijas. Bibliotēkāre R. Ruģele bija iekārtojusi K. Skalbes grāmatu galdu. Sarīkojumā piedalījās arī bērnu 46 vecāki, kopā ar skolas saimi — 147 dalībnieki.

● Austrumu draudzes dāmu komitejas bazārs pēc māc. A. Brieža vadītā Reformācijas svētku dievkalpojuma 28. oktobrī Sv. Barnaba baznīcas zālē bija pulcinājis ap 200 apmeklētāju, gūstot 2942 dol. atlikumu. Dāmu komiteja vienu trešdaļu nodeva draudzes rezerves fondam. Bazārā bez ziedoto mantu loterijas un kafijas galdā bija arī daiļamatnieku iekārtotās novietnes. A. Ķivleniece-Korma piedalījās ar rotām un V. Jansone ar keramiku.

● Mārtiņu dienas ieskaņas vakars ar kostīmu balli 27. oktobrī Sidrabenē bija pulcinājis 70 apmeklētāju, to vidu 10 interesantas maskas. Pirmo godalgu ieguva M. Kunava (čigāniete), 2. godalgu E. Gulbe (indiāniete) un 3. godalgu dalījās Inta Gugāne un D. Tauriņa (mazās meitenītes). Deju mūziku spēlēja Runči. Bufetes galdu ar siltām un aukstām uzkodām bija klājusi Sv. Andreja draudzes dāmu komiteja B. Miškinas vadībā kopā ar Sidrabenes dāmām.

● Māc. A. Briedis salaulājis Arvīdu Birznieku un Valdu Helgu Cimmermani.

● Latviešu biedrība Toronto nodibinājusi pie TLB sestdienas skolas Alīses Cēberes piemiņas fondu skolas absolventu apbalvošanai. 25. oktobrī paplašinātā sēdē fondam nodeva 350 dol., kas sastādās no šādiem devumiem: Latviešu biedrība Toronto 100 dol., Sv. Andreja draudze 100 dol., M. Brukšteina 50 dol., Jānis Briedis 10 dol., B. Senkēviča — 20 dol., V. Pakalna ģimene 10 dol., E. Broders — 10 dol., Rolands Bērziņš 25 dol., Laimons Ozols 10 dol., R. Strazds — 10 dol. un A. Krastiņš — 5 dol.. Valde lūdz šī mērķa atbalstīšanai ziedojumus iemaksāt biedrības kasierei I. Veinbergai, 57 Bledlow Manor Dr., Scarboro, Ont. M1E 1B1, tālr. 261-5254. Biedrības valdē notikušas maiņas amatu sadalījumā: priekšsēža J. Brieža vietnieki tagad ir Rolands Bērziņš un Laimons Ozols, bet Milda Matīsa vada sarīkojumu nozari.

● Sv. Andreja draudzes pirmiesvētes jaunieši, vecumā no 13 — 15 gadiem, atsāka programmu 21. oktobrī ar ekskursiju uz Ontario mūzeju. Turpmākās nodarbības baznīcas telpās paredzētas 11. un 25. novembrī pl. 10 un 2. decembrī pl. 15, iesaistoties koncerta programmā Tam Kungam jauna dziesma. 16. decembrī pl. 15 bērnu un jauniešu eglīte. Vecākajai grupai, no 15 — 17gadiem, atsākti mēģinājumi garīgās mūzikas koncertam, — Tam Kungam jauna dziesma diriģenta J. Beloglāzova vadībā. Iesvētītiem jauniešiem paredzētas pārrunas par aktuāliem jautājumiem kristīgā skatījumā.. Sanāksmes plānotas divreiz mēnesī. Pirmā sanāksme 4. novembrī pl. 12.30 Sv. Jāņa baznīcā māc. I. Gaides un J. Cālīša vadībā, pieaicinot arī citus referentus.

● Toronto latviešu katoļu draudzes gadskārtējais rudens sarīkojums ar loteriju, kas ir draudzes galvenais ienākumu avots, šogad notiks 10. novembrī, pl. 19.30 Latviešu namā. Sarīkojumā spēlēs Runči. Dāmu komiteja rūpēsies par ēdienu bufeti. Darbosies arī atspirdzinājumu bārs.

● TLTA Latvisko zināšanu semināra otrs referātu vakars 11. novembrī pl. 13 Latviešu namā. Par tematu Latviskā ģimene referēs Aija Zichmane un Andrejs Auziņš, bet Imants Purvs un Raimonds Brencis par tematu — Vai vajag piedalīties Kanadas politiskajās partijās. Pēc referātiem debates pie kafijas.

● LNAK valdes rīkotā Latvijas valstssvētku pieņemšana 16. novembrī, pl. 19.30 Latviešu namā. Tā rīkota, lai dotu latviešu organizāciju vadītājiem un sabiedriskās, saimnieciskās un politiskās dzīves darbiniekiem iespēju satikt, iepazīties ar Ontario parlamenta un valdības locekļiem un kanadiešu politisko partiju pārstāvjiem.

● Latviešu virsnieku apvienība Kanadā rīko Latvijas kara skolas dibināšanas 60 gadu atceres svinības: piektdien, 30. novembrī, pl. 19 Sv. Jāņa baznīcā. Pēc dievkalpojuma baznīcas telpās Junda, apsveikumi, melna kafija. Sestdien, 1. decembrī, pl. 18.30, atceres balle Royal York viesnīcā, Upper Canada Room. Svētdien, 2. decembrī, pl. 12 pusdienas Latviešu centrā.

● DV eglīte bērniem 9. decembrī pl. 15 DV namā. Bērnus lūdz pieteikt līdz 18. novembrim DV Toronto nod. vanadžu kopas priekšniecei Silvijai Ozolai, tālr. 231-9618 vai Astrīdai Jākobsonei, tālr. 534-5672.

● Toronto 20. oktobrī 76 g. vecumā mirusi Lūcija Dorbe, dzimusi Zamberga. Viņas dzimtā vieta ir Zūlu pagasts. Aizgājēju pēdējā gaitā uz Jorkas latviešu kapiem 24. oktobrī izvadīja mācītājs Ā. Čops. Nelaikei paliek Toronto meita Mirdza un znots Leons Dilevko un mazdēls Juris. Viņas vīrs Jānis Dorbe miris jau agrāk.

● Latviešu centrā 24. novembrī ar referātiem piedalīsies māsas Māra un Kira Ozolas no Filadelfijas, kuras nesen izkļuvušas no okupētās Latvijas. Viņas stāstīs, ko ārzemju tūrists neredz tagadējā Latvijā un par citiem turienes dzīves apstākļiem, arī par populāro „blatu" — kukuļošanu. Pēc referāta diskusijas.

● Reformācijas dienu Sv. Andreja draudze atzīmēja kopīgi ar igauņu draudzi 28. oktobrī. Dievkalpojumā piedalījās māc. J. Cālītis, kas teica svētrunu angļu valodā, un igauņu māc. A. Tauls — lūgšanu, bet svētīšanas vārdus mācītāji teica abās valodās, tāpat kopīgas dziesmas dziedāja latviešu un igauņu valodā. Dievkalpojumu kuplināja Sv. Andreja draudzes koris diriģenta Arvīda Purva vadībā un igauņu baritons Avo Kittaska.

● DV Toronto nodaļas mednieku un makšķernieku sekcijas šīs sezonas pēdējās makšķerēšanas sacīkstes Braitona līcī pulcināja 8 makšķerniekus. Tās vadīja V. Ivāns un E. Svīte, pasniedzot arī godalgas. Nodaļas ceļojošo kausu ar 441 puntu izcīnīja V. Ivāns. Vispārējās sacīkstēs E. Svīte ieguva 178 p., A. Ints 72 un M. Pade 40. Dāmām godalgu ieguva Milda Inta.

● Baltiešu šaušanas sacīkstēs ar pistolēm 27. otobrī Islington Acres šautuvē latviešus pārstāvēja G. Paeglis, A. Rūdolfs un O. Zvirgzdgrauds. No lietuviešiem piedalījās 5, bet igauņiem 4 sportisti. Tie arī uzvara komandu sacensībā. Individuālā šaušanā uzvarēja G. Paeglis ar 513 p. no iespējamiem 600.

● Mednieku un makšķernieku kluba gadskārtējā medību sezonas atlāšanas balle 27. oktobrī Latviešu namā pulcināja 170 apmeklētāju. Arī šogad izlozēja kluba biedru dāvātos medījumus un zivis. 1000 lozes ātri izpirka. Alņa cepešus bija dāvinājuši: J. Atkauķis, K. Deklavs, A. Kristapsons, H. Leitis, J. Miķelsons, J. Muskats, J. Veckers un V. Veidemanis; tītarus: K. Blumbergs, A. Mackars, A. Mime un J. Veckers; zivis: J. Atmats, J. Birznieks, A. Kaps, O. Lapensons, A. Ozoliņš, A. Smans, A. Užulis, J. Veckers un O. Zvirgzdgrauds. Sv. Katrīnu kluba pārstāvis P. Odiņš bija dāvinājis torti un vīna pudeli. Loterijas komitejā darbojās A. Užulis ar J. Veckeri, bet izlozi vadīja kluba priekšnieks J. Atmats ar vietnieku D. Marsonu. Ap 60 pareizā svara noteicēju tīkoja iegūt A. Smana dāvāto ezera foreli. Sacensības vadīja F. Noveiko un uzvarēja K. Kūlnieks ar 10 māc. 7 uncēm. Bufeti pārzināja V. Jostiņš, J. Birznieks un R. Auptmanis. Par uzkodām rūpējās Mirdza Zvirgzdgrauda ar Valiju Veckeri. Deju mūziku spēlēja Runči, balli ievadot ar valsi — Šalc zaļais mežs.

● DV teātra Kanadā viesizrāžu turneja pa ASV ar M. Zīverta lugu Nauda sākās raibi. Jau pie robežas pārējas — Kvinstonā ASV ierēdņi neatļāva šķērsot robežu, motivējot, ka teātra izrādes pieder pie priekšnesumu kategorijas, kas vēloties pelnīties ASV. Tādam nolūkam vajagot īpašas ASV immigrācijas iestāžu atļaujas. Teātra valdes priekšsēdis V. Martinsons gandrīz trīs stundas mēģināja ierēdņus pārliecināt, ka teātris jau 20 gadus brauc turnejās pie latviešiem ASV. Beidzot ierēdnis ieteica doties uz Bafalo robežpāreju un izstāstīt visu patiesību, jo paskaidrojumi ieskaņoti visiem robežpārejas punktiem. Bafalo, ierēdnis noklausījies jaskaidrojumus, piemērojis teātriniekiem gadskārtējā etnisko festivālu likumu, kas atļauj ārzemniekiem uzstāties ASV. Ar 4 stundu nokavēšanos DV Teātra viesizrādi 27. oktobrī Filadelfijas Brīvo latvju biedrības namā varēja sākt, to noskatoties 85 apmeklētājiem. Pēc izrādes Filadelfijā Vašingtonā izrādi bija izkārtojusi DV apvienība ar aktieri K. Ķuzuli. Šī bija pirmā DV teātra viesizrāde Vašingtonā, kur to Latviešu namā noskatījās ap 200 apmeklētāju. Toronto aktieri priecājās par labo skatuvi un uzņemšanu. Atceļā sabojājās Imanta Lapiņa vadītā automašīna, bet ceļā pie Irī pilsētas sāka „streikot" V. Martinsona smagā automašīna. Abas automašīnas vēlāk salaboja, aktieriem pārsēžoties mazajā autobusā un visiem pirmdien dažādos laikos ierodoties Toronto. Turnejā piedalījās 17 aktieri un divi viesi no Austrālijas, kas no ASV izlidoja uz savu mājvietu Adelaidē.

● Literārais apgāds Ceļinieks 21. okt. Latviešu centrā rīkoja Gvīdo Augusta no Kalifornijas priekšlasījumu par tematu Sievietes tēls latviešu mākslā, kas aptvēra laiku no pirmajiem latviešu gleznieciības sākumiem līdz šim laikam, ko papildināja ar krāsu diapozitīvu izrādi, kas pulcināja ap 70 dalībnieku. Nikolajs Bulmanis iepazīstināja ar gleznotāju, kas Kanadā bija ieradies arī uz 3. Jaunatnes dziesmu svētkiem Montrealā.

● Latviešu centrs lūdz aizrādīt, kā Centru 4 Credit Union Drive visērtāk sasniegt, lietojot publiskos satiksmes līdzekļus. Braucot ar Bloor pazemi, jābrauc līdz Woodbine stacijai Toronto austrumos, tad ar 91. vai 91.c autobusu līdz Eglinton Ave. un jāizkāpj pie Sloan Ave.. Braucot ar Yong pazemi, jābrauc līdz Eglinton piestātnei, pēc tam ar 34. autobusu līdz Bermondsey Rd. vai Sloan Ave. krustojumam. No šī krustojuma Latviešu centrs atrodas vienu bloku uz rietumiem.

● Laimdotas Brūveres keramikas darbu skati 27. un 28. oktobrī apmeklēja ap 100 interesentu, iegādājoties daļu no izstādītajiem darbiem: sienu plāksnēm ar abstraktiem gleznojumiem, vāzēm, kausiem, krūzītēm u.c. L. Brūvere beigusi Latvijas mākslas akadēmiju un Kanadā pēdējos gados saistījusies ar Potter Studio kooperātīvu, kas rīko pavasara un Ziemsvētku tirdziņus. L. Brūvere 10. un 11. novembrī piedalīsies arī Mārtiņu tirdziņā Latviešu centrā.

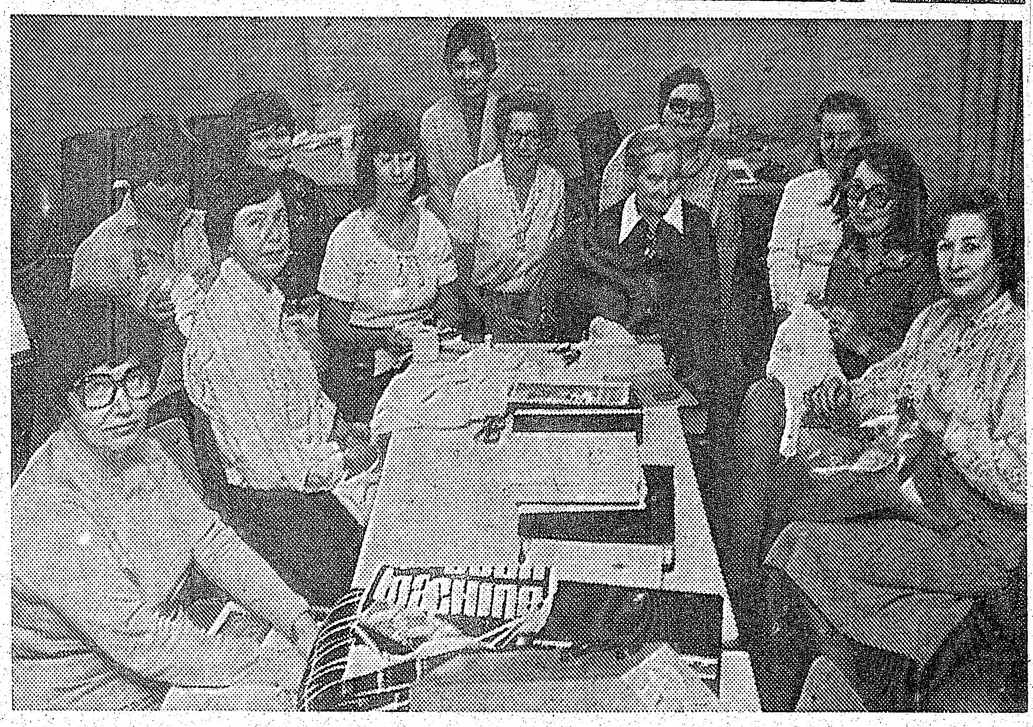

Kuplu tautas tērpu darinātāju skaitu, apm. 15, šogad var sastapt Latviešu biedrības sestdienas skolā Toronto. Kamēr bērni mācās klasēs, viņu mātes mācās pareizu latviešu tautas tērpu darināšanu Annas Stradas un Lilijas Treimanes vadībā. Attēlā daļa no kursantēm, no kreisās: I. Kukse, V. Kronberga, S. Timbere, A. Pavloviča, S. Kampbela, R. Treija, L. Treimane, A. Strada, A. Briede, G. Rasa, V. Murata un I. Krūmiņa. Foto: J. Liģers

Latvijai veltīta pēcpusdiena

Toronto Latviešu biedrības literāri mūzikālās pēcpusdienas Piemini Latviju programmas vadītājs Modris Lorbergs 27. oktobrī Latviešu namā ievada runā citēja Viļa Plūdoņa un Ilzes Kalnāres dzeju par Latviju, tāpat Jāni Akurāteru, kas savā dzejā runā par cīnītājiem (Latvijas karavīra lūgšana). Apritējuši jau 35 gadi, kopš latviešu karavīrs atstāja Latvijas galvaspilsētu Rīgu un cīnījās Kurzemes cietoksnī. Par to zīmīgi runā Andrejs Eglītis savā dzejā, sevišķi izceļoties ar Dievs, Tava zeme deg. Zināida Lazda savukārt raksturo bēgļu gaitas dzejolī Ceļa smiltis. Mēs esam izstaigājuši garus ceļus ar Latvijas smiltīm pie kājām, ar domām par Latviju, kas ir visu mūsu domu sākums un gals, uzsvēra M. Lorbergs, norādot uz mūsu pēdējā prezidenta Kārļa Ulmaņa vārdiem par tēvu zemi.

Runātājs arī minēja, ka vēl pēc 35 gadiem okupētajā dzimtenē nekas nav mainījies uz labo pusi. Tauta dzimtenē joprojām cieš no okupācijas varas. Viņš arī norādīja, ka gara kultūrā nav paaudžu plaisas, mums visiem jābūt Latvijas sargiem, tā mums visiem jāmīl, veltījot tai savas domas un darbus. Par apspiestās dzimtenes nastu runā arī kāda turienes dzejniece. Ilze Kalnāre zīmīgi brīdinājusi: Svešiniek, mūsu šūpuļu līkstis neaiztiec! M. Lorbergs arī skandēja savu dzeju, īpaši atceroties varoņu mēnesi — novembri. Arī Biruta Senkēviča savas dzejas skandējumā pauda dziļu mīlestību pret dzimteni un latviešu karavīru.

Ingeborga Veinberga (soprāns) iejutīgi nodziedāja tautasdziesmas Pēteŗa Zariņa klavieŗu pavadījumā. Viņš arī iepriecināja ar klavieŗu solo, atskaņojot A. Kalniņa, J. Vītola un V. Dārziņa darbus, nobeidzot ar Melancholisko valsi.

Programmas dalībnieki izpelnījās 100 klausītāju atsaucību, bagātīgus aplausus un ziedus. Priekšnesumos bija paredzēts arī Juris Dzeguze, bet viņš nebija varējis ierasties.

Pateicības vārdus par turpat 2 stundu garo dzimtenes daudzinājumu izteica Latviešu biedrības priekšnieks Jānis Briedis: Dāvājot otram siltus vārdus, mēs dāvājam arī sirdi. Biedrības dāmu komitejas darbinieces ar priekšnieci Edīti Āpši bija parūpējušās par atspirdzinājumiem un uzkodām.

O. K.

DV delegātu sapulce 26. un 27. aprili Toronto

DV KV sēdē priekšsēdis V. Plūdons ar klusuma brīdi aicināja pieminēt miruļos biedrus Miervaldi Laipenieku no Edmontonas un Augustu Gilu no Albertas.

Priekšsēdis piedalījies DV Bramptonas 25 gadu jubilejas svētkos un teicis novēlējumus no DV Kanadā valdes, kā arī pasniedzis apbalvojumus. 15. oktobrī piedalījies DV 30. gadu jubilejas rīcības komitejas sēdē. 18. oktobrī ticies ar LNAK un DV ārējās informācijas vadītājiem, pārrunājot nākotnes darbību. 19. oktobrī notikušas sarunas ar Latviešu centra vadību, pārrunājot DV grāmatnīcas nodaļas telpu jautājumu. 18. oktobrī piedalījies arī DV Hamiltonas gadasvētkos un pasniedzis piešķirtos apbalvojumus.

Vanadžu priekšniece Kanadā Ilga Breikša nodeva DV goda priekšnieces Marijas Ķeņģes sveicienus. Viņa apsveikusi ar rakstu DV Bramptonas nodaļu, bet Hamiltonas jubilējā ieradusies personiski, domājot piedalīties arī DV Kesvikas nodaļas pirmajā sarīkojumā 1. decembrī. Vanadžu „lielajam solījumam" nauda ienāk labi.. Vanadžu salidojumā 30. gadu ietvaros apsolījusi ierasties arī vanadžu priekšniece Austra Liepiņa no Anglijas.

Aprūpes daļas vadītāja Zigrīda Māsīte izsūta Ziemsvētku kartītes. Sevišķi atsaucīgas ir ASV DV apvienības, bet viņa domāja, ka arī Kanada varētu būt atsaucīgāka.

Sekretārs piedalījies DV Toronto nodaļas gadasvētkos, kur lasījis referātu un teicis apsveikumu no DV Kanadā valdes. Par to viņam pateicās DV Toronto nodaļas priekšnieks Z. Akots, kas bija ieradies sēdē. A. Kalupnieks piedalījies arī 20 g. jubilejas rīcības komitejas sēdē, pavairojis un izsūtījis vairākus protokolus un citus rakstus.

Kasieris R. Britāls ziņoja, ka DV Sv. Katrīnu vanadzes ziedojušas 100 dol. vplkv. A. Silgaiļa grāmatas izdošanai. DV pārstāvja ceļa izdevumiem DV nodaļa iemaksājusi 100 dol. No DV grāmatnīcas konta saņemts 2500 dol. bezprocentu aizņēmums dažādām vajadzībām.

Daādu informācijas materiālu iespiešanai un izsūtīšanai izdoti 101.03 dol., apsveikumiem 28 dol. un kopsēdei Sidrabenē 126.20 dol.

Apgāda vadītājs E. Treilons ziņoja, ka viņš savu uzdevumu sameklēt spiestuvei vajadzīgo mašīnu, par ko bija runāts pagājušā pilnsapulcē, ir izpildījis, simboliska „rokas nauda" iemaksāta un nu jāķeras pie plāna reālizēšanas. Tas nozīmē, ka laikraksts Latvija Amerikā varētu tikt iespiesta ofseta tehnikā.

DV priekšsēža vietnieks E. Pulciņš ziņoja, ka DV vīru koris savā sēdē 19. novembrī nolēmis dziedāt DV Londonas un Sv. Katrīnu sarīkojumos.. Viņš ir sastādījis S. Spurdziņa slīdīšu izrāžu maršrutu, ko tas drīzumā ziņos atklātībā.

Iekšējās informācijas daļas vadītājs R. Alksnis apsveicis bijušo DV KV priekšsēdi R. Epneru mūža gadu jubilejā un pasniedzis velti — grāmatu.

No DV Toronto priekšsēža Z. Akota teiktā izrietēja, ka Karavīru mūzeja pārvaldīšanu, ar dažiem priekšnoteikumiem, ir ar mieru uzņemties K. Blumbergs.

Saņemts pateicības raksts no gaidām un skautiem par valdes piešķirtajiem līdzekļiem. — 100 dol.

Caurskatot apbalvojumu ierosinājumus, valde piešķīra Sv. Katrīnu DV nodaļai 5 DV KV atzinības rakstus un DV Montrealas nodaļai 2.

Noteica DV delegātu sēdes datumu 26. un 27. aprīlī.

DV tirdziņs 1. un 2. decembrī.

Ārējās informācijas daļas vadītājs 6. oktobrī piedalījies LNJAK kongresā, kur vadījis paneli par olimpiadu Maskavā. Lai jaunatni ieinteresētu politiskajā darbā ar DV KV priekšsēža V. Plūdoņa un Sv. Katrīnu vanadžu un vanagu palīdzību iekārtojis kongresā skati par ārējās informācijas darbu. LNJAK jaunā valde arī solījusies atbalstīt šo A.I.D. darbu.

18. oktobrī kopā ar DV KV priekšsēdi V. Plūdoni apspriedies ar LNAK priekšsēdi T. Kronbergu un vicepriekšsēdi Dr. L. Luksu par politiskā darba saskaņošanu LNAK darbu solījusies atbalstīt.

24. oktobrī P. Vasariņš nosūtījis nodaļām kartotēkas kartes, kas domātas latviešiem pazīstamo federālā un provinču parlamenta deputātu reģistrācijai. Viņš lūdz nodaļu priekšsēžus rūpēties, lai šīs kartes tiktu izpildītas un atsūtītas atpakaļ pēc iespējas ātri. Tad būs iespējams iekārtot centrālu kartotēku. No ārlietu ministres Floras Makdonaldes saņemtas divas atbildes vēstules. Nākamā ārējās informāc. daļas sanāksme notiks pirmdien, 5. novembrī, parastajā vietā un laikā. Tajā piedalīsies PBLA loceklis Jūlijs Kadelis no Vācijas.

Nākošā DV K valdes sēde 8. decembrī. et

DV zelta nozīmi šogad saņēma Edmunds Ozols. To viņam DV Toronto nodaļas gadasvētkos pasniedza DV Kanadas valdes sekretārs A. Kalupnieks un piesprauda DV Toronto nodaļas vanadžu kopas priekšniece Silvija Ozola. Apakšējā attēlā A. Kalupnieks „dekorē" nodaļas šacha čempionu N. V. Brasliņu ar sporta medaļu, tajā pašā laikā sveicot viņu arī 70 gadu jubilejā. Foto: V. Cinis

Nacionālpolītisko darbinieku sanāksme Toronto

PBLA pilnvarotais speciāliem uzdevumiem Jūlijs Kadelis apmeklē Toronto no 1. līdz 4. novembrim, lai informētu LNAK un Kanadas latviešu organizācijas par darāmo politisko darbu, sakarā ar Madrides konferenci 1980. gadā.

LNAK politiskā nozare izkārtojusi darba sesiju nacionālpolītiskiem darbiniekiem un interesentiem sestdien, 3. novembrī, no pl. 10 līdz 15 Latviešu namā, 491 College Str., Toronto. Darba kārtā J. Kadeļa pārkats par padarīto un darāmo, īsreferāti, kā piem. veterinārārsta E. Ātrena, kas izbraucis no Latvijas pirms pāris gadiem, apskats par stāvokli dzimtenē u. c., kā arī LNAK programmas daļas izstrādājums kopējai PBLA akcijai. J. Kadelis apmeklēs arī latv. ģimnazijas vēstures klases, lai informētu un ieinteresētu arī jaunākās paaudzes.

Informācija un dalībnieku pieteikšanās, zvanot LNAK valdes loc. G. Suksem: 221-4309.

LNAK politiskās noz. uzdevumā G. Sukse

(Turpinājums 12. lp.)

Plašākas tiesības un pienākumi

PAPLAŠINĀTS
DAUDZKULTŪRU
PADOMES JĒDZIENS

Ontario provinces kultūras un atpūtas ministrs Rubens Becs (Beatz) paziņojis, ka Ontario daudzkultūru padomes jēdziens paplašināts un tai piešķirts plašāks mandāts, lai labāk pakalpotu provinces iedzīvotājiem. Ar provinces ministru kabineta lēmumu daudzkultūru padome turpmāk būs pazīstama kā daudzkultūru un pavalstniecības padome, kas savus ziņojumus valdībai virzīs caur kultūras un atpūtas ministriju, kas ir atbildīga par valdības daudzkultūru un pavalstniecības politikas iedzīvināšanu.

Kopš daudzkultūru padomes nodibināšanas 1973. gadā, tā savus ziņojumus valdībai sniedza caur sociālās attīstības sekretariātu. Daudzkultūras uz-

LATVIJAS ARMIJAS

60 GADU ATCERE

š. g. 10. novembrī

1. VARONU PIEMIŅAS SVĒTBRĪDIS
pie Kritušo karavīru pieminekļa Saulainē pl. 11.
2. LIELĀ JUNDA
pēc Latvijas armijas tradicijām pl. 18.30 Bickford Park ģimnazijā, 777 Bloor St. W.
Piedalās archibīskaps A. Lūsis.
3. KONCERTS (pēc lielās jundas).
Piedalās DV vīru koris Kanadā, dir. A. Pērkons, režisors un aktieris V. Pukats.
4. KOPĒJAS VAKARIŅAS
DV namā, 125 Broadview Ave. Iepriekšēja pieteikšanās un $15 iemaksa.

Uz Saulaini varēs nokļūt ar kopēju autobusu, kas aties pl. 9 no York Mills un Yonge apakšzemes dzelzceļa piestātnes. Maksa $3.

Ieejas cenas Lielajā jundā ar sekojošu koncertu $4, pensionāriem $3, kara invalidiem un jauniešiem līdz 18 gadiem brīva. Pieteikšanās vakariņām un braucienam uz Saulaini ne vēlāk par 25. oktobri pie Edmunda Ozola, tel. 231-9618 vai DV grāmatnīcā 921-7121. Turpat saņemamas arī ieejas kartes sarīkojumiem.

Ielūdz: Vecie strēlnieki, kalpakieši, ziemeļnieki, kara invalidi, Kritušo karavīru pieminekļa komiteja, Virsnieku apvienība, DV Toronto nodaļa un Latvijas armijas bij. pulku pārst.

Toronto latviešu katoļu draudze rīko
sestdien, 10. novembrī, Latviešu namā
GADSKĀRTĒJO DEJU VAKARU
ar loteriju. Sākums pl. 19:30.
Pilna bufete. Spēlēs Runči
Visi laipni ielūgti.

Sarīkojumu Kalendārs

TORONTO

3. novembrī pl. 15 St. Lawrence centrā DV teātris izrādīs M. Zīverta lugu Nauda.

4. novembrī pl. 17 Jūlijs Kadelis Latviešu Centrā runās par tematu, „Nacionālpolitiskie darbi un nedarbi". Sarīkojums Kanadas Latviešu Centrā Toronto, 4 Credit Union Drive, vidējā zālē. Ieeja pret ziedojumiem par labu LATVIJAS BRĪVĪBAS FONDAM. Rīko: LNAK PIN un KLCT.

8. novembrī pl. 14 Latviešu namā pensionāru kārtējā sanāksme ar Latvijas armijas 60 g. atceri. Referēs maj. A. Ameriks, deklamēs A. Bencone.

4. novembrī, pl. 16.30 Sv. Andreja baznīcas zālē. Gaujas g. v. Mārtiņvakars ar uzvedumu „Pelīte Pīkstīte".

9. novembrī pl. 19 Sv. Jāņa baznīcas zālē atklās J. Popeja gleznu izstādi. Tā būs atvērta arī 10. novembrī no pl. 15 — 21 un 11. novembrī no pl. 14 — 21.

10. novembrī Latvijas armijas 60 gadu atcere. Biļetes arī pie kases.

10. novembrī pl. 19.30 Latviešu namā katoļu draudzes gadskārtējais sarīkojums. Loterija. Spēlēs Runči.

11. novembrī pl. 13–18 (svētdien), Latviešu centrā Mārtiņu tirdziņš. Piedalās latviešu, lietuviešu un igauņu daiļamatnieki un mākslinieki. Laimes rats. Zoss cepetis, desiņas ar kāpostiem un citi gardumi.

11. novembrī pl. 13 Latviešu namā LTA latvisko zināšanu semināri: a) Latviskā ģimene — Aija Zichmane un Andrejs Auziņš; b) Vai vajaga piedalīties Kanadas politiskajās partijās — Imants Purvs un Raimonds Brencis.

17. novembrī pl. 11 Latviešu namā TLB sestdienas skolas 18. novembŗa sarīkojums. Visi tautieši mīļi gaidīti.

17. novembrī pl. 20.00 Latviešu namā TLB dāmu komitejas sarīkojums „Padziedāsim mēs, bāliņi" 18. novembŗa zīmē. Dejošana, kopīga dziedāšana, atspirdzinājumi.

18. novembrī pl. 17 Latvijas valsts dibināšanas sarīkojums Toronto universitātes Convocation Auditorium, 31 King College Circle.

24. novembrī no pl. 9—16 Ziemas svētku tirdziņš Sv. Jāņa baznīcas sarīkojumu telpās.

24. novembrī pl. 16 Latviešu centrā Māras un Kiras Ozolu, kas nesen izkļuvušas no Latvijas, referāti.

24. novembrī LPB Kanadas kopas Preses balle Latviešu namā.

25. novembrī LPB Kanadas kopas Rakstnieku cēliens un Kārļa Skalbes 100. dzimšanas dienas atcere Latviešu namā.

30. novembrī pl. 19.30 Latviešu centrā līdzekļu vākšanas komiteja rīko draudzības vakaru līdzekļu vācējiem, talciniekiem un komitejas locekļiem. Lūgums ņemt līdz groziņus.

1. un 2. decembrī DV namā Ziemas svētku tirdziņš.

2. decembrī pl. 11 Central United baznīcā, 1 King Str., Weston, Ontario, atskaņos G. Hendeļa Mesiju. Piedalās baznīcas koris un solisti: V. Murry — soprāns, K. Arab — alts, J. Clancy — tenors, J. Ciruls — bass. Ieeja brīva.

8. decembrī Dainas koŗa 30 darba gadu atcers koncerts Latviešu centrā.

9. decembrī pl. 15 Latviešu namā bīskapa Jāzepa Rancāna atcere ar baritona Alberta Vītola un pianista Pēteŗa Zariņa piedalīšanos.

9. decembrī pl. 13 Latviešu namā LTA latvisko zināšanu seminārs — Kā pavairot nacionālo kapitālu. Dr. Juris Dreifelds.

15. decembrī pl. 19 Sv. Jāņa baznīcā koncerts Ziemas svētku ieskaņai.

15. decembrī pl. 19.30 DV namā DV Toronto nod. eglītes vakars.

31. decembrī DV namā Jaungada sagaidīšanas balle.

31. decembrī Latviešu centrā Jaungada sagaidīšanas balle.

TORONTO KONCERTU APVIENĪBAS 21. SEZONAS KONCERTS

3. novembrī pl. 20 Raiersona teātrī Alfrēda Kalniņa 100 gadu atceres koncerts. Apvienotie koŗi, solisti un orķestris.

6. decembrī pl. 20 Town Hall Juris Kuzminovs — čello, Ariāna Goldina — piano.

23. februārī pl. 20 Town Hall Gunārs Larsens — vijole.

27. martā pl. 20 Town Hall Anda Zirnīte — piano.

TLTA ģimnazijas sarīkojumi 1980. GADĀ

26. janvārī pl. 18 (sestdien) Draudzīgā aicinājuma ieskaņa.

27. janvārī pl. 17 (svētdien) Draudzīgais aicinājums.

20. aprīlī pl. 17 (svētdien) ģimnazijas audzēkņu vakars.

30. maijā (piektdien) izlaiduma vakars.

25. aprīlī — 4. maijam DV Kanadā 30 gadu darbības atceres sarīkojumu virkne.

HAMILTONA

17. novembrī pl. 18.30 18. novembra sarīkojums King St. E. Svētku runātājs F. Sīpols no Detroitas. Dziedās dubultkvartets Kalvis no Toronto. Pēc tam saviesīgs vakars. Runču deju mūzika.

Sv. KATRĪNAS

31. decembrī pl. 21. Beacon Motor Hotel telpās vanadžu kopas Jaungada sagaidīšana. Spēlēs Runči. Biļešu iepriekšpārdošana un galdiņu rezervēšana, zvanot: dienā: Ā. Freimanei — tel. 682-9725, vakarā: M. Zvejniecei — tel. 937-1169. Pārnakšņošanai hotelī zvanīt 562-4155.

Sporta . . .

(Turpinājums no 6. lp.)

Savākti arī materiāli J. Dāliņa piemiņai paredzētās grāmatas izdošanai. Sporta apskata redaktors informēja, ka nostabilizējies izdevuma materiālais stāvoklis, bet joprojām trūkst sporta korespondentu, kas palīdzētu uzlabot Apskata saturu. J. Robiņš veicis atzīstamu darbu, vācot un sakopojot laikrakstos ievietoto informāciju par latviešu sporta dzīvi. Ziņojumi arī rādīja, ka latviešu sporta dzīve visumā neapsīkst, bet aug. Saņemta informācija, ka arī Dienvidamerikā darbojas latviešu sports.

Austrālijas latviešu sporta vadība ierosinājusi ciešāku sadarbību starp Austrāliju un ASV komandu sportā, plānojot sacīkstes vienā vai otrā pusē. Sanāksme arī atzina, ka Latviešu sporta vēstures grāmatas būtu novietojamas arī ASV nozīmīgākās bibliotēkās. Kongresā bija ieradies arī no Latvijas izkļuvušais Māris Ozols, kas salīdzināja veidu, kā darbojas sporta organizācijas brīvajā pasaulē un okupētajā Latvijā.

Par Latviešu sporta padomes brīvajā pasaulē priekšsēdi nākošiem diviem gadiem atkal ievēlēja T. Aldzeri, bet pārējie ir: J. Ērglis, K. Šteigers, E. Groskops un I. Dumpis; kandidāti — V. Neimanis un V. Tums. Revīzijas komisijā G. Gubiņš, A. Ansone un Ž. Zentiņš. Priedaine bija rūpējusies arī par kongresa darbineku paēdināšanu. Kongresa dalībnieki vakarā ieradās arī Koncertapvienības koncertā, kuŗā piedalījās Longailendas koris.

Žanis Zentiņš

LONDONA

Jau 20 gadus korporāciju kopa Londonā, Ont., atzīmējusi Latvijas universitātes un citu akadēmisko mācības destāžu gadasvētkus. Šī gada 29. septembrī 103 apmeklētāji, starp tiem arī vairāki no Toronto Sarnijas, Saginavas, Vašingtonas u. c. tālākajām vietām no klausījās korporāciju kopas Londonā seniora Bērziņa (Frat. Latav.) uzrunu Latvijas universitātes 60 gadu atcerei. Uzrunai sekoja Latvijas himna un akadēmiskā runa, kuŗu teica Dr. Gustavs Vilks (Frat. Latav.) no Halifaksas par tematu: „Jūŗas ģeoloģija dažādu jaunāko teoriju skatījumā". Pēc akadēmiskās runas nodziedāja Gaudeamus Kārļa Šķetra (Gers.) vadībā. Ērika Beitāne dziedāja prof. Jāzepa Vītola komponēto Latvijas universitātes himnu un pāris Alfrēda Kalniņa dziesmas Daces Šmitas pavadījumā, tā atzīmējot arī Latvijas konservātorijas dibināšanu pirms 60 gadiem. Pēc oldermaņa Raimonda Miniāta (Frat. Curs.) aicinājuma viesi pakavējās vēl vairākus stundas vakariņās, dziedot dziesmas un dejojot. Deju mūziku spēlēja Runči no Hamiltonas.

E.K.B.

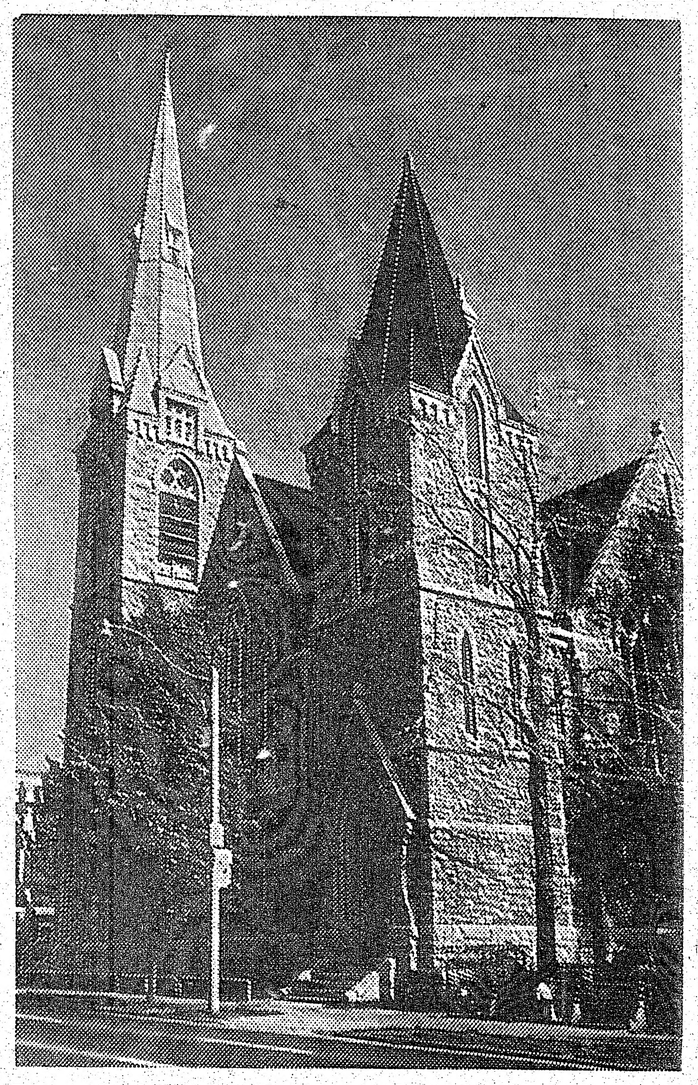

Toronto Sv. Andreja baznīca pēc paveiktajiem remonta darbiem.
Foto: J. Liģers

Uzspodrināta Toronto Sv. Andreja baznīca

Pateicoties draudzes locekļu atsaucībai un dāmu komitejas atbalstam, paveikts atkal liels darbs, kā to draudzes locekļiem varēja ziņot draudzes priekšnieks J. Pētersons pēc Pļaujas svētku dievkalpojuma, jo baznīcas ārpuses izdaiļošana nobeigta. Simt gadu vecās baznīcas ārsienas bija nomelnojušas. Tagad tās notīrītas un nospodrinātas. Darbs veikts ar saspiesta gaisa darba rīkiem, ķieģeļu šuves notīrītas un atjaunotas ar jaunu cementa javas kārtu.

Kā draudzes priekšnieks J. Pētersons paskaidroja, visi darbi noritējuši labāk nekā sākumā iecerēti. Darba piedāvājumu pieņēmusi kanadiešu firma „Mobile Sandblasting", lietojot īpašus celtņus, kādi redzami lidlaukos lidmašīnu apkalpei. Tā nav bijusi vajadzīga sastatņu celšana apkārt baznīcai. Darbs izmaksājis lētāk nekā to veicot ar sastatņu būvi. Darbiem visu laiku sekojis inž. Guntis Ezers. Draudzes loceklis Edgars Koks, kas ir speciālists kamīnu un mūŗa darbu veikšanā, atradis, ka pie jumta daudzi akmeņi nebijuši vairs droši. Tagad tie atkal samūrēti un nostiprināti, tāpat torņa kapara plāksnes, kas laika tecējumā bija palikušas vaļīgas, pieaicinot šī darba speciālistus.

Baznīcas zālāji noklāti ar jaunu velēnu kārtu. Par paveiktajiem ārpuses darbiem Sv. Andreja latviešu draudzei jāmaksā 22.500 dol., tikpat lielu summu maksā arī igauņu draudze, jo baznīca ir kopēja. Vēl palikuši nelieli darbi iekšpusē — krāsošanas un apkures remonti, kas varētu izmaksāt 2.000 līdz 3.000 dolaru.

J. L.

VEICAM VISĀDA VEIDA MĀJAS REMONTUS.
atjaunojam un labojam jumtus: izbuvējam un pārbūvējam pagrabus, virtuves un vannas istabas; veicam visāda veida aluminija darbus-logus, durvis, notekas caurules, pažobeles, sienas apšuvumu utt.
trekters
BUILDING PRODUCTS INCORPORATED

arbiem.
Līgers

aksājis lē-
ot ar sa-
n visu lai-
ntis Ezers.
Edgars
lists kamī-
veikšanā,
nta daudzi
airs droši.
amūrēti un
torņa ka-
laika tecē-
as valīgas,
ba speciā-

noklāti ar
. Par pa-
darbiem
šu draudzei
, tikpat lie-
arī igauņu
a ir kopē-
elieli darbi
nas un ap-
varētu iz-
3.000 do-
J. L.

DA
S,
us:
abus.
cam
ogus.
beles.
S
ED

Valoda - milestiba pret tautu

LATVIEŠU SKOLOTĀJU KONFERENCE TORONTO

Latviešu skolotāji, vairums no Toronto, bet arī no Montrealas, Otavas, Hamiltonas, Sv. Katrīnām un Sadberijas, 27. un 28. novembŗa nedēļas nogalē Toronto Sv. Jāņa baznīcas sarīkojumu telpās veltīja domu izmaiņai par tēvu valodas mācīšanu. Pirmajā dienā piedalījās 63 interesenti, otrā dienā to skaits bija nedaudz mazāks.

Konferenci ievadot, LNAK izglītības nozares vadītājs J. Mežaks paskaidroja, ka šinī konferencē vairāk esot uzsvērta skolotāju pašu aktīvitāte, tāpēc mazāk būšot referātu, bet vairāk domu izmaiņas.

Latviešu skolotāju konferenci, pēc skaita 9., bija sveicinājusi ALA izglītības biroja vadītāja Asja Lejiņa. Izglītības nozares vadītājs J. Mežaks nolasīja pārskatu par latviešu skolu stāvokli Kanadā, izceļot jaunu parādību, ka arī vecāki līdz ar bērniem mēģina apgūt dzimtās valodas zināšanas.

Lasīt mācīšanas jautājumā konferences dalībnieki noklausījās divus pretēju uzskatu referātus. Veltas Rūķes—Draviņas referātu nolasīja Aija Zichmane. Aizstāvēta doma, ka latviešu valodas mācīšanai vairāk piemērota skaņojamā metode, bet pazīstamās psīcholoģes Eleonoras Upatnieces referātā ieteiktā veseluma metode. Konferences dalībnieki arī iepazinās ar E. Upatnieces ābeci Avotiņš. Veseluma metode sākta lietot jau 1931.g. Pēc autores novērojumiem apdāvināti bērni apgūstot māku lasīt jau pēc pāris nedēļām, un pēc pāris mēnešiem ikviens bērns esot apguvis lasīšanas māku. — Šo metodi aizstāvēja jaunā skolotāja Inga Upeslāce, kas to lietojusi ASV skolā; viņai tomēr bija daži iebildumi un ierosinājusi, kas paātrinātu lasīšanas mākas apgūšanu.

E. Upatnieces princips ņem vērā bērna psīcholoģisko attīstību, kas iet no konkrētā uz abstrakto. Ieteikums sākt ar vienzilbīgiem vārdiem, kam katram sava jēga. Ar laiku bērns atklāj, ka ikviens burts atbilst savai skaņai.

Jautājumu par latviskās identitātes attīstīšanu iztirzāja Solveiga Miezīte un Ligita Galdiņa. — Immigrantiem visdrastiskais dzimtās valodas zudums notiek starp pirmo un otru paaudzi. Pēc referentes izdarītās aptaujas tikai 61 proc. vecāku sarunājas ar bērniem latviski, pie tam te ir runa par izlases ģimenēm, kur vēl vecāki apguvuši latvisko izglītību Vlcijas nometnēs. Jāpatur vērā, ka daudziem jaunākiem vecākiem pašiem ir ierobežotas latviešu valodas zināšanas. Jauns elements ir jaukto laulību bērni. Lai valodu uzturētu, viens no galveniem faktoriem ir savā starpā sarunāties latviski. No iztaujātiem bērniem 71 proc. liecinājuši, ka esot ar labu sarunu valodu; no viņiem 50 proc. latviešu valodu lietojot ar kādu ģimenes locekli, bet tikai 25 proc. ar citiem bērniem. Ja valoda uzspiesta, atzina referente, jaunieši to ne labprāt lietos, tāpēc jāmeklē veidi, kā jauniešus ieinteresēt dzimtās valodas lietošanā. Daži no ierosinājumiem bija tā saucamās spēļu skolas, kur viena māte uzrauga 3 — 4 ģimeņu bērnus, vai arī vasarnīcā uzaicina 6 — 7 draugu ģimenes, izveidojot miniatūru nometni ar dažādām latviskām nodarbībām.

Ligita Galdiņa pieminēja nometņu lielo nozīmi valodas nostiprināšanā. Piedalīšanās Jaunatnes dziesmu svētkos palīdzējusi attīstīt bērnos latvisko identitāti.

Diskusijās par sarunu valodas kopšanu piedalījās Tonija Krūka, E. Miniate un V. Slavieša. E. Miniate atzina par nozīmīgu runāt ar bērnu latviski no pirmajiem dzīves brīžiem. Mīlestība ģimenē veidos tālāk mīlestību pret savu tautu. Tonija Krūka izteicās, ka bērniem nav noslāpējama griba izteikties latviski, kaut arī teikumi būtu kļūdaini. Galveno vērību veltījot gramatikai, mēs atstumjot pašu bērnu.

Bija arī demonstrējumi, kā mācīt bērnus ar vāju latviešu valodu. Ilga Richtere no Vašingtonas videolentē demonstrēja savu mācību pēc Berlica metodes ar valodas nepratējiem bērniem. Valodiņas skolotāja B. Kvapesinska—Upīte ļoti saistošā stāstījumā iepazīstināja ar savu darbu klasē. Bērni sadalīti grupās ne tikai pēc vecuma, bet arī zināšanu līmeņa. Valodu attīsta aktīvas spēles un dialogi. Bija kāds stundas demonstrējums — stāstiņa drāmatizējums, kurā piedalījās arī skolot. S. Zaķe un M. Stone.

Par skaidras latviešu valodas izrunas kopšanu runāja Zane Jansone un Anda Libere, ar praktisku vingrinājumu demonstrējumiem piedaloties prof. Ilzei Kalniņai.

Z. Jansone norādīja uz latviešu valodas skaņām, ko ietekmē angļu valoda, tās ir „r" un „t" skaņa. Tā kā ķ skaņa nav angļu valodā, bērni to aizstāj ar „č". Referente arī deva norādījumus, kā novērst nepareizo izrunu. — Andas Liberes demonstrējumi skaņu lentē rādīja radušos izrunas starpību dažādos kontinentos.

Vakarā māc. A. Čops referēja par tematu Laikmetu krustceļos, runājot par dzīves un audzināšanas mērķi un uzskatu maiņām dažādos laikmetos. Mūsu laikmetu raksturo cieņas trūkums pret autoritāti, brīvības jēdziens kļuvis idents ar patvaļu. Pie ētiskām vērtībām referents pieskaitīja patiesību un dvēseles cēlumu, taču mūsu laikos cēluma īpašībai vairs nav vērtības. Cilvēka paša sirdsapziņa liek atzīt labo un ļauno.

Par jaunu skolotāju iesaistīšanu runāja Solveiga Miezīte, TLB sestdienas skolas pārzine M. Matīsa un L. Galdiņa, izkristallizējoties atziņai, ka stabilākie skolotāji ir bērnu vecāki. Jauniem skolotājiem būtu piešķiramas stipendijas uz Mičigenas kursiem vai Toronto universitātē.

Iecerēts žurnāls paidagoģiskiem jautājumiem — Ierosmei, kas iznāks ar 1980.g. sākumu A. Liepkalna redakcijā.

Māc. Juris Cālītis referēja par disciplīnu, nosaucot to par „sadarbošanos noteiktās robežās". Tā panākama ar skolotāja pareizu pieeju. Referents arī iztirzāja, kāpēc rodas traucējumi klases disciplīnā un kā to novērst.

Parallēli šīm diskusijām notika grupu pārrunas par ticības mācību stundām, tautas dejām un skolu bibliotēkām. — Svētdien konferences dalībnieki kopēji apmeklēja arī draudzes dievkalpojumu.

Nobeigumā konferences vadītājs J. Mežaks pateicās draudzes dāmām par ļoti bagātīgo cienastu abas konferences dienas.

E.E.

Sakarā ar mūsu dēlu Viļņa, Kārļa un Māŗa ierašanos, izsakām vissirsnīgāko pateicību Sv. Andreja draudzes Dāmu komitejai mācītājiem, korim, sidrabeniešiem, Latviešu centram un visiem radiem, draugiem un paziņām par lūgšanām, sveicieniem, ziediem un veltēm, ko esam tik bagātīgi saņēmuši.

Pateicībā Meta un Mārtiņš Blūmi

Toronto Sv. Jāņa draudzes dāmu komitejas 30 gadu darbības atcerē. 1. rindā no kreisās: M. Vosveniece, S. Zaķe, L. Lūse, L. Jansone (dāmu komitejas priekšniece), māc. I. Gaide, arhibīskaps A. Lūsis, Dr. V. Klīve, draudzes priekšnieks J. Koncis, M. Sproģe, E. Buka un V. Lauge. Foto: J. Tannis

GRAND RAPIDI

● Grand Rapidu un Kalamazū jauktā koŗa koncerts 20. oktobrī Latviešu biedrības namā bija veltīts tautasdziesmu apdarēm, liekot īpatnējā krāšņumā skanēt J. Vītola, V. Ozoliņa, Ad. Ābeles, J. Kalniņa, E. Melngaiļa, V. Bērzkalna, A. Purva, J. Norviļa, A. Jēruma, H. Pavasaŗa, I. Saksa, T. Ķeniņa un divu jauno komponistu — I. Mežaraupa un Daces Štauveres - Aperānes darbiem. Diriģenti Dace Galēna un Roberts Zuika. Programmu ievadīja ar J. Vītola Dieva dziesma man, ko diriģēja D. Galēna, kuŗai sekoja 15 citas dziesmas sieviešu un jaukta koŗa izpildījumā. Vairākas nācās atkārtot. Diriģenti saņēma krāšņas rozes, tāpat solisti un koristi, kas iestājušies korī un pirmo reizi piedalījās koncertā. Pēdējos sveica diriģents R. Zuika. Dažus vārdus par Latvju mūzikas raidījumiem no Rietummičigenas universitātes raidītāja teica šo raidījumu noorganizētāja Austra Balka.

● Pensionāru biedrības sarīkojumā 13. oktobrī Latviešu biedrības namā izrādīja Emīļa Skujenieka 3 cēlienu komēdiju Neskaties atpakaļ, ko bija iestudējusi Elvīra Brūna. Lugā darbojās: Rasma Kornete, Pēteris Mozulis, Zigfrīds Kornets, Dāvids Graube, Anita Sarma, Richards Bergmanis, Marija Didrichsone un Vilma Riepniece. Sufliere Elza Bērziņa. Izrāde ritēja raiti, skatītājiem patika. Biedrības priekšnieks J. Sulainis pateicās visiem, kas sekmējuši šīs lugas izrādi, tāpat daudzajiem apmeklētājiem. Sekoja saviesīga dzīve ar siltām vakariņām, deju un izlozi.

● Vienības draudzes bazārā pēc Pļaujas svētku dievkalpojuma māc. J. Lazda pieminēja draudzes pērminderi Albertu Unglenieku, kam apritēja 80 mūža gadi. Bazāra laikā sumināja arī 96 gadus veco Paulīni Dābolu, kas pirms vairākiem gadiem bija atstājusi okupēto Latviju. Kopējais bazāra ienākums 1184 dol.. Bija ieradušies arī vairāki draudzes locekļi, kas pārcēlušies dzīvot citur.

Latviešu draudzes Toronto arī šogad rīkoja savus rudens tirdziņus, kas draudžu atbalstam deva labus ienākumus. Sv. Andreja draudzes dāmu komitejas tirdziņš devis 1200 dol. atlikumu. Attēlā no kreisās Ruta Cālīte (draudzes mācītāja dzīvesbiedre), Jānis Liberis un draudzes saimniecības vadītāja Berta Miškina. Foto: J. Līgers

Dieva mierā aizgājusi mūsu mīļā

Janina Laizans

dzim. Pizičs,

dzimusi 1920. gada 14. oktobrī Sakstagala pag.,

mirusi 1979. gada 5. oktobrī Montrealā.

Es esmu augšāmcelšanās un dzīvība,
kas tic uz mani, tas dzīvos,
kaut arī jau būtu miris . . .

Viņu mīļā piemiņā paturēs

vīrs, meita, māsas ar ģimenēm, radi un draugi
Kanadā, ASV, Anglijā un Latvijā.

Mūžībā aizsaukts

Jānis Kļaviņš

dzimis 1915. gada 6. martā Daugavpilī,

miris 1979. gada 19. oktobrī Kolumbus, ASV.

Viņu mīlestībā piemin

māsa un svainis ar ģimeni

Staņislavs Rudovics

dzimis 1916. gada 1. decembrī Mērdzenē, Latvijā,

miris 1979. gada 8. oktobrī Edmontonā, Kanadā

Mūžīgo mieru dodi viņam, Kungs!

Sēro

sieva, dēls, meitas, radi Kanadā, brāļi,
māsas un radi Latvijā

Marija Širants

dzimusi 1892. gada 8. jūlijā,

mirusi 1979. gada 22. oktobrī Montrealā, P. Q.

Sv. Jāņa ev.lut. latviešu draudzes
Toronto Palīdzības fonds

Plašākas tiesības . . .

(Turpinājums no 9. lp.)

devumos iekļaus arī valdības pavalstniecības politiku, līdz ar to padomei piešķirts plašāks mandāts un paplašinātas tās funkcijas, iekļaujot tajās arī pavalstniecības jautājumu. Kad padomi nodibināja, tās uzdevumos bija sniegt valdībai savus ieteikumus par etniskajām grupām Ontario, neskaŗot visus provinces iedzīvotājus. Jaunais paplašinātais mandāts tagad aptvers visus provincē dzīvojošos, neņemot vērā etnisko izcelsmi, lai vienlīdz dalītos pilsoņu tiesībām un pienākumos, iekļaujot visus kopības aspektus un paplašinot padomes interešu laukus.

Daudzkultūru padome, tāpat kā agrāk, turpinās rūpēties par etnisko kultūras grupu vajadzībām, bet visus tagad saistīs visu vajadzības un rūpes, kuŗās kopīgi jādalās. Ministrs Becs norāda, ka padomes paplašinātais mandāts nenozīmē, ka Kanadas valdība pieņemtu tautu „kausējamā katla" jādzienu, bet vēlas uzturēt kultūras daudzveidību, daudzkultūru mozaīku. Daudzkultūru padomei jābūt spējīgai uzturēt veselīgu sabiedrību, kas ir galvenā šīs padomes problēma, lai dažādās etniskās grupas neizveidotu ap sevi sienu un dzīvotu kultūras izolācijā, bet, saglabājot savu identitāti, savā kultūras mantojumā dalītos arī ar citiem.

Ministrs Becs ar atzinību piemin Ontario daudzkultūru padomes pirmos priekšsēžus Erniju Čekeru no Sadberijas un Dr. Džordžu Koreju no Toronto par viņu sniegumiem publiskajās konsultācijās un studijās, iepazīstinot valdību ar daudziem produktīviem ieteikumiem. Ministrs arī mudina dažādās kultūras grupas aktīvāk piedalīties dažādās provinces dzīves norisēs.

Ģimnazija paliek Latviešu namā

Toronto latviešu tautas augstskolas ģimnazijas vecāku sapulcē 24. oktobrī Latviešu namā bija ieradušies 33 vecāki un skolotāji. Sapulces vadītāja direktrise V. Slavieša informēja, ka 1979./80. m. g. sākot skolēnu skaits noslīdējis uz 84, turpretī visus iepriekšējos gadus tas turējies pāri 100. Ģimnazijā māca 16 skolotāji un 1 praktikante; Latviešu namā mācību laikā izmanto 7 telpas.

Pēc kasieŗa A. Bērziņa ziņojuma pagājušā mācību gada budžetā izdevumi pārsnieguši ienākumus par 809 dol. (izdots 14.908 dol). Ienākumi samazinājušies, jo nav vairs saņemts kārtējais Kreditsabiedrības atbalsts. Šinī mācību gadā budžetu sabalansēja uz 14.903 dol. Ierosinājumu palielināt skolas naudu — līdzšinējā 40 dol. no ģimenes — kasieris neatbalstīja, jo pašreiz TLTA vēl ir naudas rezerves. Vecāku pārstāve I. Veinberga nodeva skolas vajadzībām 356,34 dol., atlikumu no 1978./79. m. g. izlaiduma sarīkojuma.

Direktrise V. Slavieša ierosināja apspriest, vai 18. nov. sarīkojumu arī turpmāk apmeklēt visai ģimnazijas saimei kopēji. Vecāki vienojās paturēt līdzšinējo kārtību.

Ilgāk bija jāpakavējas pie ierosinājuma ģimnazijai pāriet uz telpām jaunajā Latviešu centrā. Vecākiem izsūtītās aptaujas lapas ar jautājumiem, vai bērni varēs jaunajās telpās ierastos laikus un kur pēc viņu domām satiksme būtu ērtāka. Pēdējā jautājumā domas dalījās. Atzina, ka tik mazam ģimnazijas skaitam būtu bīstami sašķelties, tāpēc sapulce nolēma pagaidām palikt līdzšinējās telpās.

Sapulcē par klašu pārstāvjiem skolas padomē ievēlēja: 1. kl. Laimoni Ozolu, 1. kl. I. Vaivari, I. Brīviņu un I. Veinbergu, 3.a kl. L. Bāderi, V. Vāgneru un E. Tanni, 3.b kl. L. Aveniņu un A. Šulcu, 4.a kl. A. Zibeni un R. Zubāni, 4.b kl. Visv. Ozolu, M. Bērziņu un M. Ozoliņu un Sagat. kl. I. Kravi un A. Zariņu.

Skolas padome konstruējās šādi: priekšsēdis T. Tannis, palīdze I. Vaivare, sekr. L. Bādere, saimniecības vadīt. M. Ozoliņa ar palīdzēm A. Šulci un R. Zubāni, ziedojumu listu pārzinis V. Vāgners, loterijas pārzine A. Zibene, reklāmu pārzinis Visv. Ozols.

E. E.

Ja esat nodomājuši iegādāties
JAUNU 1980. GADA AUTOMAŠĪNU
apmeklējiet mūsu skates telpas
CHEVROLET **CITATION**
CHEVELLE **OLDSMOBILE**
CAMARO **OMEGA**
CHEVETTE
Sazinieties nekavējoties ar mūsu latviešu pārstāvi
Hans Plaude **Tālr. HO 6-1131**
Robertsons Motors Ltd.
1555 Danforth Ave., Toronto, Ont.

Indianas latviešu pensionāru svētki

VECO ĻAUŽU PAŠDARBĪBAS 10 GADI

Indianas latviešu pensionāru biedrības 10 gadu darbības atceres svinības ar 80 dalībniekiem svētdien, 20. okt., ar īsu lūgšanu un kopēju korāli atklāja biedrības priekšnieks māc. P. Nesaule. Viņš arī sniedza pārskatu par paveikto. Pašreiz biedrībai 122 pilntiesīgu biedru, to skaitam vēl pieaugot. Darbības laikā aizsaulē aizsaukti 39 biedri, kuŗus pieminēja ar klusuma brīdi.

No pirmās valdes (P. Nesaule, Fr. Zeps, Ignats Dabars, J. Brauers, L. Veldre un Fr. Šūmanis) vairāki darbojas visus 10 gadus. Regulāri rīkoti biedru saieti ar referātiem. Svētku eglītēs vecos ļaudis ar priekšnesumiem iepriecinājusi latviešu skola. Apkārtrakstos biedri informēti par aktuāliem notikumiem, likumiem un pasākumiem, kas skaŗ pensionārus. Iecere par latviešu veco ļaužu nama celšanu Indianā, pie kādas valde rūpīgi piestrādāja sākuma gados, kā saimnieciski grūti īstenojama atmesta. Biedriem ieteikts izmantot ar valdības piemaksām atbalstītos veco ļaužu lētos īres dzīvokļus. Biedrība sastāv Amerikas nacionālaja pensionāru apvienībā un šogad prezidē ALA latviešu pensionāru padomē.

Visu vietējo latviešu organizāciju vārdā sveicināja inž. E. Bērziņš, bet no Latviešu draudzes tās priekšnieks agr. J. Pūtelis, norādot, ka daudzas mūsu sabiedriskās un nacionālās rosmes vēl arvien balstās uz gados vecajiem, kuŗi vai vienīgie paturējuši nelokāmu patriotisku stāju, aktīvitāti un augstu morāli. No dibinātājiem runāja Ž. Zālmanis, bet L. Veldre bija atsūtījis apsveikuma rakstu.

K. Vanags informēja, ka Indianas gubernātors uzlabojis noteikumus, atvieglot vecajiem ļaudīm ogļu, eļļas, gāzes un elektriskās apkures izdevumus, paaugstinot pabalstu likmi vieniniekiem no 3140 dol. uz 4250 dol. gada kopienākumiem, laulātam pārim uz 5625 dol., bet 3 cilvēku ģimenei uz 7000 dol. gadā. Ienākumus aplēšot skaitāmi pag. gada soc. security pensiju čeku kopsumma, ne ar šī gada 1. jūlija paaugstinātās izmaksas. Ar Indianas iestāžu un aprūpes organizāciju atbalstu nule nodibināts United Senior Action birojs, kuŗa „diskonta kartītes", kas noteiktos veikalos dod tiesību uz cenu atlaidēm (5-lo proc.), mūsu vecie ļaudis dabūs no savas biedrības par 3 dol. gadā (nebiedriem tāda maksā 7 dol. gadā). Ohaijo u.c. ASV pavalstīs, kur šādas cenu atlaides veikalos veciem ļaudīm izkārtotas jau agrāk, diskonta kartītes gan ir par brīvu, kas Indianā būs vēl jāpanāk.

Veco pilsoņu apvienotā centra izdarītā pārbaudē par medikamentu cenām vietējās aptiekās rāda, ka par vienām un tām pašām ārstu parakstītām zālēm cenu starpība ir 2 un pat vairk dolaru, kādēļ jāizmanto lētāko aptieku saraksts. Bezmaksas pārtikas, kuponus kopš 1. jūlija tiesīgi saņemt visi, kuŗu ienākums vieniniekiem nepārsniedz $376 mēnesī, bet bankās gan nedrīkst būt vairāk par 1750 dol. noguldījumu (ģimenēm māja un auto tiesību uz pārtikas kuponiem neierobežo).

Latviešu pensionāru svētkus ar dziesmām iepriecināja viešņa no Kanadas — liriskais soprāns Erika Beitāne, ar piemērotām Alfrēda un Jāņa Kalniņu un J. Norviļa dziesmām. Programmās, diemžēl, gan nebija pieminēti šo skaņdarbu jauko tekstu autori. Dziedonei bija jādod piedevas. Pianists brīvmāksl. V. Meļķis solistes atelpas brīdī virtuozi atskaņoja divas Šopēna etīdes. Biedrības dāmu komitejas sarūpētā cienasta pacienāti, sirmās latviešu māmuļas un tēvi savas bbas desmit gadu darbības atceres svētkus nosvinēja gaišā un sirsnīgā gaisotnē.

Vgs

GRAND RAPIDI

Grand Rapidu latviešu baptistu draudzes Pļaujas svētku dievkalpojums bija rīkots Pakalnu ģimenes izbūvētā dievkalpojuma zālē pie Rokfordas. Dievkalpojumā piedalījās draudzes māc. Artūrs Stefenbergs, Klīvlandes baptistu draudzes māc. un Kristīgās Balss redaktors Uldis Ukstiņš, māc. Jānis Šmits no Kanadas un latviešu baptistu draudžu kādreizējais bīskaps okupētajā Latvijā māc. Pēteris Egle. Pēdējais viesojās ASV jau kopš vairākām nedēļām, apmeklējot šejienes baptistu draudzes. Visi mācītāji kuplināja dievkalpojumu ar svētrunām vai sakot lūgšanas vārdus. No skaņu lentes atskaņoja divas garīgās dziesmas, ko iedziedājis kāds baptistu draudzes koris Rīgā. Māc. P. Egle nodeva sveicienus no dzimtenes latviešu baptistiem. Māc. P. Egle no Grand Rapidiem devās tālāk uz Čikagu.

V. Z.

NEW CANADA SAVINGS BONDS NOW

11% FIRST YEAR

10½% NEXT 6 YEARS

PALIELINĀTA PEĻŅAS LIKME

Procentu likme Kanada Savings Bonds jaunajām serijām ir palielināta uz 11 proc. pirmajā gadā un 10½ proc. katru no nākamiem 6 gadiem. Jaunais gadskārtējais caurmēra ienākums bondiem līdz to dzēšanai ir 10,59 proc. Ikviens, kas jau ir nopircis vai kas pērk jaunās Kanadas iekšējā aizņēmuma zīmes, saņems šīs augstākās likmes, pat ja uz bondiem būtu apzīmētas vecās likmes.

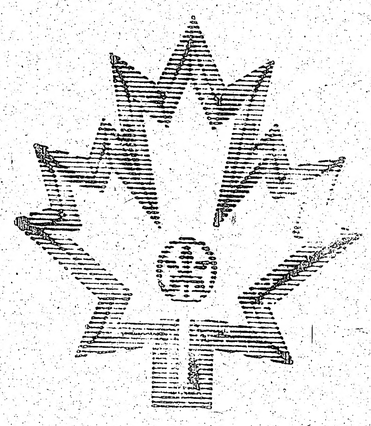

Pēc jaunajām likmēm 100 dol. procentu procentu iekšējā aizņēmuma zīmes pieaugs līdz 202,37 dol. līdz to dzēšanai 7 gadu laikā.

VIEGLI PĒRKAMI

Jaunās Kanadas iekšējā aizņēmuma zīmes ir pērkamas, kur vien jūs izdarāt banku operācijas vai ieguldiet. Jūs tās varat pirkt dažādā daudzumā līdz 25.000 dol. vērtībā.

DROŠI UN VIEGLI IEKASĒJAMI

Jaunās Kanadas iekšējā aizņēmuma zīmes ir drošs ieguldījums, kas nes jums labus procentus gadu no gada. Tās ir nodrošinātas ar visiem Kanadas līdzekļiem. Un tās viegli pārvēršamas naudā, kad vien vajadzīgs.

IEKŠĒJĀ AIZŅĒMUMA ZĪMJU IZVĒLE

Kanadas iekšējā aizņēmuma zīmes jums piedāvā lielu izvēli. Ir kārtējās iekšējā aizņēmuma zīmes, kas maksā procentus katru 1. novembri pēc jaunajām augstākajām likmēm. Procentu procentu iekšējā aizņēmuma zīmes iegulda jūsu procentus automatiski, pelnot procentus no procentiem.

Peļņa uz iepriekšējām serijām palielināta

Peļņas likme uz visām iepriekšējām Kanadas iekšējā aizņēmuma zīmju serijām ir palielināta uz 11%, sākot ar 1979. g. 1. novembri, un uz 10½ proc. par katru nākamo gadu, līdz kamēr zīmes tiek dzēstas. Serijām, kas datētas pirms 1977. g. 1. novembŗa, palielinātās likmes maksās ar lielāku piemaksu skaidrā naudā bondu dzēšanas datumā. Beidzamām divām serijām augstāku likmi maksās katrā turpmākā gadā, kamēr aizņēmuma zīmes tiek dzēstas. Noteikumu sīkdaļas noskaidrojamas, kur jūs izdarāt banku operācijas vai noguldiet.

KANADAS IEKŠĒJĀ AIZŅĒMUMA ZĪMES — LABĀKA IZVĒLE KĀ JEBKAD.

Pēteŗa Dreimaņa simtgade

Šā gada 11. oktobrī pagāja 100 gadu kopš paidagoga un vēsturnieka Pēteŗa Dreimaņa dzimšanas dienas. Viņš mira 1971. gada 23. janvārī. Pelnu urnu apglabāja 1974. gada 6. jūlijā Kaileņu kapsētā, pie Aronas pilskalna, blakus brālim Andrievam, dzimto māju Kusas Biku saimniekam. Kapa akmenī iekalti igauņu nacionālās dzejnieces Lidijas Koidalas vārdi: „Tu, dzimtā zeme, dārga man".

P. Dreimanis Latvijas laikā strādāja par vēstures metodikas lektoru Latvijas universitātē. Bijis mācībspēks arī Rīgas skolotāju institūtā, Rīgas valsts technikumā, Rīgas pilsētas pirmā ģimnazijā, Pilsētas komercskolā un kādu laiku vadījis Rīgas radiofona informācijas un priekšlasījumu nodaļu. Viņš Kanadā ieceļoja 1948. gadā, dzīvoja Londonā, kur bija ļoti aktīvs latviešu sabiedriskās dzīves darbinieks, arī LNAK valdes un padomes loceklis.

Pēteŗa Dreimaņa spalvai piedēr daudz rakstu periodikā par paidagoģiskiem un sabiedriskiem jautājumiem, sarakstījis arī mācības grāmatas un populāri zinātniskus apcerējumus par tautaş atmodu un zemnieku cīņām, Viestartu u. c. Savā laikā apbalvots ar Krievijas un Latvijas ordeņiem. Kā Ziemeļamerikas kultūras fonda laureāts saņēmis goda diplomu audzināšanā. P. Dreimanis bija akadēmiskās vienības Lidums vecdraugs.

Ž. Zentiņš

Lūdzu ziedojiet

PATIESIBAS FONDAM.

Čeki vai naudas pārvedumi rakstāmi uz

TRUTH FUND vārda un nosūtāmi

Latvian Truth Fund, Inc., P. O. Box 1682,

Grand Central Sta., New York, N.Y. 10017.

PATIESĪBAS FONDS

KANADAS LATVIEŠU CENTRS TORONTO

KANADAS LATVIEŠU CENTRS TORONTO

MEKLĒ

Centra saimnieku/saimnieci

PIENĀKUMI: Uzmanīt Centra apkures un vēsināšanas ierīces, rūpēties par telpu tīrību un kārtību, veikt sīkākus labojumus.

MEKLĒJAM: Praktisku, saprātīgu, pacietīgu, uzņēmīgu cilvēku vai precētu pāri ar angļu valodas prasmi, labu veselību un, vēlams, iepriekšēju pieredzi. Sevišķas, speciālas zināšanas par apkures/vēsināšanas ierīču uzturēšanu vēlamas, bet NAV nepieciešamas.

ATLĪDZĪBA: Brīvs divu guļamistabu dzīvoklis; alga pēc vienošanās, veselības apdrošināšana, gandarījums darboties latviskā vidē.

LŪDZAM zvanīt vai rakstīt uz: CENTRA SAIMNIEKS, Kanadas Latviešu Centrs Toronto, 4 Credit Union Drive, Toronto, Ontario, M4A 2N8. Tel. (416) 759-4900.

DZĪVA VIDE, DZĪVA TAUTAI!

Okupētajā Latvijā

Skroderdienām 400. izrāde

Rūdolfa Blaumaņa komēdija Skroderdienas Silmačos Cēsu brīvdabas ekstrādē Liepājas teātŗa uzvedumā piedzīvojusi 400. izrādi. Liepājas teātris Skroderdienas atvedis līdz, ciemodamies Vidzemē ar vasaras izrādēm un izrādījis Valmierā, Mazsalacā, Madonā un Līgo vakarā Blaumaņa Brakos, Ērgļos.

Liepājas teātris Skroderdienas Silmačos sācis izrādīt 1956. gadā Nikolaja Mūrnieka režijā. Visus šos 23 gadus luga palikusi teātŗa repertuārā. Vēlāk izrādi atjaunojis Andrejs Migla. Pašreizējo skatuves variantu iestudējis Oļģerts Kroders. Protams, mainījies arī tēlotāju sastāvs. Latviešu teātŗa vēsturē šis esot pirmais gadījums, kad kāda luga piedzīvojusi 400. izrādi un atrodoties teātŗa repertuārā nepārtraukti 23 gadus.

Skroderdienaş arvien atgriežoties arī Rīgas teātŗu skatuvēs un esot kā Nacionālā (tagad A. Upīša akadēmiskais drāmas teātris), tā Dailes teātŗa repertuārā. Šis teātris tagad nosaukts Raiņa vārdā. Luga tulkota arī lietuviski un igauniski un patlaban to izrādot šo zemju teātŗi. Piebilstams, ka luga Nacionālā teātŗa izrādē ierakstīta skaņu platē, tās piederīgie atsūtījuši arī šeit.

Liepājas teātris tieši vasaras brīvdabas izrādēm iestudēja arī Jēkaba Janševska romāna Mežvidus ļaudis drāmatizējumu. Simto izrādi šinī vasarā piedzīvojot arī Valmieras teātŗa iestudētā Ludviga Holberga „lustes spēle" Žūpu Bērtulis. Valmieraş teātris ar šo lugu viesojies daudzos lauku centros, un līdz simtai izrādei to noskatījušies 39.000 apmeklētāju.

Žūpu Bērtuļa simtā izrāde pieminama tāpēc, ka ar šo dāņa Holberga joku lugas izrādi Rīgā 1868. gadā radās iedīglis latviešu teātrim.

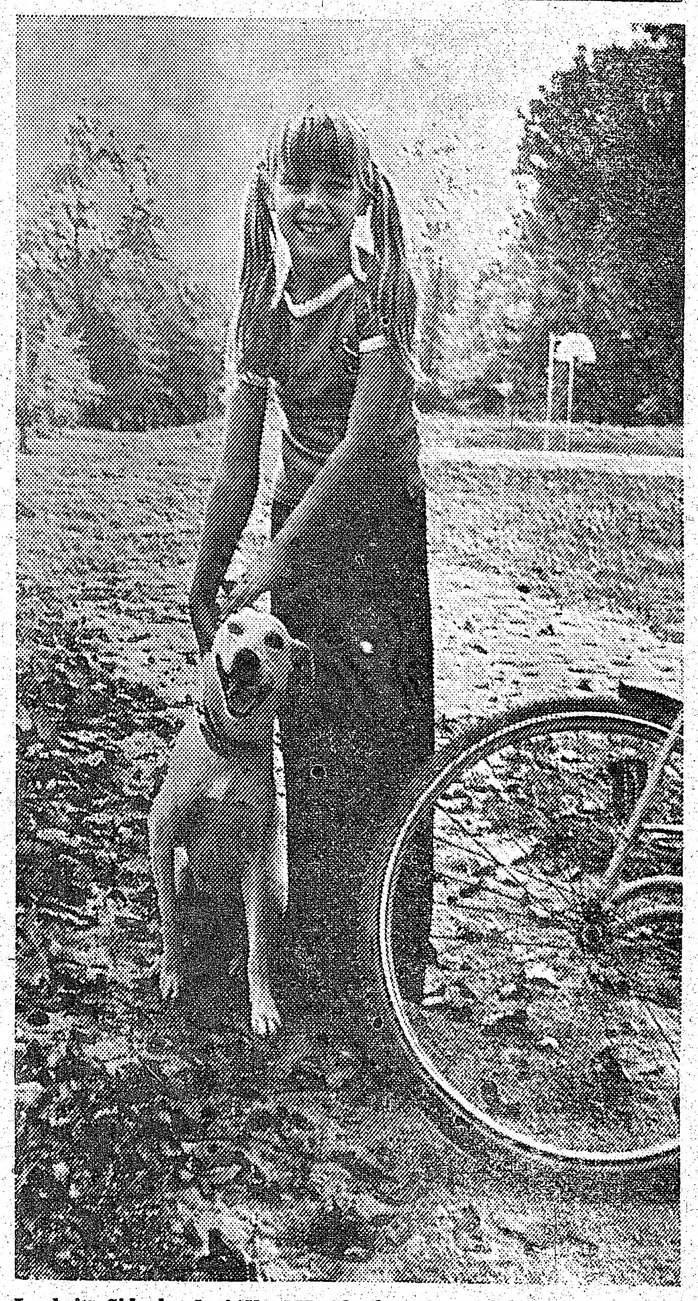

Lapkritī Sidrabenē. Atēlā Māra Ozola no Hamiltonas ar savu uzticamo draugu Suni, kādam vārdam viņš arī klausa.

Foto: J. Liģers

Vāks pierādījumus par pārkrievināšanu Latvijā

Līdz decembŗa otrai pusei ASV un Kanadā uzturēsies Jūlijs Kadelis no Rietumvācijas, Pasaules brīvo latviešu apvienības pilnvarotais speciāliem uzdevumiem. Viņš latviešu centros runās par PBLA pretpārkrievināšanas akciju. Referāta temats: Pārkrievināšanas mēģinājumi okupētajā Latvijā. Šajā priekšlasījumu virknē J. Kadelis norādīs, kā brīvās pasaules latvieši var palīdzēt novērst Latvijas pārkrievināšanas briesmas. Viņš vāks arī pierādījumus par pārkrievināšanu un rūpēsies par jaunu darbinieku piesaistīšanu, pretpārkrievināšanas darba grupu izveidošanu un konkrētu pasākumu ievadīšanu.

Jūlijs Kadelis bijis Eiropas latviešu jaunatnes priekšsēdis no 1956. līdz 1958. gadam, ir Latviešu centrālās komitejas ģenerālsekretārs kopš 1976. gada, Latviešu centrālās padomes loceklis no 1978. gada, PBLA valdes loceklis no 1977. gada un PBLA pilnvarotais speciāliem uzdevumiem, kādus pienākumus sācis šogad. Piedalījies PBLA otrā delegācijā Belgradas konferences laikā, veicot arī sagatavošanas darbus. Viņš piedalījies arī BATUN delegācijā Apvienoto Nāciju cilvēku tiesību komisijas delegāciju apmeklējumos Ženēvā. Ir pastāvīgs dalībnieks Eiropas konferencē par cilvēka tiesībām un tautu pašnoteikšanos Lucernā.

Jūlijs Kadelis ir arī aktīvs līdzstrādnieks vācu „Gesellschaft fŭr Menschenrechte" Frankfurtē.

I. S.

☆ 1979. g. Nobela prēmijas ķīmijā un fizikā, katra 190.000 dol. vērtībā, piešķirtas Rietumvācijas, Pakistanas un ASV zinātniekiem. Balvu fizikā ieguvuši amerikāņi Šeldons Glašovs un Stīvens Veinbergs no Harvarda universitātes Kembridžā, Mass. un Abdus Salems, kas strādā Londonas un Triestes universitātēs. Balvu ķīmijā ieguvis Herberts Brauns no Purdue universitātes, Indianā un 82 g. v. rietumvācietis Georgs Vitings no Heidelbergas universitātes par pētījumiem, kā novērst badu pasaulē, palielinot ražu.

Pensionārs,

vieninieks,

meklē divistabu dzīvokli ar virtuvi.

Vēlams pilsētas ziemeļos.

Zvanīt 769-7219, Toronto.

Jūsu apdrošināšana, lietas būs labi un ērti nokārtotas ar šo latviešu aģentūru palīdzību. — Zvaniet pēc izvēles.

Vaid. Bebris
Beaverbrook Insurance & Real Estate Ltd.
1681A Victoria Park Ave., Scarborough
759-0266 759-2771

Arnolds Bērziņš
Bernina Realty Ltd.
72 Northdale Rd.,
Willowdale, Ont. M2L 2M1
445-5325

Ilmārs Jankovskis
Skyline Real Estate Ltd.
2100 Dundas St. West, Toronto
533-6553

Andrejs Šteinbachs
6308 Drummond Road
Niagara Falls, Ontario
354-1268

Latviešu aģentūras ir pelnījušas jūsu atbalstu, jo tikai latviešu aģentūras atbalsta latviešu sabiedriskos pasākumus.

RELIĢISKĀ DZĪVE

Māc. A. Arājs

Virsmuitnieka piedzīvojums

Pilsēta bija satraukta. Ļaudis devās uz ielas. Lielais Galilejas pravietis ierodoties Jerikā. Vēsts izplatījās zibeņātri, un neviens negribēja palaist garām izdevību redzēt šo pravieti, par kuŗu bija dzirdētas tik daudz brīnišķīgas lietas.

No kādas greznas, daļēji kokos apslēptas, labi koptas mājas steidzīgi iznāca maza auguma vīrs. Viņš bija ģērbies nevainojami, bet viņa sejā bija manāmas rūpes un nemiers. Nupat viens no kalpotājiem arī viņam bija atnesis ziņu par Galilejas pravieša ierašanos. Ziņa viņu dīvaini uzbudināja. Viņš bija ne tikai dzirdējis par šo pravieti, bet arī daudz domājis par to. —

Ļaudis viņu sauca par Kristu, par Mesiju. Ļaudis viņu dievināja. Neapšaubāmi šis Kristus bija dziedinājis daudzus slimniekus un darījis citas neizskaidrojamas zīmes. Un viņa vārdi, kas par brīnišķīgiem, vareniem vārdiem! Pat no citu ļaužu mutes dzirdēti, tie sabangoja dvēseli savādā, cildenā trauksmē! Un bez tam viņa vaigs! Tas esot neizteicami aizgrābīgs. Katrā ziņā šo Kristu, kuŗa īstais vārds esot Jēzus, bija jāredz. Un mazā auguma vīrs, kas nebija neviens cits kā Jerīkas virsmuitnieks Cakejs, naski tuvojās pilsētas centram.

Ļoti labi Cakejs zināja, ka ļaudis viņu neieredzēja. Protams, to nevarēja viņiem pārmest, jo viņš, Cakejs, taču kalpoja ienīstajai Romas varai. Un kā kalpoja? — Bieži vien negodīgi iedzīvodamies uz savu nelaimīgo tautiešu rēķina. Nē, pārmest jūdu ļaudīm viņu naidīgo un nicinošo izturēšanos pret sevi viņš nedrīkstēja — viņš bija to pelnījis. Un pēkšņi Cakejam ienāca prātā no ļaudīm dzirdēti Galilejas pravieša vārdi: „Nekrājiet sev mantas virs zemes, bet krājiet tās debesīs". Skaists aicinājums! Bet vai manta nepalīdzēja cilvēka dzīvi šeit zemes virsū padarīt vieglāku, ērtāku? Un vai visi ļaudis necentās tādēļ krāt mantu? Pat farizēji un cienītie rakstu mācītāji tā darīja. Vai tad kāds brīnums, ka arī viņš, Cakejs, bija izmantojis izdevību un rāvis, cik nu varējis, un beidzot arī kļuvis bagāts vīrs? Bet vai viņš bija laimīgs? Te nu bija atkal šis jautājums, kas viņam jau dažu labu reizi bija uzmācies. Un ja gribēja būt patiess pats pret sevi, vajadzēja atzīties, ka viņš nebija laimīgs. Viņš bija iemantojis tikai netīru sirdsapziņu un ļaužu nicināšanu.

Cakejs bija sasniedzis ļaužu pūli, kur Jēzum vajadzēja iet garām. Uzmanīgi viņš lauza sev ceļu pūļa priekšā, lai varētu dabūt Jēzu redzēt. Bet ļaudis viņu pazina. Drīz vien naidīgi skati un izsaucieni sāka vērsties pret mazo virsmuitnieku.

„Ko šis te meklē?" kāds nicinoši sauca.

„Vai jūs redziet," smējās viens cits no pūļa, „Cakejs arī šeit. Sargiet savus naudas makus!"

„Nost ar to!" atskanēja kāda nikna balss.

Cakejs juta, ka bija pēc iespējas ātrāk jātiek projām no šejienes. Nekādā ziņā te nedrīkstēja palikt. Viņš veikli izslīdēja pūlim cauri un iegriezās kādā šķērsielā. Sirdī sāpēja nepieklājīgie izsaucieni, ko viņš bija dzirdējis. Vai patiesi man Jēzu neredzēt — viņš skumji domāja, soļojot atpakaļ uz māju pusi. Te kāda gaiša doma uzliesmoja viņa smadzenēs. Vai tad viņam vajadzēja lauzties pūlī? Viņš varēja aizskriet kādu gabalu uz

(Turpinājums 17. lp.)

Baznīcas ziņas

TORONTO

Māc. I. Gaide, 12 Worthington Cr., Toronto, Ont. M4V 1J6, tālr. 766-5525. Sv. Jāņa draudze, tālrunis 921-3327, 200 Balmoral Ave.

Māc. I. Gaides runas stundas kancelejā: otrdienās un ceturtdienās no pl. 10 — 12.30 un trešdienās no pl. 18 — 20. Citā laikā pēc vienošanās.

4. novembrī pl. 11 dievkalpojums.

11. novembrī pl. 11 varoņu atceres dievkalpojums.

18. novembrī pl. 15 kopīgs dievkalpojums Latvijas dibināšanas atcerei Sv. Andreja baznīcā.

25. novembrī pl. 11 Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums ar dievgaldu. Piedalās vijolnieks Andris Zariņš.

2. decembrī pl. 11 1. adventa svētdienas dievkalpojums.

9. decembrī pl. 11 2. adventa svētdienas dievkalpojums.

15. decembrī pl. 19 Ziemsvētku ieskaņas koncerts. Piedalās soprāns Gunta Plostniece, arpiste Nora Būmane un ērģelnieks Arnolds Tirzītis.

16. decembrī pl. 11 3. adventa svētdienas dievkalpojums.

23. decembrī 4. adventa svētdienas dievkalpojums. Draudzes bērnu eglīte svētdienas skolas izkārtojumā.

24. decembrī Kristus dzimšanas svētku dievkalpojums pl. 16 un pl. 18. Piedalās archibīskaps A. Lūsis un māc. I. Gaide. Mūzikālā daļa.

25. decembrī pl. 11 Ziemsvētku dienas dievkalpojums. Mūzikālā daļa.

30. decembrī pl. 11 Vecgada dievkalpojums ar dievgaldu.

1. janvārī pl. 11 Jaungada dienas dievkalpojums.

Māc. J. Cālītis, Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto, Ont. Tālr. mājā 482-5743, 8 Rolland Rd., Toronto, Ontario M4G 1V5.

Māc. J. Cālīša runas stundas kancelejā: trešdienās un ceturtdienās no pl. 10 — 12 un trešdienās no pl. 18 — 20. Citā laikā iepriekš sazinoties.

4. novembrī pl. 15 — dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma Gaujas gaidu vienības Mārtiņu sarīkojums.

11. novembrī pl. 11 — dievkalpojums.

18. novembrī pl. 15 — dievkalpojums Latvijas dibināšanas dienas atcerei, kopējs visām draudzēm Toronto. Valstssvētku akts pl. 17 Toronto universitātes aulā, Convocation Hall.

25. novembrī pl. 11 — Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums ar dievgaldu. Draudzes koris. Dievkalpojums angļu valodā pl. 13.

2. decembrī pl. 15 — Garīgās mūzikas koncerts (1. adventa svētdiena). Dievkalpojums apvienots ar koncertu.

9. decembrī pl. 11 — dievkalpojums (2. adventa svētd.).

16. decembrī pl. 15 — dievkalpojums (3. adventa svētdiena). Bērnu eglīte.

23. decembrī pl. 11 — dievkalpojums (4. adventa svētdiena).

24. decembrī pl. 16 — Ziemsvētku svētvakara dievkalpojums. Dziedās draudzes koris.

25. decembrī pl. 10.30 Ziemsvētku dievkalpojums.

30. decembrī pl. 11 — dievkalpojums angļu valodā. Dievgalds.

31. decembrī pl. 17 — Vecgada vakara dievkalpojums ar dievgaldu.

1. janvārī pl. 10.30 — Jaungada dienas dievkalpojums.

6. janvārī pl. 15 — Zvaigznes dienas dievkalpojums.

Māc. A. Briedis, 44 Marylin Cr., Toronto, Ont. M4B 3C6, tel. 757-2739. Toronto Austrumu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā 361 Danforth Avenue.

4. novembrī pl. 13 dievkalpojums Sv. Barnaba baznīcā. Pēc dievkalpojumia nodarbību stunda pirmiesvētes jauniešu grupai.

11. novembrī pl. 13.30 dievkalpojums Grace United baznīcā BRAMPTONĀ.

18. novembrī pl. 15 kopējs 18. novembŗa atceres dievkalpojums Sv. Andreja baznīcā.

25. novembrī pl. 13 Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums ar dievgaldu Sv. Barnaba baznīcā.

Māc. A. Arājs, 9 Kingsbridge Court, Apt. 402, Willowdale, Ont. M2R 1L6; tālr. 638-3822. Toronto latviešu baptistu draudzes sanāksmes Walmer Rd. baptistu dr. dievnamā.

Svētdienas skola visām vecuma grupām katru svētdienu pl. 15.

Bībeles stundas — lūgšanu sanāksmes katru trešdienu pl. 19.30.

4. novembrī pl. 16 dievkalpojums ar Sv. vakarēdienu.

11. novembrī pl. 11 Walmer Rd. kanadiešu draudzes 90 gadasvētki. Svētku runātājs māc. A. Arājs.

11. novembrī pl. 16 parastais dievkalpojums.

18. novembrī pl. 15 18. novembŗa piemiņas dievkalpojums.

25. novembrī pl. 15 draudzes 28. gadasvētki. Svētku runātājs māc. U. Ukstiņš.

Prāvests Dr. B. Kokins, 100 Sunnyside Ave., M6R 2N8, tālr. 533-9456.

Toronto katoļu vienības dievkalpojumi notiek Kristus Augšāmcelšanās (lietuviešu) baznīcā, 1021 College Str. Dievkalpojumi katra mēneša otrā svētdienā, pulksten 13.00.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev. lut. Kristus draudze — 18 Victoria Ave. South. Māc. K. Kuškēvics, 55 East 44th St., Hamilton, Ont. L8T 3G6, tālr. 385-9838.

Māc. K. Kuškēvica runas stundas baznīcas telpās ceturtdienās no pl. 19.30—21.30. Tālr. 527-5810. Ieeja birojā no baznīcas aizmugures.

4. novembrī pl. 10.30 bērnu dievkalpojums, svētdienas skola un Bībeles klase pl. 10.15. Pl. 11 draudzes dievkalpojums.

BAFALO

Māc. Artūrs Dūmiņš, P.O. Box 655 Port Colborne, Ont. L3K 5X8. Tālr. (416) 834-6081 North Park Lut. baznīcā Starin un Vingate, Buffalo, N. Y.

18. novembrī pl. 12.30 Valsts svētku dievkalpojums.

2. decembrī pl. 12.30 Mirušo piemiņas un adventa dievkalpojums ar dievgaldu.

23. decembrī pl. 12. 30 Ziemsvētku dievkalpojums.

MONTREALA

25. novembrī pl. 14 Mirušo piemiņas dievkalpojums ar dievgaldu Christ Memorial baznīcā, 4850 Grand Blvd., Montrealā. Dziesmu lapiņas.

16. decembrī pl. 14 Ziemsvētku dievkalpojums Christ Memorial baznīcā, 4850 Grand Blvd.

MONTREALĀ

Prāv. A. Voitkus 3438 Rosedale Ave., Montreal H4B 2G6 P.Q. Tel. 489-3224. Montrealas latv. ev. lut. Trīsvienības dr., Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcell Ave.

4. novembrī pl. 13.30 dievkalpojums.

11. novembrī pl. 13.30 dievkalpojums (Lāčplēšu diena).

OTAVAS MIERA DRAUDZE

Māc. E. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd., tel. 733-3906. Otavas latv. ev. lut. Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

Latviešu misijas raidījums „BRĪTIŅŠ AR DIEVU" nepārtraukti 23 gadu gājumā

Katru svētdienas rītu no plkst. 9 — 9.30

Viļņis 1270 AM

No Niagaras WHLD raidītāja

Vadītājs A. Laksmanis

106 Dorset Rd. Scarboro, Ont. tālr. 261-4218

PRIEKA VĒSTS

Kristīgo latviešu radio raidījums

katru svētdienu pl. 2.45 pēcp. no Niagaras WHLD raidītāja

Viļņis 1270 AM

Vadītājs Dāvids Miķelsons,

60 Stevenson Rd., Rexdale, Ont., tālrunis 749-6822

KLAUSAITIES GARĪGOS RAIDĪJUMUS

Global TV 6. un 22. stac. 100 Hunting St., Toronto,

no pirmd. — piektd. pl. 9.30 no rīta, sestd. pl. 10 no rīta. Bafalo TV stac. 29, 700 Club, Ik dienas pl. 11.30 no rīta un pl. 9.30 vakarā

Radio FM CBN 107.7 24 stundas Tel. 889-2126.

Klausaities lav. ratdio raidījumu katru svētdienu pl. 14.45 no Niagaras WHLD raidītāja. Vilnis 1270.

„Cilvēks nedzīvo no maizes vien, bet no katra vārda, kas iziet no Dieva mutes". Mateja ev. 4 — 4.

Dāmu un kungu

DRĒBNIEKI

šuj apģērbus pēc mēra un Jūsu gaumes.

Runā vāciski

Old Mill Tailors

7 Riverview Gardens—769-9535

pie Bloor, vienu bloku rietumos no Jane.

RM

ROSAR-MORRISON

FUNERAL HOME LTD.

Thomas L. Morrison — Funeral Director

467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5. Tel. 924-1403

RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA

APBEDĪŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

KALVE

JEWELLERY LTD.

● DIMANTI ● PULKSTEŅI

● LATVISKAS ROTAS

Zeltkalos

ALDONAS KORMS

VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ — Tālr. (416) 595-1125

College Park, 444 Yonge St., Toronto, Ont. M5B 2H4

GARDENIA

FLOWERS & GIFTS

362 Danforth Ave., Toronto, Ont. M4K 1N8

(Pie „Chester" pazemja pieturas)

466-1951 vai 466-1502

ZIEDI KATRAI VAJADZĪBAI

LIETIŠĶAS MĀKSLAS IZSTRĀDĀJUMI

ZELTKAĻA A. GUGĀNA ROTAS

Veikals atvērts ceturtdienu vakaros līdz pl. 20.

Māra Gugāns-Lūsis

HELLO WORLD

Travel Ltd.

1843 Avenue Rd., Toronto,

Ontario, Canada, M5M 3Z4

Tel: (416) 789-5304

Sīkāku informāciju un pakalpojumus ceļojuma jautājumos sniedz biroja vadītāja INESE GRODNIS pa augšminēto telefonu.

Vai jūsu mājās ir

JĒZUS NĀCARIETIS

Grāmata par Jēzus dzīvi, $12.00. Pasūtināma pie Janīnas Babres, P.O. Box 633, Arlington Heights, Ill. 60006.

GRĀMATAS DĀVANAI UN PAŠU PRIEKAM

I. Gubiņa — Ir katram sava pasaule, rom.	$11.00
B. Lamejs — Rīgas kaķu ķēniņš, atm.	$9.50
A. Eglītis — Cilvēks no mēness, rom.	$14.00
A. Brastiņš — Saukes Teiksma, apc.	$12.00
Dr. Th. L. Vārna — Raksti un referāti	$10.00
Latv. karavīrs II p. k. l. 7. grāmata	$24.00
A. Voitkus — Soģis, drāma	$8.00
Latvia and latvians	$1.00
Kārlis Skalbe stāsta	$12.00
P. Kalniņš — Linu dvielis, atm.	$12.00
E. Dunsdorfs — Kārļa Ulmaņa dzīve	$33.00
B. Geistaute — Pliknis, melodrāma	$10.00
88 latviešu tautas dejas un apdares	$25.00
Mūzikālie pavadījumi 88 tautas dejām	$8.00
J. Širmanis — Jūras zaķi	$3.90
L. Hainda — Iepazīsimies ar liniem	$5.00
J. Reveliņš — Krustām šķērsām, mīkl.	$2.00
N. Kalniņš — Bērni strādā	$1.50
R. Kerrods — Iepazīsimies ar lidmašīnām	$5.00
Mārīte bedus bite	$4.40
Mārīte — Trīs āži	$3.30
Mārīte — Brīnumlielais rācenis	$3.30
Mārīte — Apburtais putras pods	3.30
Septiņkrāsu varavīksne, L. Ziemeles redakc.	$10.00
L. Streipe — Visjaunāko laiku Latvijas vēsture	$7.50
Lokaitiesi, mežu gali, dziesmu kr. bērniem	$3.50
M. Janovska — Bētiņa-Dzirksteles, pasak.	$3.00
A. Ozoliņš — Cilvēks un velns	$5.50
J. Šķirmants — Dievs un cilvēks, esejas	$7.00
L. Ozolkalne — Ugunī, dienas grāmata	$12.50
A. Aizsilnieks — Dzīves šūpotnēs, atm.	$14.00
Jūl. Roze — Latvijas īrtausmā, saulrietā, atm.	$10.50
Ed. Šmugajs — No Rīgas līdz Putlosai, atm.	$7.50
A. Gailītis — Brīvības dziesma, rom.	$9.00
J. Širmanis — Brīnumi un brīnumiņi, pasakas	$7.00

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ

491 College St. ,Toronto, Ont. M6G 1A5

Tālr. 921-7121

Darba laiks darbdienās no plkst. 12 — 7.30 vak., sestdienās no plkst. 9 — 1 dienā.

Pasta sūtījumiem jāpieskaita 10%

Lotus FLOWERS

792 Bathurst St.,
(Pie Bloor St.) Toronto
Ont. M5R 3G1
Tel. 533-3884

PUĶES - GRĀMATAS

DAIĻAMATNIECĪBAS IZSTRĀDĀJUMI

Vienalga, kur dzīvojat: Sidnejā, Stokholmā vai Sanfrancisko — rakstiet, telegrafējiet, telefonējiet, un jūsu puķu pasūtinājumu izpildīsim nekavējoties. Ināra un Arvīds Tirumi

DAŽĀDU ZIEDU MEDUS

dabīgs, nepasterizēts

Ziedputekšņi (Pollen)

Peru pieniņš (Royal Jelly) uc

ĒRGĻU LIGZDAS DRAVĀM

30 Dewson St., Toronto, Ont. M6H 1G5, tel 534-0563

Hamiltona

● DV Hamiltonas nodaļas 29. gadasvētkos 20. oktobrī svētbrīdi vadīja mācītājs K. Kuškēvics, uzrunu teica nodaļas priekšnieks E. Dāvidsons, bet svētku runu DV KV priekšsēdis Varimands Plūdons, kam sekoja Dievs, svētī Latviju. V. Plūdons pasniedza DV krūšu nozīmi zeltā nodaļas ilggadējam biedrzinim Ernestam Reinim. Nodaļu gadasvētkos apsveica Kanadas vanadžu priekšniece Ilga Breikša, no Hamiltonas latviešu draudzes — māc. K. Kuškēvics, Hamiltonas latviešu biedrības V. Ozols, skautiem un gaidām G. Dāvidsone, DV Toronto nodaļas un Baltiešu veterānu līgas E. Ozols Toronto nodalas vanadžu kopas priekšniece S. Ozola pasniedza ziedus Hamiltonas vanadžu kopas priekšniecei N. Pulciņai, bet no Sv. Katrīnu vanagiem un vanadzēm — vanadžu priekšniece M. Zvejniece. Rakstveida sveicienus bija sūtījušas Bramptonas, Otavas, Edmontonas, Niagaras un Su Sen Marijas DV nodaļas, kā arī Hamiltonas latviešu pensionāru apvienība. Koncerta daļā dzirdējām Hamiltonas jauniešu kori (diriģente Dace Šmita-Beitāne) un Hamiltonas latviešu skolas koklētājus — un dziedātājus. Kokļu ansambļa vadītājs Jānis Dindzāns. Sarīkojumu vadīja Arnolds Smiltnieks, kļavieņu pavadījumus spēlēja Andris Dindzāns. Saviesīgajā vakarā par deju mūziku gādāja Imants Ķipis. Apmeklētāju bija ap 100. J.G.

Meklē sievieti

pensijas gados kā līdziedzīvotāju vecākai māmuļai mazā Ont. pilsētiņā, kur dzīvo vairākas latviešu ģimenes.

Skaists dārzs. Ērta satiksme ar Toronto.

Rakstīt LA ar norādi: 432.

Laikraksts

LATVIJA

AMERIKĀ

atsevišķus numurus

var pirkt Toronto

latviešu veikalos

un DV grāmatnīcā

491 College St.,

kā arī spiestuvē

Iznākusi

DV vīru kora Kanadā

Latviešu kaŗavīru

7.

skaņuplate.

Cena 7 dol., piesūtīšana 1 dol.

Mr. I. Helguts,
10 Muirhead Dr.,
Apt. 2302,
Willowdale, Ont.
M2J 4P9.

Okupē

(Turpināj

rūpēties, lai
tu lopu noviet
vieglāk sagād

KĀ RODAS C
— BRĀĶI

Lai gūtu ie
cības kvalitāt
Limbažu apk
Cīņa un Latv
ja noorganizē
du" (kā taga
dēvē kopīgus
kumus uz kā
ref.) pa vair
rajona būvju
braucienā žu
kā rodas tā
celtnes. Par
stīja Cīņa un
fons.

Pirmā cel
apskatītjuši, b
māja Limbaž
kaut celta pēc

Virsm

(Turpināju
priekšu, neuz
dā kokā iela
Jēzum gaŗān
noskatītjes. N
noties, Cakejs
šu un drīz b
venās ielas,
virzījās. Uzkā
malas vīģes
virsmuitnieka
las pūles. Tu
tojās, lai n
gājienam un
trālo personu.
ņa priekšā k
jiens lēnām t
Caķejs atradā
viņš redzēs l
ŗa izskats, vā
tik brīnišķīgi

Ļaužu drūz
pieauga. Je
steidzās redzē
va bija izpla
tā tas bija n
Par lielo Gal
diskutēja visā
vas sēdvietas
ķejs uzmanīg
tuvošanos. Ce
saskatīt slaid
apģērbā ar e
ņas pilnu gai
mi, tas bija
Un jo vairāk
jās, jo pievil
balti tērptais
bija dziļi nop
ja kādu neiz
gaismu. Tās
un ļaunās do
priekšā nev
Skats, šķita, s
seles apslēpta
ķejs kā pieka
dievišķīgajā s
savas acis nov

Pēkšņi Ga
pagriezās uz v
si un paskatīj
ķeja acis sast
teicamo skatie
pārsteidzoši
pām nāca vā
steigšus zemē
jāiegriežas ta

Okupētajā Latvijā

(Turpinājums no 4. lp.)

rūpēties, lai strādniekiem būtu lopu novietnes un tie varētu vieglāk sagādāt barību.

KĀ RODAS CELTNES — BRĀĶI

Lai gūtu ieskatu, kā celtniecības kvalitātes mēnesī strādā Limbažu apkārtnē, laikraksts Cīņa un Latvijas radiofons bija noorganizējis kopīgu „reidu" (kā tagad mūsu dzimtenē dēvē kopīgus žurnālistu izbraukumus uz kādu īpašu vietu, ref.) pa vairākiem pilsētas un rajona būvju objektiem. Šajā braucienā žurnālisti atklājuši, kā rodas tā saucamās brāķa celtnes. Par šīm celtnēm rakstīja Cīņa un ziņoja arī radiofons.

Pirmā celtne, ko žurnālisti apskatījuši, bijusi dzīvojamā māja Limbažos 60 ģimenēm, kaut celta pēc Zlobina metodes, jau pusbrāķis. Abu gala sienu paneļos krāsainās stikla „flīzes" jau izkritušas, sienu salabot būšot grūti.

Turpat Limbažos otra piecstāvu māja sākta celt pagājušā gadā. Stāvs uzcelts līdz rudenim, bet māja ziemu palikusi bez jumta. Sniegam kūstot un pavasaŗa lietum līstot, iekšējās sienas samērcētas visos stāvos. Plānās ģipsbetona sienas labierīcībās izliekušās, vietām pat izjukušas, „flīzes" nokritušas, krāsojums nolobījies. Celtne nav pasargāta, tālab, cik jaužams, dažas kabīnes bijušas pat uzlauztas un apzagtas. Kopš pagājušā rudens pie šīs celtnes lielāko tiesu dīkā stāv spēcīgs torņa celtnis. Tā dīkā stāvēšana maksājot pāris desmit rubļu dienā.

Žurnālisti iegriezušies arī Umurgā, kur apskatījuši cūku novietņu celšanu no gataviem materiāliem, cementa plātnēm. Pirmās novietnes sienas uzmūrētas šķībi un greizi. Arī jumts uzklāts „pa roku galam", šīfera loksnes pat dzegai nav pārlaistas pāri. Tas nozīmē, ka lietus laikā ūdens mērcēs gan dzegu, gan betona sienu.

Otru novietni ceļ Rīgas politechniskā institūta studentu celtnieku vienības „Poisk" — topošie inženieŗi. To mūrētās ārsienas kvalitāte nedaudz labāka. Šīs vienības meistars krievs Ignatovs žurnālistiem žēlojies, ka visi jautājumi, kas rodas strādājot, jāskaidro pašiem, jo pieredzējušu celtnieku līdz nav, kā saprotot, tā darot.

Līdzīgs stāvoklis arī citās celtnēs, jo visur trūkst kvalificētu strādnieku. Arī studenti, gan mācījušies jau teoriju, praktiskā darbā esot nevarīgi. Darbos izdzīti, viņi strādājot kā protot.

Žurnālistu „reids" svarīgs bijis tanī ziņā, ka tie iepazinušies ar patiesajiem apstākļiem. Viņi uz Limbažiem aizbraukuši uzzināt kaut ko par kvalitātes „mēneša sūtību", bet atgriezušies ar atziņu — „tur vīri strādāja kā strādājuši."

P. B.

Dr. E. Upenieka ierosinātā latviešu aprūpes mājas ideja Toronto radījusi lielu interesi, it sevišķi vecākos ļaudīs. Kinstleru ģimenes 10 akru lielais zemes gabals Vudbridžā šādam projektam labi izmantojams. Šinīs dienās to apskatīja būvprojekta valdes locekļi ar priekšsēdi Dr. E. Upenieku un architektu G. Koruli, kas izteicās atzinīgi. Attēlā — atpūtas nama būvvietā No kreisās: Dr. Agnese Gailīte, Regīna Upeniece, A. Šterns un architekts G. Korulis. Foto: E. Upenieks

Virsmuitnieka...

(Turpinājums no 15. lp.)

priekšu, neuzkrītoši uzkāpt kādā kokā ielas malā un tad, Jēzum gaŗām ejot, mierīgi noskatīties. Ne mirkli nevilcinoties, Caķejs devās uz priekšu un drīz bija atkal uz galvenās ielas, pa kuŗu gājiens virzījās. Uzkāpt vienā no ielas malas vīģes kokiem mazajam virsmuitniekam neprasīja lielas pūles. Tur viņš ērti iekārtojās, lai neuzkrītoši sekotu gājienam un redzētu tā centrālo personu. Ielā atradās viņa priekšā kā uz delnas. Gājiens lēnām tuvojās vietai, kur Caķejs atradās. Nu beidzot viņš redzēs lielo pravieti, kuŗa izskats, vārdi un darbi bija tik brīnišķīgi!

Ļaužu drūzma uz ielas ātri pieauga. Jerikas iedzīvotāji steidzās redzēt Jēzu. Viņa slava bija izplatījusies visur, un tā tas bija noticis arī Jerikā. Par lielo Galilieti runāja un diskutēja visās malās. So savas sēdvietas vīģes kokā Caķejs uzmanīgi vēroja gājiena tuvošanos. Centrā labi varēja saskatīt slaidu personu baltā apģērbā ar elastīgu, bet cieņas pilnu gaitu. Neapšaubāmi, tas bija viņš, Galilietis. Un jo vairāk gājiens pietuvojās, jo pievilcīgāks kļuva šis balti tērptais stāvs. Viņa seja bija dziļi nopietna un izstaroja kādu neizteicamu garīgu gaismu. Tās priekšā zemiskās un ļaunās domas bēga. Tās priekšā nevarēja izlikties. Skats, šķita, spēja redzēt dvēseles apslēptākās dzīles. Caķejs kā piekalts raudzījās šinī dievišķīgajā sejā, nespēdams savas acis novērst no tās.

Pēkšņi Galilietis apstājās, pagriezās uz virsmuitnieka pusi un paskatījās uz augšu. Caķeja acis sastapās ar šo neizteicamo skatienu. Un tad tikpat pārsteidzoši no Galilieša lūpām nāca vārdi: „Caķej, kāp steigšus zemē, jo man šodien jāiegriežas tavā namā." Virsmuitnieka sirds sāka nevaldāmi dauzīties un viņa sejā iešalca prieks. Viņš steidzīgi nokāpa no koka un kopā ar Galilieti devās uz savu namu.

Ļaužu pūlis savilņojās. Izbrīnas un pat dusmu pilnas sejas kļuva redzamas. „Ko, pie Caķeja? Šī Romas algotņa! Šī nodevēja! Šī izsūcēja!" — varēja dzirdēt pūlī. Kad virsmuitnieks ieveda Jēzu savā namā, kāds cienījama izskata rakstu mācītājs pagriezās pret pūli un, ar roku norādīdams uz virsmuitnieka namu, sacīja dusmu pilnā balsī: „Pie grēcīga cilvēka viņš ir apmeties!"

Caķejam ar Jēzu namā ieejot, kā uz burvja mājienu parādījās kalpotāji, un nama tēvs pavēlēja tiem saņemt viesus un sagatavot mielastu. Virsmuitnieka namā valdīja kārtība un paklausība, un drīz vien nama tēvs ar augsto, tālo viesi un viņa mācekļiem sēdēja pie galda. Tas, ko viņš vēlējās tikai redzēt, tagad atradās viņa namā. Un viņš bija gatavs darīt visu, ko šis Galilietis arī nesacītu, tik liela bija viņa cieņa pret to. Kad mielasts tuvojās noslēgumam, Jēzus sacīja nama tēvam: „Caķej, tu esi bagāts vīrs, tev ir daudz mantas, bet vai tu esi apmierināts ar savu dzīvi?"

Dziļā iekšējā pārvērtība, kas mazajā virsmuitniekā bija notikusi Jēzus personas iespaidā, diktēja Caķeja atbildi: „Kungs, pusi no savas mantas es gribu dot nabagiem, un ko es citiem esmu izspiedis, es četrkārtīgi gribu atdot." Mīlestības starojums sajaucās ar prieka dzirksti Jēzus skatā, dzirdot šo atbildi, un, atvadoties ārpusē no virsmuitnieka, kur Caķejam nedraudzīgais pūlis spiedās apkārt, viņš sacīja: „Šodien šim namam pestīšana notikusi, tāpēc ka arī šis ir Abraāma dēls."

Izdos komponista Jēruma skaņdarbus

Pagājuši jau gandrīz divi gadi kopš diriģenta un komponista Alberta Jēruma pēkšņās nāves. Trimdas mūzikālā un sabiedriskā dzīvē tai laikā noticis jau daudz. Jo sevišķi jāpiemin, ka īstenojies Jēruma pēdējais lielais sapnis — Dziesmu dienas Visbijā. Daudziem svētku dalībniekiem Jērums būs palicis atmiņā, pirmkārt, kā koŗu diriģents un sabiedrisks darbinieks, kamēr novārtā palikuši viņa radītie skaņdarbi. Lai šo stāvokli izlabotu, padomā drīzumā Londonā izdot viņa komponēto skaņdarbu seriju, sākot ar viņam vistuvāko žanru — koŗa dziesmām. Vēlāk sekos arī solo dziesmas un instrumentālie skaņdarbi.

Lai veicinātu pilnīga Jēruma skaņdarbu saraksta sastādīšanu, būtu ļoti vēlams saņemt ziņas par visiem viņa darbiem, kas pašreiz atrodas koŗu vai citu mūzikas darbinieku īpašumā. Šīs ziņas sūtāmas uz adresi: Jāna Jēruma - Grīnberga, 112, Tennison Rd., Stratford, London, E. 15, England.

Vēlams arī financiāls atbalsts nošu vākšanas un iespiešanas darbam. Līdz šim šāda veida atbalstu jau soļījusi Anglijas dziesmu svētku rīcības komiteja un ELJA Anglijas nodaļa.

Jāna Jēruma-Grīnberga

Tautieti

lūdz atsaukties
vientuļam tautietim.

Ticu, ceru, gaidu.
Vēstules adresēt
zem vārda Vientulis,
DV Club Toronto,
125 Broadview Ave.,
Toronto, Ont. M4M 2E9.

dāvanu veikals
The Silver Lantern
kristals · sudrablietas · keramika
DON MILLS CENTRE · 939 LAWRENCE AVE, E.
445 4043 ausma magons

DALT'S HONDA
2343 Eglinton Ave. W.,
(pie Caledonia)) Toronto, Ont.
M6E 2L6. Tel. 789-4161
Vecākā un lielākā HONDA auto pārstāvība Kanadā
Pašlaik pārdošanā 1980. g. techniski ievērojami uzlabotie modeļi par 1979. g. cenām.
Nikolajs (Nick) Mednis
mājas tel. 742-0369

Gatavo pieminekļus un skulptūras
CANADIAN ART MEMORIALS LTD.
Port Credit, Ont.
Tēlnieks P. POLNA
16 Bowden Street,
Toronto, Ont. M4K 2X2
Tel. 466-7580

Andrejs M. Stikuts
B.A., LL.B.
ADVOKĀTS
17 Queen St. E., #701, Toronto, Ont. M5C 1P9. Tel. 364-6970

Labo visāda veida automašīnas
CREST MOTORS CUSTOM SERVICE
Latviešu uzņēmums, īpašnieks S. MIĶELSONS
253 Merton Str. (starp Yonge un Mt. Pleasant),
Tel. 485-5537
Sestdienās strādā līdz 12.00.

Kanadas Latviešu Centrs Toronto

IZIRE:

zāles sarīkojumiem, sanāksmēm, privātām viesībām;

biroja telpas komerciālu vai organizāciju vajadzībām.

Erta auto novietošana. 4 Credit Union Drive, Toronto. Zvanīt: Z. Grundmanis Centrā 759-4900, mājās 244-3244.

Abonenti,

kas Latviju Amerikā vēlētos saņemt jau ceturtdienās Latviešu centrā, laipni lūgti ziņot redakcijai 466-1514 vai Centrā Ž. Grundmaņa kungam 759-4900.

UZMANĪBU, DĀMAS!

Pērciet tieši no mūsu fabrikas dāmu rudens un ziemas mēteļus. Jūs ietaupīsit.

Gatavoti no labākā materiāla ar greznu ādas rotājumu un pēc visjaunākās modes.

Par to pašu cenu arī gatavojam pēc mēra

Piebiedrojieties simtiem mūsu apmierināto klientu.

BRISTON FASHIONS

312 Adelaide St. W. (2 bloki uz austrumiem no Spadina Ave.)

Pirmajā stāvā. Tel. 366-4557 vai 364-0941.

Atvērts no pl. 9 — 6 vak. visu nedēļu (sestdienu ieskaitot)

LAIKRAKSTAM LATVIJA AMERIKĀ

125 BROADVIEW AVE., TORONTO ONT. M4M 2E9

Lūdzu sūtiet man LATVIJU AMERIKĀ uz

☐ vienu gadu $30.00

☐ 6 mēnešiem $16.00

☐ 3 mēnešiem $ 8.50

Mr., Mrs., Miss .....

Adrese .....

Jauns abonents ☐ pagarinājums ☐

Ceku lūdzu rakstīt u. c.

LATVIJA AMERIKĀ PUBLISHING, LTD. vārdā

BROADVIEW WOOLS, ARTS & CRAFTS

Īpašn. Elza Avots

Veikali Toronto:

674 Broadview Ave., pie Danforth, tel. 469-2005

9 Queen St. East, pie Yonge ielas 368-5011

Liela izvēle īstas un sintētiskas vilnas dzijas, vietējās un ārzemju; aužamās dzijas, vilnas dzīpari. Materiāli dažādu latvisku rokdarbu gatavošanai, linu materiāli, diegi, audekli, kanva visādos rupjumos. Dāvanām dažādi rokdarbi un audumi, atsevišķi tautas tērpu gabali. Padomi rokdarbu jautājumos.

Veikali atvērti:

ceturtd. un piektd. no 9 rītā — 8 vak.;
Pirmd., otrd. un trešd. no 9 rītā — 6 vak.;
sestdienās no 9.30 rītā — 4 pēcp.

FOAM-TECH

INSULATION CONTRACTOR

Nameļs BATRAKS — (416) 274-3938

TAUPIET — izolējiet savu māju un vasarnīcu griestus un sienas, kā arī trefieņus. Speciālistu darbs ar vislabākiem izolācijas materiāliem. Aprēķini bez maksas.

P. O. Box 1, Station A, Mississauga, Ont. L5A 2Y9

SAIŅI UZ BALTIJAS VALSTĪM un P.S.R.S.

Mēs pārsūtām apdrošinātus drēbju un apavu sainīšus līdz 19¾ märc. netto

LIELA MANTU IZVĒLE MŪSU VEIKALĀ

Biroja laiks — pirmd., otrd., ceturtdien un piektdien no pl. 9.00 — 17.00

Piektdienās vēlākā laikā — iepriekš sazinoties pa telefonu.

sestdienās no pl. 9.00 — 16.30, trešdienās birojs slēgts.

Baltic Exporting Co.

482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5

Tālr. 531-3098

LATVIEŠU VĒSTURES MŪZEJS

meklē dažādus priekšmetus, kas liecina par latviešu dzīvi, ģimeni, darbu un kultūru.

Informācijai — A. Brumelis, 210 Kirk Dr., Thornhill, Ont. L3T 3L8, Canada. Tel. 1-416-889-0472

PAVASARA LE 1-7353

DELIKATEŠU VEIKALS UN KONDITOREJA

361 Roncesvalles Ave. *Īpašnieks K. Kedzierski*

DIEVS UN CILVĒKI

(Patiesība darīs jūs brīvus)

J. Šķirmanta esejas Kristus mācības labākai izpratnei. Danutes Šķirmantes vāks, cena $7.00, dabūjama grāmatnīcās un Jāņa Šķirmanta apgādā, 848 Hinman Ave., Evanston, Ill. 60202, USA.

Latviešu architektu panākumi Mičigenā

Mičiganas architektu biedrība savā gadskārtas konferencē piešķīrusi atzinības godalgas par trim labākajiem projektiem pagājušā gadā. Viens no trim šiem atzinības ieguvējiem ir ievērojamais latviešu architekts Gunārs Birkerts ar līdzstrādniekiem. G. Birkerts atzinību ieguvis par Calvary baptistu baznīcas projektu Detroitā. G. Birkerta līdzstrādnieks ir arch. Gunārs Ejups; birojā strādā arī arch. Andrejs Smiltārs. K. Z.

GRAND RAPIDI

● Šī gada Latvijas universitātes 60 gadu atceres sarīkojumu Grand Rapidos organizēja un vadīja Grand Rapidu akadēmiskā kopa. Sarīkojuma svinīgajā aktā uzrunu teica Eduards Avots. Mūžībā iegājušo piemiņu godinot, nodziedāja tradicionālo Integer vitae. Savas atmiņas par apstākļiem, kādos radās Latvijas universitāte, pastāstīja prof. Dr. R. Markus, beigās uzaicinot klātesošos nodziedāt Dievs, svētī Latviju. Akadēmisko runu teica Dr. Ģirts Kaugars, bet koncerta daļā vietējais jauniešu korītis nodziedāja sešas tautasdziesmas Anitas Sarmas un Erika Zušmaņa vadībā. Dāvids Zadvinskis uz klavierēm atskaņoja Mocarta Sonātu. Svētku ballē deju mūziku spēlēja M. Doniņa kapella. Gaudeamus Igitur vadīja Jēkabs Gailītis no Lansingas. J. R.

B & V Installers

IERĪKO, PAPILDINA UN IZLABO APKURES IERĪCES

Zvanīt vakaros

V. Ivāns 763-3374 R. Baļovs 623-5478

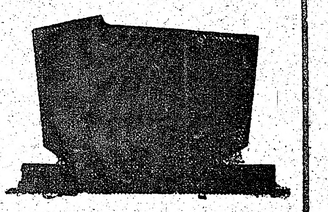

PIEMINEKĻI

427-2247, vakaros 445-3985

Kvalitātes darbs un sirsnīgu met.

Igaunu uzņēmums

YONGE MEMORIAL LTD.

2919 Yonge St., Toronto

Starp Eglinton un Davisville

Prasīt pēc E. J. Rapp

Segas, pēļus un spilvenus

(comforters)

SPALVU UN DŪNU,

labo un gatavo

katrā lielumā un kvalitātē:

Zvanīt 787-9021.

Daugavas Vanagu nams
PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM
PIETEIKTIES TELEFONISKI
SVĒTDIENĀS DZĒRIENI TIKAI PIE MALTĪTĒM

125 Broadview Ave.
Tel. 465-5225

Daugavas Vanagu klubs
ATVĒRTS BIEDRIEM UN VIESIEM
no pirmd. līdz ceturtdien., iesk., no pl. 12 dienā — 12naktī,
piektdien, sestdien no pl. 12 dienā līdz 1 naktī,
svētdienāsnopl.12 dienā līdz 9 vakarā.

kas? kur? ko?

Town & Country Real Estate Ltd.
V. Palma - pārstāvis

41 Heathcote Ave., Willowdale, Ont. M2L 1Y9
Tel. 444-2447

Pērkot un pārdodot savu nekustamu īpašumu, zvaniet nesaistošai informācijai 444-2447. Mājas lielā izvēlē visā pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

RATAS
— IGAUŅU OPTIĶIS
274 Danforth Avenue. Tel. 465-6251
Gatavo brilles pēc receptēm.
Zeiss ● Rodenstock ● Orist Dior rāmji.
Specialitāte — dubultlēcu brilles ● Kontaktlēcas (soft).
Pulksteņi: Omega, Triosot, Bulova.
Latviešiem atlaide

Alcan Building Products
Authorized Dealer

Māju īpašnieki!
Sazinieties ar uzņēmuma īpašnieku—bez starpniekiem
Ir trīs veidi, kā var ietaupīt ar ALCAN SIDING:

1) **Ietaupa darbu un laiku**
2) **Instalācijas un apkures izdevumus**
3) **Uzlabo izskatu un līdz ar to palielina mājas vērtību, ieskaitot ALCAN 20 gadu garantiju**

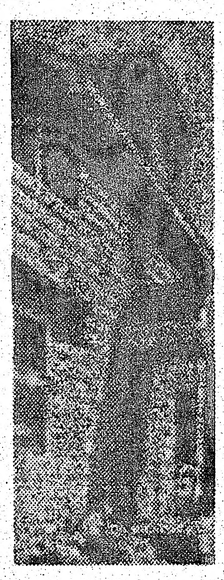

△ LIETUS NOVADA CAURULES
△ LOGUS
△ DURVIS
△ MARĶĪZES (Awnings)
△ JUMTA PĀRKARES (Sofit and fascia)

CENTURY ALUMINUM INSTALLERS
534-2864 *Īpašnieks Artūrs Mīme*
2226 Dundas St. W., Toronto, M6R 1X3

A. Eglītis — TV RENTALS
1708 Queen St. W., Toronto M6R 1B3
Tel. 537-1401

Vasara aizsteidzas - atmiņas paliek

BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. E.,Tor.,Ont.M5A 1P2 (416)863-1166

LATVIEŠU NAMS
IZĪRĒ
TELPAS
491 College St.
KLĀJ
VIESĪBU
GALDUS
Tel. 922-2931

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

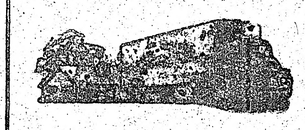

BALTIC MOVERS
TĀLR. 534-1403, Toronto

OPTICAL STUDIO
R. Schmid, Optician
VĀCU OPTIĶIS
Speciālizējies kontaktlenžu nozarē. Lielā izvēlē eiropiešu aceņu rāmji.
1586 Bloor St. W., Toronto, vienu bloku no Latviešu kreditsab. Dundas — Bloor nodaļas. Telef. 535-6252.

R. S. KANE Ltd.
apbedīšanas birojs
4312 YONGE STREET
(Sheppard Avenue tuvumā)
Willowdale, Ont.
221-1159

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS
141 DANFORTH AVE.
Tel.: HO 5-9905 *Ausma Miķelsone*

Plašā izvēlē
latviska un moderna keramika, skulptūras, sienas segas
Pieņem pasūtinājumus brokastu un pusdienu traukiem (īpatnē ji latviski medus dzelteni un zaļi).
ZIGFRĪDS JURŠEVSKIS — ZIGFRID ART POTERY
1425A Bloor St. W., Toronto M6P 3L6, tel.536-8183.

M. LUNSKY, O.D., M. Sc.
LOUIS LUNSKY, R. O.
OPTIĶI
Iepriekš pieteikšanās Tālr. 921-3924
470 College St. (Pie Bathurst) Toronto M5G 1A5

Latviska dāvana
SVĒTKOS
un vienmēr
Laikraksts Latvija Amerikā
Latvija Amerikā Publishing, Ltd.
125 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4M 2E9

Lūdzu piesūtīt manu dāvanu (L. A. abonementu), uz vienu gadu, sākot ar .....
Mr., Mrs., Miss. .....
Adrese .....
.....
.....
Lūdzu pievienot 1. numuram kartīti ar dāvinātāja vārdu: .....
Esmu Latvija Amerikā abonents, tādēļ nosūtu speciāli dāvanām pazemināto maksu $22.
.....
Vārds, uzvārds
Adrese .....

Ķīnas mandarina...

(Turpinājums no 1. lp.)

Šķiet, ka Begina vilcināšanās nenotiek bez nolūka. Begins vairākkārt deklarējis, ka steigā radīta palestīniešu valsts nozīmētu Kremlim paklausīgas vasaļvalsts piedzimšanu Vidējo austrumu stratēģiskajā telpā. Palestīniešu liberālis Arafats, sagrozot patiesos faktus, iegu-vis daudz simpatizētāju.

Ka Begina aizdomām un bailēm ir pamats, to liecina kaut vai sīks, bet ļoti nozīmīgs notikums pagājušā nedēļā. Lebanonas komūnistu partijas 25 gadu pastāvēšanas svinībās Arafats bija aicināts kā goda viesis. Savu apsveikumu komūnistiem Arafats beidza ar vārdiem: „Mūsu cīņa būs galā tikai tad, kad mēs kopīgi uzvilksim savus karogus Jeruzalēmē..'' Vai šis zīmīgais Arafata draudzības apliecinājums Lebanonas komūnistiem būtu pagājis garām amerikāņu ārlietu ministra Vensa ausīm? Protams, ka palestīniešu problēmas atrisinājums nav domājams bez zināmām Izraēlas koncesijām. Tagad šīs koncesijas ar varu Izraēlai grib uzspiest arī bijušā amerikāņu melnā „superdiplomāta'' Andrjū Janga domu biedri.

Izraēlas aizsardzības ministrs Ezrs Veicmans, kuŗu uzskata par eventuālu Begina pēcteci, nesenajā Vašingtonas apmeklējumā amerikāņiem pārmeta: „ASV ir uzmetušās par Izraēlas komandētāju. Nesakait mums, kad un kas mums jādara. Neaizmirstiet, ka jūs zaudējāt Angolu, Abesiniju, Nikaraguā un citas jums draudzīgas valstis. Kuba jums atļaujas spļaut sejā, Centrālamerikā jūs par galvu, pa kaklu steidzāties atzīt Nikaraguā šaubīgo valdību.'' — Vai Veicmanam nav taisnība? Pagājušā nedēļā Nikaraguā „demokratisko'' sandinistu iekšlietu resora vadītājs atklāti pasludināja: „Turpmāk valdība bez žēlastības par valsts nodevību sodīs visus, kas iedomāsies pretoties pastāvošajam režīmam. Tos, pie kuŗiem atradīs ieročus, nogalinās uz vietas.'' Nav jāaizmirst, ka daudzi Nikaraguā sandinisti savu politisko un terroristu apmācību ieguvuši Maskavā.

Kambodijā Maskavas vasaļvalsts Vietnama ļauj diendienā bada nāvē mirt tūkstošiem nevainīgu cilvēku. Amerikāņu ierosinājumu piegādāt nepieciešamo pārtiku pa zemes ceļu no Laosas, Hanoja noraidījusi kā „nekaunīgu imperiālistu manevru''. Līdzšinējā Hanojas politikas aizstāve, populārā amerikāņu filmu aktrise Džena Fonda pagājušā nedēļā negaidīti paziņoja, ka turpmāk atturēšoties no aktīvitātes politiskā laukā. Vai arī viņai beidzot būtu atvērušās acis?

Pašās ASV Kārtera un senātora Kenedija kandidatūras popularitātes sacensībā gaidāmajām vēlēšanām sāk jau drastiski svērties uz senātora Kenedija pusi. Patlaban Kenedijs ir turpat trīs reizes populārāks par Baltā nama iemītnieku. Kenedija un Kārtera sacensība var sašķelt demokratu partiju un pavērt durvis republikāņu uzvarai. Republikāņu partijas kandidātu priekšgalā vēl joprojām ir Kalifornijas gubernātors Rēgens.

Skarbi vēji šogad sāpīgi skar ikvienu Ziemeļamerikas pilsoņa kabatu. Dolara pirktspēja aizvadīto astoņu gadu laikā samazinājusies gndrīz uz pusi. Vainot Kārteru būtu aplam, jo saimnieciskā krize skar visu pasauli. Izdodamais dolars tagad jāapgroza pirkstos divas vai trīs reizes, it sevišķi tiem, kam tuvojas vai jau pienākušas pelnītās vecuma atpūtas dienas. Kā visas krizes, arī šī pāries., un tas pagaidām ir vienīgais mierinājums.

Aleksandrs Ķegumnieks

Tā saucamo „laivu bēgļu'' sagaidīšana Toronto. Kreisajā pusē mācītājs Ivars Gaide ar vietnamiešu tulku Fongu, labajā pusē V. Upeslācis un A. Vītoliņa. Pārējie ir Tran ģimenes locekļi: Ha, Huin, Nam, Van, Khac un citi. Par ģimeni uz vienu gadu galvojusi Sv. Jāņa draudze. Arī Sv. Andreja draudze izsaukusi vienu ģimeni, bet tā vēl nav ieradusies.

Pirmie Vietnamas bēgļi latviešu azgādībā

Sv. Jāņa latviešu ev. lut. draudze Toronto ir jau sākusi apgādāt vienu vietnamiešu ģimeni, kas Toronto lidlaukā ieradās svētdien, 28. oktobrī, no Montrealas. Mācītājs I. Gaide un vairāki draudzes pārstāvji bija sagaidītājos, kas abus vecākus un viņu 3 pusaudžu bērnus noveda uz dzīvokli, ko draudzes atbalstītāju grupa (25 personas) bija jau iepriekš noīrējusi. Dzīvoklis ir pilnīgi izrenovēts ar visām labierīcībām. Atbraucēji ir no Saigonas, kur ģimenes galva 42.g. vecais Nam Trau tirgojies savā veikalā ar oglēm. Bērni no 14 — 17 gadu vecumā.

Bēgļu pārsteigums par jauno mājvietu bija acīm redzams, jo draudzes dāmas dzīvokļi bija novietojušas pilnīgi visu, kas nepieciešams dzīves sākšanai, ieskaitot mēbeles, traukus, drēbes, gultas veļu un pat putekļu sūcēju...

Kā zināms, valdība prasa no galvotājiem atbildību uz 1 gadu, ko ar savākto budžetu, 7500 dol. apmērā, draudzes galvotāju grupa arī uzņēmusies. Ārstēšana bēgļiem tāda pati kā visiem kanadiešiem, tāpat ģimenes piemaksas. Pēc gada, ja arī tad vēl tādi bēgļi nevarēs paši sevi apgādāt, aprūpi pārņem valsts.

Māc. I. Gaide izteicās, ka galvotāji domā, lai atbraucēji sākumā ar jaunajiem dzīves apstākļiem aprod un iemācās nepieciešamākos angļu vārdus, pirms nopietni sāk meklēt darbu.

Arī Toronto Sv. Andreja latviešu draudze galvojusi par vienu ģimeni, bet tā vēl nav ieradusies.

Ž. K-ča

T. Kronbergs Austrālijas turnejā

Latviešu nacionālās apvienības Kanadā valdes priekšsēdis Tālivaldis Kronbergs 31. oktobrī izlidoja uz Austrāliju, kur runās vairākos latviešu centros, uzturoties Piektajā kontinentā līdz 2. decembrim, kad no Melburnas dosies atceļā uz Toronto. Četrās nedēļās viņš būs apceļojis Austrāliju pamatīgāk n ekā jebkuŗš cits no aizjūŗas sabiedriskajiem darbiniekiem. Ceļojuma laikā viņam būs izdevība gūt plašu pārskatu par mūsu tautiešu dzīvi un viņu politiskajiem, sabiedriskajiem un kultūras centieniem Austrālijā.

T. Kronberga ceļojumu organizē Latviešu apvienības Austrālijā un Jaunzēlandē prezidijis Melburnā. Visiem plāniem pamatā ir vēlēšanās, lai Kanadas viesis spētu būt ne vien svētku runas teicējs 18. novembŗa sarīkojumos trīs lielākajos Austrālijas latviešu centros — Melburnā. Sidnejā un Adelaidē, bet starplaikā paspētu apmeklēt arī mazākos latviešu centrus, sākot ar Brisbenu, pāri Kanberai, Hobartai un Lonsestonai, līdz pat Pertai Rietumaustrālijā.

T. Kronbergs Austrālijā ieradās 2. novembrī. Sidnejā viņš referēs par latviešu tautas problēmām dzimtenē un brīvajā pasaulē un teiks 18. novembŗa svētku runu. Pēc tam vēl paredzēts referāts par Latvijas neatkarības atjaunošanas izredzēm. Tādu pašu referātu viņš lasīs arī Melburnā, kur arī runās 18. novembŗa aktā, piedaloties ar svētku runu Adelaidē un referātu Tālavā. Novembŗa beigās referāts Latviešu centrā Pertā. Referāti vēl paredzēti Hobartā, Brisbenā un Kanberā.

Melburnā rīkotās valstssvētku vakariņās T. Kronbergam būs izdevība noklausīties arī Austrālijas ministru prezidenta Frēzera runu.

-al-

DV KV informācijas daļas paziņojums

DV Kanadas valdes ārējās informācijas daļas vadītājs P. Vasariņš aizrāda, ka nākamā darba kopas sanāksme notiek pirmdien, 5. novembrī, plkst. 19.30 DV namā Toronto. Piedalīsies PBLA loceklis un pilnvarotais speciāliem uzdevumiem Jūlijs Kadelis no Vācijas. Viņš pašlaik strādā pie pret pārkrievināšanu un Madrides akcijām un dos vērtīgus padomus. Jūlijs Kadelis piedalās arī LNAK politiskās nozares darba sesijā 3 novembrī Latviešu namā no pl. 10 līdz 15. Pieteikšanās pie G. Sukses, tel. 221-4309. Svētdien, 4. novembrī, pl. 17 Kadelis Latviešu centrā (4 Credit Union Dr.), referēs par tematu: „Nacionālpolitiski darbi un nedarbi''. Darba kopas darbinieki aicināti apmeklēt šos abus pēdējos sarīkojumus.

Sācies 8. Teātŗa festivāls

DV TEĀTŖA KANADĀ IZRĀDE 3. NOVEMBRĪ

Ontario daudzkultūras teātŗa apvienības 8. Teātŗa festivāls, kas ilgs līdz 18. novembrim Sv. Lorensa mākslas centrā Toronto, šogad risinās izsludinātā starptautiskā Bērnu gada zīmē. Festivālu 26. oktobrī atklāja ar ukraiņa Mikola Lisenko mūzikālo bērnu pasaku lugu 3 ainās — Kaza, piedaloties Vesņivka meiteņu korim ar 35 dziedātājiem, vairākiem dejotājiem un tēlotājiem. Dziedātāji un dejotāji bija savos krāšņajos tautas tērpos.

Publikā galvenokārt bija slavu tautu pārstāvji, jo izrāde bija oriģinālvalodā. No latviešiem bija ieradusies OMTA viceprezidente Inta Purva. Izrāžu cikla turpinājumā DV teātris Kanadā izrādīs Mārtiņa Zīverta lugu Nauda — 3. nov. pl. 15 Sv. Lorensa mākslas centrā, Tovnhallē. Pavisam ar izrādēm piedalās 10 ansambļi, kas sacentīsies par 8 godalgām; tās paredzētas par labāko izrādi, režisoru, galveno tēlotāju, blakus lomas tēlotāju, labāko vizuālo uzvedumu un vēl īpaši neminētiem apbalvojumiem. Pēc visu izrāžu noskatīšanās apbalvojumus izlems prof. Edvīns R. Prokunjē (Prokunier), teātŗa mākslas un izglītības fakultātes vadītājs Rietumontario universitātē Londonā. Profesors šogad piedalījies par tiesnesi arī starptautiskajā teātŗa festivālā Sofijā, Bulgārijā.

Visu festivāla laiku Sv. Lorensa centra telpās igauņu mākslas centrs pirmoreiz rīko Baltiešu mākslas fotografijas izstādi, ko var apskatīt festivāla izrāžu apmeklētāji. Izstāde ilgs līdz 18. novembrim, un tajā ar saviem darbiem piedalās 10 igauņi, viens lietuvietis un 6 latv. fotografi: Jānis Līgus, (8 darbi), Dzintars Mežulis (2), Ilgvars Broks (2), Uga Dzenis (viens), Ernests Šulcs (6) un Ints Plampe (7).

—ls—

MONTREALA

● Montrealas skolas vecāku sanāksmē oktobrī piedalījās 18 dalībnieki. Par vecāku padomes priekšsēdi izraudzīja līdzšinējo M. Štauveru, bet sekretāres pienākumiem līdzšinējo Modru Krauli. Kasieŗa pienākumus veiks A. Pušpūrs. Revīzijas komisijā: Dagmāra Ziediņa, J. Bilinskis un K. Timermanis. Skolas kasē ap 1800 dol. Nolēma, ka skola, tāpat kā iepriekšējā gadā, darbosies piektdienas vakaros no pl. 18.30 līdz 21.00 Sv. Luka skolā. Skolotājiem maksās nelielu atlīdzību ceļa izdevumu segšanai, bet katra ģimene maksās 25 dol. skolas naudu. Skolā pieteikušies 22 bērni. Pārrunāja skolas sarīkojumus visam mācību gadam. Ziemsvētkus svinēs 21. decembŗa vakarā, kopā ar Trīsvienības draudzi.

● 18. novembŗa sarīkojums Montrealā šogad notiks deju grupas Ačkups izkārtojumā. To rīko tieši 18. novembrī, pl. 19.00 Rosedale United Church sarīkojumu zālē, 6870 Terrebonne. Ieeja pret ziedojumiem.

● Latviešu nams 20. oktobrī rīkoja saviesīgu vakaru ar Dr. A. Tiltiņas krāsu slīdīšu izrādi un stāstījumu par Visbijas dziesmu svētkiem. Apmeklētāji pārpildīja namu līdz kapacitātei. Bez kārtējā cienasta skanēja dziesmas, rītēja loterija, un visi jutās labi. Atlikumā nedaudz līdzekļu, ko izlietos izdarīto remontu samaksai.

Agrumu Pēteris

Meklē mazu

dzīvokliti vai istabiņu

Maltonas rajonā.

Zvanīt 522-0905, Toronto.